

YENİ ÇAĞ

- **L. Stringos:** Yunanistan demokrasi savaşımında
- **P. Maes:** Amerikanın saldırganlık üsleri
- **A. Nikolya:** Martinik halkı dize getirilemeyecektir

VIYETNAM SAVAŞI

Bir yabancının gözüyle kahraman bir halkın yürüttüğü savaş

KOMÜNİST VE İŞÇİ PARTİLERİNDE

Kapitalist Avrupa ülkeler komünist partileri temsilcilerinin görüşmesi ile ilgili **Deklarasyon**

KOMÜNİZM SAVAŞININ KAHRAMANLARI

Yüce ideallere adanmış bir hayat

Alberto Lovera'nın katilleri cezalandırılmalıdır

ÖZEL SAYFALARIMIZ

TKP Merkez Komitesinin Bükreş Deklarasyonu ve Bildirisi üstüne kararı

Amerika Birleşik Devletleri'nin Viyetnam saldırganlığı ile ilgili **Deklarasyon**

Avrupa'da barış ve güvenliğin sağlanması hakkında **Bildiri**

7 (25)

Temmuz

1966

B A R I Ş V E S O S Y A L I Z M P R O B L E M L E R İ

B u s a y ı d a :

L. Stringos

Yunanistan Komünist Partisi Polit-Büro Üyesi

İb. Nörlünd

**Danimarka Komünist Partisi Polit-Büro Üyesi ve Merkez Komitesi
Sekreteri**

_____

Birlik, barış ve komünizm savaşına önemli bir hizmet

Sovyetler Birliği Komünist Partisinin XXIII. Kongresi, Sovyet halkının ve onun partisinin, XX. ve XXII. Kongrelerde çizilen yoldan yürüyerek, komünizmin maddi temelini kurma ve bu temel üzerinde toplumsal münasebetleri daha da yetkinleştirme devresine, etraflı ve köklü bir ilmi-teknik devrimi gerçekleştirme dönemine girdikleri bir zamana rasladı. Kongre, milletlerarası durumun hayli bileşik ve gergin olduğu şartlar içinde toplandı. Bu milletlerarası durumu doğru ve etraflı olarak değerlendirmenin, Sovyetler Birliği için, topyekûn sosyalist sistem için, işçi ve milli kurtuluş hareketi için, emperyalizme ve kapitalizme karşı, barış uğrunda, milli özgürlük uğrunda, demokrasi ve sosyal ilerleme uğrunda, bütün insanlığın sosyalizme doğru yol alması uğrunda savaşan bütün kuvvetler için büyük bir önemi vardır.

Dünya sosyalizminin dünya kapitalizmine karşı yürüttüğü savaş, hamlelerle dolu olan bu tarihsel savaş, insanlığın hayatında politik, ekonomik, kültürel-ideolojik bütün alanları kapsamaktadır. Bu savaşın bugünkü aşamasında, son yıllarda bütün kuvvetiyle beliren iki ana eğilim göze çarpmaktadır. Şöyle ki, bir yandan dünya sosyalizmi sağlamlaşmaya devam etmekte, milli kurtuluş ve işçi hareketi gelişmekte; öte yandan dünyada emperyalist kuvvetler faaliyetlerini arttırmakta ve bu yüzden milletlerarası gerginlik şiddetlenerek, dünya ölçüsünde bir nükleer harp tehlikesi de büyümektedir. Gelgelelim, emperyalizmin günümüzde daha atak davranışları, acaba dünyada kuvvetler dengesinin kendi yararına değiş-

mesine mi işaretler? İşte bu soruya SBKP XXIII. Kongresi açık-seçik cevap vermiştir. Evet, emperyalizm daha saldırgan olmuştur, amma bu onun daha da güçlendiği anlamına gelmez. Emperyalizmin saldırganlığını arttırmasının izahı şudur: Bir yandan, dünya kapitalist sistemi kendi içinde gittikçe keskinleşen çelişmeler ve artan güçlüklerle yüzyüze olup, durmadan sağlamlaşan sosyal ilerleme güçleri karşısında korkmaktadır. Öte yandan, emperyalistler, bu maceracı ve saldırgan politikalarına hız verirken, sosyalist ülkeler topluluğunda ve milletlerarası komünist hareketinde mevcut anlaşmazlıklara da bel bağlamaktadırlar.

Fakat Kongre'de, sosyalist sistemin durmadan sağlamlaştığının tesbiti ve birlik gereği üzerinde önemle durulması, dünya gericiliğinin milletlerarası komünist hareketindeki anlaşmazlıkları körüklemeye çabalarına ve sinsî tahminlerine ezici bir darbe indirdi. Kongre, dünya komünist hareketinde birliğin, bütün devrimci güçlerin birliğinin sağlanması mücadelesinin bayrağını daha yükseklere kaldırdı.

Kongre'de, beş kıtadan komünist partilerinin büyük çoğunluğunu, birçok milli-demokratik partileri ve sol-sosyalist partileri temsil eden misafir heyetler hazır bulundular. Bu kardeş partiler temsilcileri, kendi ülkelerindeki durumu anlattılar ve çağımızın birçok meseleleri üzerindeki fikirlerini açıkladılar. Onların Marksist düşüncüyü zenginleştiren konuşmaları, dünya komünist hareketinde ana eğilimin, çözümleyici eğilimin, bu hareketin Marksist-Leninist görüşler ve 1957 Deklârasyonu ile 1960 Bildirisi prensipleri temeli üzerinde sımsıkı birleşmesi olduğunu ve anti-emperyalist kuvvetlerin esas çekirdeğindeki bu sıkı birliğin tarihsel bir zorunluk teşkil ettiğini hiçbir şüpheyi yer bırakmıyacak şekilde gösterdi.

Dünya komünist hareketi ileri gelenlerinin SBKP XXIII. Kongre'sindeki konuşmalarında kendini bir daha gösteren uyum ve beraberlik, harekette birliği kuvvetlendirme eğiliminin gerçeklik ve canlılığını ortaya koyan kanıtlardan biridir. Bu uyum ve beraberlik, milletlerarası komünist hareketinin, çağımızın en etkili politik gücü olarak, mevzilerini sağlamlaştırdığına tanıklık etmektedir.

Birleşik Amerika Komünist Partisi'nin, Gus Hol imzasıyla XXIII. Kongre'ye gönderdiği selâm mesajında şöyle deniyor:

«Eğer, milletlerarası olayların gelişmesinde belirli bir aşamada, tarihin belirli bir aşamasında anahtar yerini tutan ve sosyal ilerleme için diğer her şeyden ziyade çözümleyici olan kavramı, görüşü, en baş fikri, en esaslı etkeni belirtmemiz gerekirse, bu şüphesiz ki *birlik*'tir. Savaşta birlik olmaktır. Bütün anti-emperyalist güçlerin birliğidir. Yeryüzünde barışı savunan bütün güçlerin birliğidir. Sosyalist ülkelerin birliğidir. Dünyada bütün Marksist partilerin, işçi sınıfının birliğidir. Savaşımızda edindiğimiz bütün tecrübe, başarılarımız ve başarısızlıklarımız hep bu birliğin lüzumunu dile getirmektedir. Yaşadığımız ânın en büyük istemi budur. Bu çözümleyici anda böyle bir birliği kıvamına getirmek en devrimci ödevimizdir.»

Kongrede söz alan nice Marksist-Leninist partiler temsilcileri, birçok ideolojik, teorik ve politik problemler üzerinde mevcut anlaşmazlıklara rağmen, enternasyonal çapta örgütlü sermayeye karşı mücadelede bütün memleketler komünist partilerinin hareket birliğini sağlamanın gerekli ve mümkün olduğunu belirttiler. Bugün beş kıtada ve hemen hemen bütün memleketlerde komünist partileri faaliyettedir. Onların savaşlarına ortam olan şartlar değişik ve çeşitlidir. Onların önüne hayatın koyduğu ödevler birçok bakımdan birbirine benzemez. Ama dünya komünist hareketinde birliğin, bu hareketin milli müfrezelerine ait konkre ödevlerin bütün özelliğine rağmen, değişmez ve sarsılmaz bir temeli vardır. Şöyle ki, amaçları birdir, komünizmdir. Karşılarındaki düşman birdir, kapitalizmdir. Teorileri birdir ve bu da savaşın bütün alanlarında, değişik şartlarda ve çeşitli aşamalardaki faaliyetlerinde ortak kılavuzları olan Marksizm-Leninizmdir.

Valdek Roşe, Kongre'de yaptığı konuşmada aynen şöyle dedi:

«Biz komünist ve işçi partilerinin başınabuyruk olmalarından yanayız. Zira bu partilerin güdecekleri politikayı kendi ülkelerinin konkre şartlarına ve kendi durumlarının özelliklerine göre tesbit etmeleri lâzımdır.

Bununla beraber, emperyalizme karşı, barış, milli bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm ve komünizm uğrunda savaşta üstün gelebilmek için, bütün dünya komünist hareketinin Marksist-Leninist prensiplere dayanan ortak bir genel hatta sahip olması gerektiği kanısındayız.»

Emperyalizme karşı başarılı mücadelenin güçlü etkeni, sosyalist ülkeler Marksist-Leninist partilerinin tekvücut halinde birliğidir. Bu partiler, ilişkilerinde, sosyalist enternasyonalizmin yeni aşamasını, aynı sosyal-ekonomik sisteme, aynı Marksist-Leninist ideolojiye sahip olmaları, hak eşitliği, partilerin başınabuyrukluğu ve birbirlerinin iç işlerine karışmama temeli üzerinde milletlerarası dayanışmanın yeni biçimlerini somutlaştırıyorlar.

Dünya kapitalizmine karşı mücadeleyi genişleterek, sosyalizmi ve komünizmi kurma yolunda yürüyen sosyalist ülkeler komünist partileri yeni yeni problemlerle karşılaşılıyorlar. Bu problemler elbirliği ile ilmî tahliller yapmayı ve beraberce karar almayı gerektiriyor. Aralarında politik, ekonomik ve askeri işbirliğini sağlamlaştırma konusundaki yeni ödevler, yoldaşça tecrübe değiş-tokuşunun gittikçe artan hayati önemini ortaya koyuyor. Bütün bunlar, karşılaşılan güçlüklerle ve mevcut çelişmelere rağmen, kendine yol açan birlik eğilimin kuvvetlendiriyor. L. Brejnef, komünist partileri arasında birliğin sağlamlaştırılması gereğinden bahsederken aynen şöyle dedi: «Partimiz ve Sovyet halkı, Çin Halk Cumhuriyeti ve onun komünist partisiyle dost olmayı samimiyetle istemektedir.»

Kapitalist memleketler komünist partileri, son zamanlarda, bu birliğin sağlamlaştırılması yolunda yeni ve ciddi adımlar attılar. Bu çabalar artık meyvalarını vermeğe de başlamıştır.

XXIII. Kongre'nin dokümanlarında, Marksist-Leninist partiler temsilcilerinin konuşmalarında, dünya komünist hareketinin yeni başarıları ve bu harekette birliğin takviyesi için dogmatizmi ve revizyonismi yenmek,

proleter enternasyonalizminin temellerini oyan dar-milliyetçi görüşlere karşı kesin bir mücadele yürütmek gereği önemle belirtilmiştir. Bu yolda başarı da ancak Marksist-Leninist teoriyi yaratıcı olarak geliştirmekle, toplumsal hayattaki yeni oluşumları ilmi şekilde ve cesaretle tahlil etmek ve genellemekle mümkün olabilir.

Birlik için zorunlu şart, aralarındaki karşılıklı ilişkiler hususunda elbirliği ile tesbit edilmiş normların partiler tarafından korunmasıdır. Bu normlar da tam eşit haklılık, başınabuyruklu, birbirinin iç işlerine karışmama, karşılıklı destekleme ve enternasyonal dayanışmadır. SBKP ve öteki kardeş partiler, komünist hareketinde, hangi biçimde olursa olsun, her türlü hegemonyacılığa kesinlikle karşıdırlar.

Anti-emperyalist sınıf savaşı boyunca, milletlerarası ilişkilerde yeni şekiller yerleşmekte, komünistlerin enternasyonal dayanışması genişlemektedir. Komünistler, kardeş partiler temsilcileri arasındaki iki ve çok yanlı buluşma ve görüşmelere, dünya komünist hareketinde toplulaşmanın bir aracı olarak büyük ölçüde önem vermektedirler. Dünya şartları elverdikçe komünist partileri arasında yapılan milletlerarası danışma toplantıları, komünistlerin enternasyonal birliğini sağlamanın önemli bir şeklidir.

Dünya komünist hareketinde toplu olmanın ve eylem birliğinin ve konke olarak, Birleşik Amerika emperyalizminin barbarca saldırısına uğrayan Viyetnam Demokratik Cumhuriyetini kesinlikle desteklemenin önemi SBKP XXIII. Kongre'sinde açıklıkla ortaya konmuştur. Bütün ülkeler komünistlerinin, kahraman Viyetnam halkına her araçla ve aktif şekilde yardım etmekteki kararlı tutumları ve bu yardımı gerçekleştirmedeki elbirliği tekvücut olmak için pratik bir temel teşkil etmektedir. Viyetnam Emekçiler Partisi Merkez Komitesi'nin ve Güney Viyetnam Milli Kurtuluş Cephesi MK-nin XXIII. Kongre'yi selâmlama mesajında, emperyalizme karşı savaş halindeki Viyetnam Sovyetler Birliği ve diğer kardeş sosyalist ülkeler tarafından gösterilen yardıma büyük bir değer biçilmiştir. Kongre tarafından özel bir deklârasyon kabul edilmiş ve bunda, Amerikan saldırganlarına, Viyetnam halkına karşı harbi şiddetlendirme politikasını uyguladıkları müddetçe, Viyetnamı kesinlikle destekliyen Sovyetler Birliğinin ve diğer dost ve kardeş ülkelerin bu kahraman halka durmadan artacak olan yardımlarıyla karşılaşacakları ihtar ve ilân edilmiştir.

Gelişmekte olan milli kurtuluş hareketi karşısında, sömürge egemenliği kalıntılarını korumak için silâh gücüne başvuran, artık kurtuluşlarını sağlamış halklara gerici ve satılmış rejimleri tekrar dayatmak, genç bağımsız devletleri yeni bir ekonomik ve politik ezgi zincirine vurmak isteyen emperyalizm son çabalarını harcadığı boşuna bir direnme halindedir.

Emperyalizmin entrikaları ve iç gericiliğin varlığı karşısında devrimci uyanıklığı her bakımdan arttırma meselesi Kongre'de büyük bir açıklık ve kesinlikle ortaya konulmuştur. Son zamanlarda bazı Asya ve Afrika memleketlerinde dünya emperyalizmi tarafından desteklenen gerici kuvvetler milli kurtuluş hareketine arka arkaya darbeler indirebilmişlerdir. Bütün

bunlar yeni-sömürgecilik politikasının belirtileridir. Yeni-sömürgeciliğe karşı savaş, bütün ilerici insanlığın en önemli ödevlerinden biridir.

Dünya komünist hareketi, Asya, Afrika ve Lâtin Amerikada halkların durmadan yükselen milli kurtuluş savaşını aktif olarak destekleme süreci içinde kendi topluluğunu sağlayarak saflarını sıklaştırmaktadır. Dünya komünist hareketi, kesinlikle Afrika-Asya dayanışma akımından yanadır; Arap halklarının birliği, Afrika halklarının birliği, Lâtin Amerika halklarının kurtuluşu ve üç kıta halklarının dayanışma hareketinden yanadır. Kongre’de, Sovyetler Birliği Komünist Partisinin, sömürgecilik ve yeni-sömürgecilik ezgisinden tamamen kurtulmak için halkların yürüttüğü savaş destekleme yolunda bundan böyle de elinden geleni yapmayı enternasyonal ödevi saydığı açıklıkla belirtilmiştir.

Bugün komünist partilerinin büyük bir çoğunluğu, Sovyetler ülkesinin komünist partisiyle ilişkileri sağlamlaştırmaya olağanüstü önem vermektedir. Bu partilerin, SBKP ile ilişkilerin sağlamlaştırılması ve Sovyetler Birliğinin her türlü hücumu karşı savunulması gereği hakkındaki deklârasyonu, anti-komünist ve anti-sovyet fikirler aşılama çalışan unsurların, yani dünya devrimci güçler kalesinin ön burcu olan ve olmakta devam eden ilk sosyalist ülkeye karşı besledikleri nefret ve hattâ düşmanlık hisleriyle öğünenlerin ve anti-komünizm ile anti-sovyetizmi nerdeyse tarih buyruğu olarak ileri sürmeye kalkışanların başlarına indirilmiş ağır bir darbedir.

Kongre’deki konuşmasında SBKP-nin gördüğü enternasyonal desteğin ölçü ve anlamına da değinen L. Longo yoldaş, XXIII. Kongre’nin çalışmalarına kardeş komünist partilerinden bu kadar çok sayıda temsilci katılmasının da, «Sovyetler Birliğinin güttüğü politikaya ne büyük bir değer verildiğini ve bu partinin nice ülkelerde ne büyük bir dayanışmayla desteklendiğini gösteren parlak bir kanıt» olduğunu belirtmiştir.

Aynı konuda, Yanoş Kadar yoldaş, Kongre’de ağır basan ve gayet olumlu yankılar uyandıran şu sözleri söylemiştir: «Anti-sovyet komünizm yoktu, yoktur ve hiçbir zaman olmayacaktır!» Sovyetler Birliğiyle, SBKP ile uyumlu münasebet, proleter enternasyonalizminin önemli bir çizgisi, çağdaş dünya komünist hareketinde birliğin parlak bir belirtisidir. Bizzat XXIII. Kongre de, SBKP-nin, kendi enternasyonal ödevi olarak, komünistlerin saflarını daha da sıklaştırmaya, yeryüzünde halkların anti-emperyalist cephesini sağlamlaştırmaya, genç milli devletlerin komünistleri ve devrimci-demokratik partileriyle ilişkileri genişletmeye her bakımdan önyak ve yardımcı olduğunu, bu ödevini sadakatle yerine getirmek için hiçbir çabayı esirgemediğini bir daha ortaya koymuştur.

Komünistlerin barışı koruma ve halkları bir atom harbi felâketinden kurtarma çabalarında tam bir görüş ve tutum birliği vardır. Emperyalist saldırganların hiçbir kısırtısı onların gözünden kaçmıyor. XXIII. Kongre’nin, harp kundakçılarının bütün faaliyetlerine parmak basarak, özellikle Vaşington-Bon blokunun kurulmasından itibaren çok ciddi bir harp teh-

dididi ocağı halini alan Batı Almanyayı nükleer silâhla donatma tertiplerini yeren kesin ihtar, doğrudan doğruya komünistlerin ve barış taraftarlarının düşünce ve haleti ruhiyelerini dile getirmiştir. Öç alma politikasını gittikçe şiddetlendiren ve silâhlanma yarışına hız veren Batı Alman militaristlerine karşı yapılan bu kesin ihtar, halkların uyanıklığının artmasına yardım etmiştir.

Dünya komünist hareketinde, milletlerarası işçi sınıfı saflarında ve milli kurtuluş savaşında eylem birliği ve dünya sosyalist sisteminin sağlamlaşması, kapitalist saldırganların Asya veya Afrikada, Avrupa veya Lâtin Amerikada, gemi aızıya aldıkları her yerde yollarını kesen aşılmaz bir engel teşkil etmektedir.

Dünya komünist hareketinde birliği sağlamaya yardımcı önemli bir unsur da, barış içinde yanyana yaşamamanın aslını, barış savaşının ödevlerini, bütün dünya emekçilerinin ana menfaatleriyle ilgili sorunları Marksist-Leninist açıdan ele almak ve doğru anlamaktır. SBKP, toplum düzenleri değişik devletlerin barış içinde yanyana yaşaması politikasına sosyalizm ile kapitalizm arasındaki sınıf savaşının bir şekli gözüyle bakmakta, kapitalist memleketlere bu politikayı kabul ettirmek için azami çaba gösterilmesini gerekli saymaktadır. SBKP, bu Kongre'de de ilân ettiği gibi, kapitalist memleketlerle barışçı ilişkileri geliştirmekten, milletlerarası tartışmalı sorunları görüşmelerle çözmekten, bunun temeli olarak da başka devletlerin iç işlerine karışmamaktan, onların egemenliğine ve toprak bütünlüğüne saygılı davranmaktan yanadır. Bir ülkenin kendi içindeki sınıf savaşına ve milli kurtuluş mücadelesine gelince, bu iç süreçlerde barış içinde yanyana yaşama prensipi uygulanamaz; zira ezilenler ile ezenlerin, sömürgeciler ile sömürge ezgisine uğrayanların bağdaşması olanaksızdır.

Kongre, barış içinde yanyana yaşama politikasının, her türlü emperyalist saldırganlığa karşı kesin bir direnmeyi öngören ve emperyalizmin bütün «uyuşmacılığını» reddeden prensip temellerini daha da açıklığa kavuşturmuştur. Bunu, emperyalist çevreler içinde bazı kişiler de anlamaya başlamışlardır. Barış içinde bir arada yaşama politikası için sebatlı mücadele, aynı zamanda, emperyalist provokasyon ve saldırılar politikasının maskesini indirmek, milli ve sosyal kurtuluş savaşı yürüten halklara etkili yardımlarda bulunmak demektir. XXIII. Kongre'de de gereği belirtildiği gibi, Sovyetler Birliğinin savunma gücünün sağlamlaştırılması da bu amaçlara hizmet etmektedir.

XXIII. Kongre'nin kararlarında dış politika tedbirleri programı da formüle edilmiştir. Çağımızın şimdiki aşamasında barışın teminat altına alınabilmesi için SBKP-nin en önemli saydığı bu tedbirlerin başında, Birleşik Amerikanın Viyetnamdaki saldırılarına son verilmesi, ve Viyetnam halkına kendi iç sorunlarını başlıbaşına çözme olanağının tanınması istemi gelmektedir. Aynı dış politika tedbirleri cümlesinden olan diğer istemler, nükleer silâhın daha fazla yayılmasının önlenmesi, bu silâhları tamamen

yasaklanmak ve yoketmek için mücadele edilmesi, Avrupa güvenliği problemlerinin çözümü için daha büyük bir çaba gösterilmesidir. Bu istemler Sovyet halkının, bütün sosyalist ülkeler halklarının temel menfaatlerine ve bütün dünya emekçilerinin çıkarlarına uygundur.

SBKP-nin barışçı dış politika hattı, Kongre'de kardeş partiler temsilcileri tarafından hararetle desteklenmiştir. Alman Birleşik Sosyalist Partisi MK.nin XII. Plenumu, bu hususu şöyle tesbit etmiştir: «SBKP MK.nin faaliyet raporunda gerekçeleri ve esaslarıyla belirtilen ve milletlerarası durumun iyileştirilmesine yöneltilen teklifler, bütün halkların en hayati menfaatlerine uygun olup, dünyada bütün barışsever güçler için konkre bir faaliyet programı teşkil eden tekliflerdir.»

SBKP XXIII. Kongre'sinin komünizmi kurma problemleriyle ilgili kararlarının da büyük bir milletlerarası önemi vardır. Kongre açıkça göstermiştir ki, Sovyet halkı, komünizmi kurma işine yalnız kendi iç ve milli dâvası gözüyle bakmamakta, bunu aynı zamanda son derece önemli enternasyonal bir ödev, emperyalizme ve saldırganlığa karşı savaşa bütün varlığıyla katılmanın bir şekli, dünya devrimci sürecini daha da geliştirici ve derinleştirici bir etken saymaktadır. Netekim, A. Kosigin Kongre'deki konuşmasında şunları söylemiştir: «Zaferini sağlamış olan, sosyalizm ve komünizm yolunda ilerliyen işçi sınıfının ortaya koyduğu örnek, dünya devrimci sürecinin gelişmesine yardım eden en önemli etkenlerden biridir. Güvenle söyleyebiliriz ki, bizim halk ekonomisi plânlarımız ve elde ettiğimiz başarılar, dünyanın bütün ülkelerindeki milyonlarca emekçi için arasında sosyalizm ve komünizmin en iyi ajitatörü ve propagandacısıdır.»

Gerçekten de, bütün ilerici insanlık, Sovyet halkının komünizme doğru başarıyla ilerlemesiyle, iktisadi plânlarını başarıyla uygulamasıyla yürekten ilgilenmektedir. Sovyetler Birliğinin ekonomik-politik başarıları, doğrudan doğruya ve dolaylı olarak, tarihsel ilerlemeye, devrimci-kurtuluş hareketinin gelişmesine yardım etmektedir.

R. Arismendi yoldaş da konuşmasında şöyle demiştir: «Sovyetler birliğinin öngördüğü ve uyguladığı ilerleme tempoları bütün dünyada barışı sağlamlaştırmakta, onun kurtuluşlarını elde etmiş halklar için kalkan teşkil eden kudretini arttırmakta, kurtuluş yolunda kahramanlık destanları yaratan halklara kardeş elini daha yakından uzatmakta, devrimci fikirlerimizin insanlığın daha büyük çoğunluğunun bilincinde yer etmesi sürecine hız vermektedir. Başarılarınızın göstergesi olan her rakam, işçi sınıfı için, dünyada ezgi altındaki bütün insanlar için esin kaynağı olan, demokrasi ve, milli kurtuluşa ve sosyalizme doğru yeni başarılar yolunu aydınlatan bir ışıktır. Ve bu nitelikteki her rakam, emperyalizmin göğsüne indirilen çökertici bir yumruktur.»

Kongre, hesabı verilen dönemde yapılan işler üstüne bir genelleme yapmış, Sovyet halkının ekonomik ve kültürel gelişme alanındaki kayda değer başarılarını belirtmiştir. Sonuç olarak, yedi yıllık plânda öngörülmüş olan esas ödevler başarılmıştır. Sanayi üretimi hacmi % 84 artmıştır. Kül-

tür, ilim ve teknik, uzay araştırmaları alanlarında önemli gelişmeler sağlanmış, halkın yaşama düzeyi daha da yükseltilmiştir.

Kongre, ekonominin yönetimindeki eksiklik ve kusurları da eleştirmiş, partinin kendi işini prensip bakımından nasıl ele aldığını, gerçekleri nasıl cesaretle ortaya koyduğunu ve neşterlediğini, geçmiş dönemi ayık ve eleştirici bir gözle nasıl değerlendirdiğini parlak bir örnek halinde bir daha ortaya koymuştur. Netekim, Kongre materyallerinde, yönetimde ve plânlamadaki eksiklik ve kusurların, işletmecilikte ekonomik metodların küçümsenmesinin, üretimi geliştirmede maddi ve mânevi teşvik prensiplerinin bozulmasının ekonomik kalkınma tempoları üzerindeki olumsuz etkileri açıkça belirtilmiştir. Yine bu materyallere göre, birçok bileşik iktisadi problemlerin çözümünde keyfi davranışların sonucu olarak, yedi yıllık plânın hazırlanmasında da belirli hatalar işlenmiş, eksiklikler bırakılmıştır. Doğal şartlar yüzünden 1963 ve 1965 yıllarında rekoltenin düşük olması da, ekonomik kalkınma tempoları ve özellikle halkın refahını arttırma çabaları üzerinde olumsuz etkiler yapmıştır. Bundan başka, Birleşik Amerika emperyalistlerinin saldırgan tutumu yüzünden milletlerarası durumun gerginleşmesi ve Sovyetler Birliğinin savunma harcamalarını nispeten arttırmak zorunda kalması da bu hususta olumsuz rol oynayan bir etken olmuştur.

Kongre'ye hazırlık safhasında, Kongre çalışmaları sırasında ve ondan sonra, SBKP ekonomik münasebetleri iyileştirme faaliyetine hız vermiştir. Ekonomi politikasının yeni prensipleri ortaya konmuştur. Bu cümleden olarak, halk iktisadiyatının yönetiminde ekonomik metodların ve teşvik unsurunun rolünün kuvvetlendirilmesi, devlet plânlamasının kökten ıslahı, müesseselerin başlıbaşına işletmecilik ve girişim olanaklarının genişletilmesi, üretim kolektiflerinin kendi çalışmalarının sonuçlarıyla bağlı sorumluluklarının ve maddi ilgilerinin arttırılması öngörülmüştür.

Kongre'de kabul edilen Direktifler'de, sosyalizm kuruculuğu tecrübelerini zenginleştiren karakteristik ve önemli noktalar vardır. Direktifler şu hususları öngörmektedir:

- İktisadi gelişmede yüksek tempoların uzun bir tarihsel devre boyunca muhafaza edilmesi, toplumsal üretim ölçülerinin hissedilir derecede yükseltilmesi;
- Bütün halk iktisadiyatının daha da endüstrileştirilmesinin köklü bir ilmi-teknik devrimle organik olarak bağdaştırılması yoluyla sosyalist üretimde etkinliğin arttırılması;
- Maddi üretimin bütün kollarında yeni baştan teknik donatım temeline dayanılarak, sanayi ile köy ekonomisi arasında, üretim aracı üreten sanayi ile tüketim malları üreten sanayi arasındaki nispetsizliklerin giderilmesi ve tüm halk iktisadiyatında ilmi-teknik ilerlemeyi belirliyen kolların öncelikle geliştirilmesi;
- Toplumsal ilişkilerin yetkinleştirilmesi, ekonomik politikanın yeni prensiplerinin hayatta tamamen yerleşmesinin sağlanması;

– Halkın maddi refahının ve kültür düzeyinin hissedilir derecede yükseltilmesi, kişinin yapıcı çabalarını arttırmaya ve onun uyumlu gelişmesine yardım etmek üzere iş saatlerinin azaltılması . . .

Yeni beşyıllıkta (1966–70) sanayi malları üretiminde % 50 kadar ve köy ekonomisinde % 25 dolayında yükseliş sağlanacaktır. Aynı devrede, Sovyet halkının yaşama düzeyi daha da yükseltilecektir. Halkın reel geliri 1,3 misli artacak, işçilerin ve hizmetlilerin orta gündelikleri % 20 oranında yükselecek, toplumsal işletmelerdeki kolhozcuların iş ücretleri ve aynî gelirleri de % 35–40 daha fazla olacaktır. Yeni beşyıllıkta, iş ücretlerindeki artışın yanı sıra, sosyal tüketim fondaları tarafından halka yapılan ödemeler ve gösterilen kolaylıklar da % 40 oranında arttırılacaktır. Bu cümleden olarak, devlet yeni nesle daha büyük bir ilgi ve kaygı gösterecek, sağlık hizmetleri daha da genişletilecek, emeklilik işlemleri iyileştirilecek, sosyal sigortalar geliştirilecek, kültürel-sosyal yapılar ve mesken inşaatına daha da hız verilecektir.

Polonya Birleşik İşçi Partisinin teori ve politika dergisi «Yeni Yol» şunları yazmıştır: «SBKP XXIII. Kongre'si birçok soruyu Leninci prensipler ruhunda cevaplandırmış, sosyalist devletin halk yığınlarındaki canlılık ve bilinçle kuvvetli olduğunu göstermiş, sosyalist düzenin kapitalizme nazaran yalnız daha güçlü ekonomik potansiyeli, daha yüksek tekniği ve emek verimliliği ile değil, gerçek demokratizmi bakımından da üstünlüklerini gösterdiğini ve göstermesi gerektiğini belirtmiştir. Kongre'nin bu nitelikteki yönü, SBKP-nin XX. ve XXII. Kongrelerinin yaratıcı bir gelişmeyle devamını teşkil etmektedir.»

Kongre, toplumsal hayatın bütün alanlarında sosyalist demokratizmin daha da derinleştirilip genişletilmesi yollarını çizmiş ve bu cümleden olan tedbirlerin, gerek Sovyetler Birliğinin gelişmesi, gerekse dünya kapitalizmine karşı dünya sosyalizmi için yürütülen mücadele bakımından taşıdığı önemi belirtmiştir.

Sovyetler Birliğinde halk iktidarının özbeöz organları olan Şûra'ların hak ve ödevleri genişletilmektedir. Ülkede gerçekleştirilen ekonomik reformun esas yönlerinden biri, müesseselerin-işletmelerin, devlet çiftliklerinin ve kolhozların daha başınabuyruk duruma getirilmesi, bunun sonucu olarak buralardaki kollektiflerin öneminin artması, toplumun ekonomik ve sosyal hayatının merkezi haline gelmeleridir. Kongre, bu işin gerçekleştirilmesinde meslek birliklerinin gittikçe artan rolünü özellikle belirtmiştir.

Kongre meteryallerinde, bütün milli cumhuriyetlerin ve bölgelerin bundan sonraki gelişmesi sorununa büyük bir yer verilmiştir. Kongre, Sovyetler Birliğinde her halkın menfaatlerine SBKP-nin nasıl daimi bir ilgi gösterdiğini yansıtmış, Sovyet halklarının çağdaş gelişme aşamasında karşılaştıkları yeni politik, ekonomik ve kültürel problemlerin çözüm yollarını göstermiştir.

SBKP XXIII. Kongresi, parti faaliyeti metodlarının yetkinleştirilmesi sorununu üzerinde büyük bir dikkatle durmuş, toplumun yönetimi işine ilmi

açından yanaşma zorunluğunu belirtmiştir. Teorinin pratiğe yol açması lâzımdır. Bu, özellikle şimdi, hayatın bizi birçok yeni ve bileşik problemle karşılaştırdığı günümüzde çok önemlidir. Zira yeni toplum düzeninin bundan sonraki gelişmesi bu problemlerin çözülmesine bağlıdır. Kongre'nin karar suretinde şöyle denmektedir: «Merkez Komitesinin çalışma stilinde benimsenmiş ve yerleşmiş olan tutum, yönetime ilmî açıdan yanaşma, komünizm kuruculuğun yönetiminde, Sovyet devletinin iç ve dış politikasının uygulanmasında kollektif ve operatif çalışma bundan böyle de bütün eylemlerimize temel olmalıdır.»

Kongre'nin dokümanlarında, Marksçı-Leninci ilimle donanmış olan partinin oynadığı rolün gittikçe arttığı, iç demokrasinin gelişmesi, tenki ve kendini tenkit gibi kanıtlarla belirtilmekte ve bunun da bilinçli, sağlam bir parti disiplinine ve her komünistin – hangi basamak ve görevde bulunursa bulunsun – yüksek bir ödev sorumluluğu duygusuna sahip olmasına dayandığına işaret edilmektedir.

XXIII. Kongre'nin kararları, komünizmi kurma yolunda büyük ödevleri yerine getirmek üzere yığınları seferber etmektedir. Bu ödevlerin başarılması Sovyetler Birliğinin ve bütün sosyalist ülkeler topluluğunun gücünü arttıracaktır.

A. Novotni yoldaş, Kongre çalışmalarının sonuçlarına da değindiği konuşmasında şöyle demiştir: «SBKP XXIII. Kongresi, şüphesiz ki, Sovyet toplumunun gelişmesi ve milletlerarası gelişme üzerinde de muazzam bir etki yapacak olan komünizmin maddi-teknik temelini kurması, dünyada ileriliğin, barışın ve sosyalizmin zaferi bakımlarından büyük önem taşıyan bir olaydır.»

Sovyet toplumunun komünizme doğru gelişmesinde önemli bir kilometre taşı olan SBKP XXIII. Kongresi, partinin faaliyetinde XX. ve XXII. Kongreler tarafından kurulan politik temellerin hayatiyet ve sağlamlığını göstermiş, aktüel ekonomik ve politik sorunların çözümüne ilmî açıdan yanaşmanın parlak bir örneğini ve organik bir bütün teşkil eden iç problemler ile milletlerarası problemlerin etrafları bir Marksist-Leninist tahlilini ortaya koymuştur.

SBKP XXIII. Kongresinin çalışmaları ve kararları, çağdaş dünyada sosyalizmin mevzilerini sağlamlaştırıcı, emeğin sermayeye karşı yürüttüğü sınıf savaşını etkileyici, milli kurtuluş hareketinin ve tüm dünya devrimci sürecinin başarılarını geliştirici bir rol oynamaktadır.

Yunanistan demokrasi savaşımında⁽¹⁾

Leonidas Stringos

Anayasayı, demokratik hakları, elde edilen başarıları savunmak, demokrasiyi genişletmek ve geliştirmek yolunda Yunan halkının büyük bir kahramanlıkla yürüttüğü direnişi Avrupa ve dünyanın kamu oyu ayrı bir ilgiyle, aylardır izliyor.

Değişik evrelerden geçen, sert ve dramatik bir savaştan sonra gerici güçler, halkın ezici çoğunluğunun nefretini üzerinde toplıyan, parlâmentoda yalnız iki oy üstünlüğüne dayanan bir hükümeti memlekete dayattı. Bu «çözüş» Yunan toplumunu sarsan politik bunalımdan hiç te çıkış yolu değildir.

1. Bunalımın derinliklerinde yatan nedenler

Bunalımın derinliklerinde yatan nedenler nelerdir? Görülmemiş yığın hareketleri, halkın böylesine ayak direyişi, geri çekilmemek kararı, demokratik hürriyetleri bütün gücüyle savunması ne ile anlatılır?

Yunanistan, kapitalist gelişmede orta bir ülkedir. Bununla beraber ekonomik, sosyal geriliğin derin izlerini taşır. Yabancı tekелci sermayelere önemli derecede bağlıdır. Kökten, derin bir yeniliği çoktan bekliyor. Bir sürü demokratik sorunların çözülmesini gerektiriyor. En başta yabancı emperyalist bağlılıktan kurtulma çabası geliyor.

Biriken bu sorunlar, sonradan karmakarış oldu, bileşikleşti: Memleket kurtarıldıktan sonra, şanlı Ulusal Direniş güçlerine yabancı silâhlarla darbe indirildi. Hükümete, yabancılarla ortaklık kuranlar getirildi. Memlekete sağcı güçlerin yeni-faşist rejimi dayatıldı. (Bu olgu, harp sonrası Avrupada kendine özgü bir olaydır.)

Her şeyden önce, 1946–1949 iç harbinde demokratik hareketin yenilgesinden ve 4 milyar dolarlık Amerikan yardımından yararlanan gerici güçler, sert bir baskıyla Yunan Komünist Partisi (YKP) ne ve Ulusal Direniş güçlerine yüklendiler.

Yeni-faşist güçlerin hemen hemen yalnız başlarına ağalık sürdükleri 20 yıl, gericiliğin kudurmuş bir komünizm düşmanlığına dayanan, emper-

---

(¹) Bu yazı, «Barış ve sosyalizm problemleri» dergisinin birinci sayısından alınmıştır.

yalistlerden moral ve maddi yardım gören bir polis rejimi kurmasına yol verdi.

Gerici güçler, aynı zamanda, Yunanistanı hem sosyalist ülkelere, hem Yakın ve Orta-Doğu memleketlerine karşı bir savaş – saldırma alanına çevirmek için ellerinden geleni yaptılar. Daha 1949'da uluslararası tanınmış yorumculardan Lipman, «Nevyork Herald Tribune» gazetesinde, resmi Amerikan çevrelerinin görüşünü yansıtan bir yazısında: «Biz, diyor, Türkiye ve Yunanistanı yardıma muhtaç oldukları için değil, Karadenize ve Sovyetlere açılan stratejik bir kapı oldukları için seçtik». Gerici güçler, memleketi saldırgan NATO blokuna bağladılar. Onlar, memlekete 12 Ekim 1953 anlaşmasını dayattılar. Bu anlaşmayla Yunanistanın ulaştırma yolları, limanları, hava alanları ve gökleri, hiç bir kontROLSUZ, Amerikan harpçilerinin eline verilmiştir. Bunlara, emperyalistlerin bir dakika bile arası kesilmeyen çabaları ekleniyor. NATO çerçevesi içinde bağlanan bir anlaşmayla Girit adasında bir roket eğitim merkezi kurulmuştur. Batı Alman generallerinden birinin açıkladığı gibi, burası sosyalist ülkelere yöneltilmiş bir roket üssüdür. Emperyalistlerin bütün bu çabalarına bağlı başka bir olayı da unutmamak gerek. NATO Konseyi, Haziran 1965'te açıkladığı bildirisinde: «Sınırların ilerisine sürülmüş stratejiye bağlı» olduğunu belirtti. Bu strateji, sosyalist ülkelere karşı yapılacak saldırıda Yunan topraklarının kullanılmasını da içine alır.

Son yıllarda Yunanistana yabancı tecelci sermayerin alabildiğine daldığı görülüyor. Yunanistanın dış devlet borçları 500 milyon doları aşmıştır.

Böylece, Yunan toplumundaki başlıca çelişme: Yabancı emperyalistler ve Yunanistanı ulusal bağımlılık, polis baskısı, tekeli somürücülerin boyunduruğu altında, geriliğin içinde tutmak isteyen çürümüş, bozulmuş, uşak ruhlu plutokrası komkumasıyla, milli bağımsızlık, demokrasi, özgürlük, ekonomik gelişme, sosyal ilerleme uğrunda direnen bütün halk arasındaki uzlaşmaz çelişme, sağcıların ağalığı yıllarında daha da keskinleşmiş ve geniş ölçüler almıştır.

Her yana kol salmış baskı makinesine, yeni-faşist «kanunlara», Amerikan emperyalistlerine ve NATO'ya dayanan yerli ve yabancı gerici çevreler, Amerikanın sunduğu «Perikles» plânı denilen seçim yoluyla 1961'de hükümet devirmesi yaptılar. Bu plânın amacı, gelişmekte olan demokratik harekete darbe indirmek, Anayasayı gericiliğin istediği yönde değiştirmek ve daha sağa gitmek için ortam hazırlamaktı. Merkez Birliği yöneticileri komünizm düşmanlığına körükörüne saplanmakla, o zamanlar sol güçlerin birlikte hareket etmek için yaptıkları bütün teklifleri reddetmekle tâ baştan sağcıların ekmeğine yağ sürdüler, onların seçim yoluyla hükümet devirme plânlarını başarmalarını kolaylaştırdılar.

Oldumolası yabancılara, «soğuk harp» politikasına, yerli ve yabancı tekeli sermayelerin emekçileri amansızca sömürmelerine, ilerici güçlere karşı sert baskı tedbirlerine bağlı sağcıların yeni-faşist rejimi halkın yığın hareketleriyle sarsıldı. Son yıllarda boyuna gelişen bu yığın hareketi,

demokrasi savaşının kahramanı Lambirakis'in cenaze töreninde, 1963 Mayıs'ında, 500 bin kişilik büyük bir gövde gösterisine döküldü. Bu hareket, 3 Kasım 1963 ve 16 Şubat 1964 genel seçimlerinde en yüksek kertesine ulaştı. Merkez Birliği Partisi yöneticilerinin sallantılarına rağmen, halkın, bu partiden yana olanların ve aktif üyelerinin baskısı altında sağcılara karşı savaş durumuna geçmesi büyük bir önem taşır. Birleşik Demokratik Sol Parti (EDA) ile Merkez Birliği Partisinin paralel çalışmaları sayesinde geniş halk yığınları harekete geldi.

Halkın savaşıyla Karamanlis hükümeti devrildi. 3 Kasım 1963 ve 16 Şubat 1964 seçimlerinin sonuçları sağcı güçlere indirilmiş ağır bir darbe oldu. Böylece Yunanistanda yeni bir durum meydana geldi. Memleketin önünde demokratik gelişmeye yol açıldı. Merkez Birliği Partisinin hükümete gelmesiyle demokrasi ilerledi. İşçi sınıfı kendi güçlerini yenibaştan örgütmeye koyuldu. Demokratik halk hareketi belirli bir ilerleme gösterdi. Merkez Birliği'nin sallantılı ve uzlaşıcı politikası yüzünden, bu gelişme çok eziyetli oldu. Halk hareketindeki bu yükselişin bir niteliği vardır. Örneğin, Uluslararası Çalışma Bürosu'nun açıkladığı verilere göre, Yunanistanda 1964 grevlerinde, ondan önceki yıllardan daha çok iş günü yitirilmiştir. Her 10 bin kişiye düşen grev günü bakımından Yunanistan öteki kapitalist ülkeleri geçmiş, rekor kırmıştır. Yunan-İş Konfederasyonuna sağcıların vaktiyle dayatmış oldukları Yönetim Kurulu, halkın savaşı sonucunda değiştirildi ve yerine mahkeme kararıyla yenisi atandı. Yeni Yönetim Ku

önemlice gelişti. Demokratik gençliğin politik yığın örgütü – «Lambirakis Gençliği» kentlere, köylere yayıldı.

2. Saraydan gelen hükümet devirmesi, demokratik gelişmeyi kesmek yeltenişidir

Geriçi güçler: Emperyalistler, plutokratlar, kiral sarayı, sağcılar Yunanistanda meydana gelen durumla barışamazdı. Normal demokratik gelişme, demokratik güçlerin boy atması ve sağcıların boyuna itibardan düşmesi onları ürküttü. Halkın yürüttüğü savaşın sonucu ve Merkez Birliğinin oldukça direnişi, sağcıların, Papandreu hükümeti eliyle politikalarını uygulamak çabalarının – ki, Merkez Birliğinin sağ kanadına dayanarak baştan bunu yapmağa çalıştılar – zorlaşması gerici güçleri korkuttu. Oysa onlar, uluslararası emperyalizmin ve gericiliğin saldırılarını artırdığı bir dönemde Yunanistanda da politikalarını engelsiz yürütebilecekleri bir durum yaratmak istiyorlardı.

Evet, bir çok ana sorunlarda Merkez Birliğinin politikası, 16 Şubat 1963 seçimlerindeki halk isteklerinden ve Merkez Birliğinin vermiş olduğu vaatlerden ayrılıyordu. İç harp sırasında çıkarılan faşist kanunlar yürürlükten kaldırılmadı. Merkez Birliği liderleri, sarayın ve Amerikan emperyalistleri-

nin isteklerine uydular, hükümette önemli bakanlıkları, plutokrat kumkumayla sımsıkı bağlı kimselere verdiler. Bu adamlar, savaşların sertleştiği bir sırada karşı tarafa geçtiler, halka verdikleri söze hiyanet ettiler. Merkez Birliği, orduda bazı önemsiz değişiklikler yaptı. Orduda en önemli kilit yerleri gerici subaylar örgütünün (IDEA-nın) elinde kaldı. Merkez Birliği, terörcü, yarı devlet örgütlerinden bazılarını dağıttı. Fakat köylerdeki silâhlı ve yarı sivil birliklere (TEA'ya) dokunmadı. Merkez Birliği bir buçuk yıl hükümet sürdü. Bu süre içinde, iç harp ve zorba Karamanlis zamanındaki tüzel düzen yürürlükte kaldı. Devlet mekanizmasının kilit yerlerinde eskiden kimler vardıysa gene onlar oturuyordu. Dahası var. Merkez Birliği hükümeti, YKP'nin legalize edilmesine, ona konan yasağın kaldırılmasına, genel af çıkarılmasına bir türlü yanaşmadı. Bütün bunlar, aykırı politik durumun sürüp gitmesine, ister istemez, anti-demokratik sağcı güçlerin işine yaradı. Ekonomiye gelince, Merkez Birliği hükümeti, seçimlerde vaadettiği halde, «ESSO – Pappas» ve «Peşin'e» gibi tekellerle bağlanmış olan kölelik anlaşmalarını ele almak şöyle dursun, bu emperyalist canavarlara yeni ödünler verdi. Bu hükümet, yerli tekellere de önemli üstünlükler tanıdı. Papandreu hükümeti iş başına geldiğinin ilk zamanlarında, halkın ayak diremesiyle, emekçilere bazı şeyler tanıdı. Ama son zamanlarda işçi gündeliklerini dondurmak, buğday ve tütün gibi tarım ürünlerinin fiyatlarını düşürmek politikasını yürüttü.

Ama bütün bunlar Birleşik Amerikanın, NATO'nun egemen çevrelerine, plutokrat kumkumaya, yabancı tekellere az geldi. Kıbrıs sorununun Amerikan plânına («Açeson plânına») göre çözülmesine Merkez Birliği hükümetinin karşı durması, Bulgaristanla, Yugoslavyayla ilişkileri normallleştirme, sosyalist ülkelerle ticareti genişletmeye doğru gitmesi onları kuşkulandırıyordu. Oysa bu hükümet, dış politikada NATO politikası çerçevesinden çıkmıyordu. Yabancı tekeller, kopardıkları ödünlerle kalmak istemiyorlardı. Çünkü onların bazı isteklerine hükümet, halkın baskısı altında, tekelciliğe karşı sınıfların ve Merkez Birliğinde aktif üyelerin baskısı altında yanaşmadı. Örneğin, Ptolemazis'teki devlet azot fabrikasını işletmek hakkını hükümet «ESSO-Pappas» tröstüne vermedi. Üstelik hükümet, Fransız, İngiliz, Batı Alman tekellerine, «Ortak-Pazar» tekellerine bazı ödönlere yanaştı veya yanaşmak üzreydi. Bunlar Amerikan tekellerini hayal kırıklığına uğrattı. Yabancı ve yerli gericilik, Merkez Birliği hükümetini emekçilerin isteklerine yolu kapayacak, gür gelişmeyle yükselen demokratik hareketi durduracak bir hükümet olarak görmüyorlardı. Bundan ötürü de pek tedirgindiler.

Merkez Birliğinin rabıtasız, sallantılı, uzlaşsıcı politikasından yararlanan gerici güçler hazırlandılar, karşı saldırıya başladılar. Daha 1964 Temmuz–Ağustos aylarında bir askeri hükümet devirmesine kalkıştılar. Bu yelteniş, YKP ve EDA'nın olayı zamanında açığa çıkarmasıyla suya düştü. Ama gericilik niyetinden, amacından vazgeçmedi. Gorkopotamos köprüsünü Yunan partizanlarının havaya uçurduklarının 22. yıl dönümünde,

Kasım 1964'te, Amerikan casusluk servisi, bayram yerinde bomba patlattı ve 14 kişi kurban gitti. Bu kışkırtmaya «Ok – 1» adını koymuşlardı. Bu büyük provokasyon, onu tertipliyenlerin plânlarına göre, «anarşiye», Anayasanın çiğnenmesine karşı durmak bahanesiyle hükümeti devirmek için elverişli bir hava yaratacaktı. Fakat bu deneme de, ötekiler gibi boşa gitti. Merkez Birliği hükümetine karşı 1965 Şubatından kampanyaya girişen sağcı yeni-faşist güçlerin lideri Konellopulos, saraydan hükümeti devirmesini ve Papandreu'suz bir Merkez Birliği hükümeti kurulmasını istedi. Bununla yanyana, Mayıs–Haziran aylarında, politik alana askeri cunta (IDEA) çıktı. Kararsız politikası yüzünden, halk güçlerine dayanmaktan, devlet mekanizmasını, orduyu, güvenlik servisini faşistlerden temizlemekten, demokrasiyi kesinlikle yürütmekten, Merkez Birliğinin içinde demokrasiyi baltalıyanlara, onun sağ kanadına yumruk indirmekten, EDA ayak dirediği halde bunu yapmaktan aylarca kaçınması yüzünden Papandreu, gericiliğin hazırlanmasına, güçlerini toplamasına vakit kazandırdı. Oysa, Merkez Birliğinin sağ kanadına dayanan, her türlü demokratik tedbirlerin uygulanmasına engel olmak için bir buçuk yıl boyunca her şeyi yapan ve Amerikan «Çerber» plânına uyan kiral ve saray hazırladıkları komployu yürürlüğe koydular. Saray, Anayasaya dayanan hükümeti çekilmiye zorladı. Açıktan açığa Anayasaya saldırdı. Arkasından askeri baskınlar geldi. Askeri cunta – IDEA, 15 Ağustos gecesi radyo istasyonlarını ve Yunan gizli servisi bürosunu ele geçirdi.

Amerikan emperyalistlerinin, NATO'nun ve plutokrat kumkumanın, en gerici çevrelerin isteği üzerine sarayın yaptığı hükümet devirmesi, uluslararası durumun keskinleşmesiyle, dünyanın bir çok yerlerinde, özellikle Viyetnamda Amerikan emperyalizminin artan saldırganlıklarıyla doğrudan doğruya bağlıdır ve «Consan doktrininin» Yunanistanda uygulanmasının bir parçasıdır. Yunanistanda gericiliği körükliyen, onu doğrudan doğruya yöneten Amerikan ve İngiliz emperyalistleri özellikle Yunanistandaki durumlarını kuvvetlendirmeye çalışıyorlar. Onlar, Yunanistanı halk demokrasi ükkelere karşı, Yakın ve Orta-Doğu memleketlerine karşı bir savaş alanı olarak ellerinde tutmak, Kıbrıs halkının savaşıyla, Yakın ve Orta-Doğu halklarının milli kurtuluş savaşlarıyla, sonra Kıbrıs üzerindeki Türk-Yunan çekişmeleriyle zayıflıyan NATO'nun Güney-Doğu kanadını kuvvetlendirmek istiyorlar.

İşte aylardır kiral sarayı, baş yöneticisi ve akıl esinleyicisi Birleşik Amerikanın buyuruklarıyla hareket ediyor, Yunan halkının ulusal onurunu yerlerde sürüklüyor, Anayasayı açıktanaçığa çiğniyor, Merkez Birliği Partisinin iç işlerine karışıyor, onu parçalamağa çalışıyor, sayıtları satın almağa kalkıyor, bakanlık sandalyaları üzerinde spekülasyon – dalavelar çeviriyor, başbakanlar çıkarıyor, kukla hükümetler kuruyor. Sray, Merkez Birliği Partisinin parlamento fraksiyonunu parçalamak, kaçaklardan ortanın sağında ve sağcılara dayanan, onların kontorolu altında bir hükümet kurmak amacını güdüyor. Bu amaca varmak için, üç dafa

komplotuna başvurdu: Novas, Çirimokos ve Stefanapulos gibi kaçakların elebaşılığıyla hükümet kurmağa çalıştı. Sonunda, sağcılara dayanan ve miniminicik bir oy çoğunluğu sağlayan Stefanopulos hükümeti kuruldu.

3. Anayasa ve demokratik özgürlükleri savunmak için halk sokaklara döküldü

Sarayın uyguladığı hükümet devirmesi Anayasa ve demokratik kanun düzenine kabaca bir meydan okuyuştu. Bu davranış, halk yığınları arasında, gericiliğin peşin hesaplarını çürüten bir hareket doğurdu. YKP ve EDA (bunda komünistler vardır) ve Merkez Birliği, yani halkın çoğunluğunu etkileyen bu partiler, Yuan-İş (GSEE) ve hemen hemen bütün yığın örgütleri hükümet devirmesinin iç yüzünü açığa vurdular ve halkı özgürlüklerini savunma savaşımına çağırdılar. Sağcıların yeni faşist rejimi altında yıllarca inliyen Yunan halkı, bu çağırışı duyar duymaz, eski rejimin geri gelmesine karşı tek vücut oldu, kesinlikle karşısına dikildi. Kulis arası, perde arkası oyunlarla başlayan çalışma açık savaş alanına aktarıldı, sokağa döküldü. Politik olayların gelişmesine yığınların sürekli katılması, karışması, hiç görülmemiş bir uyanıklık gösterilmesi, yığınların aralıksız girişkenliği, biteviye aktif davranışı, bunun en yüksek belirtisi olan genel politik grev (son dönemde büsbütün, yepyeni bir olaydır): İşte politik bunalımın niteliği, karakteristik elemanları.

Demokratik güçlerin parlâmentodaki savaşlarıyla sınıksız bağlı olan bu koskoca halk hareketi, bu ınatlı, kararlı, sebatlı, savaşkan direniş, gericilerin kinle dedikleri gibi «sokağın taşması», sarayın bir sıra plânlarını bozdu, Merkez Birliği militanlarını esinledi, destekledi, sallantılardan kurtulmalarına, demokratik güçlerin kenetlenmelerine, gerici güçlerin daha da izole edilmelerine yardım etti ve ediyor.

Demokratik kurumları ve demokratik başarıları savunmakla başlayan bu geniş demokratik halk hareketi geliştikçe, kırılcılığa karşı daha açık, emperyalizme karşı daha kesin bir nitelik aldı. Baştan: «114!»⁽¹⁾ «Faşizm geçemiyeciktir!» «Parlâmentoda demokratik çoğunluk hükümeti!» parolaları ileri sürüldü. Sonra: «Savaş!» parolası geldi. Bunlara: «Friderika cehennemol!»⁽¹⁾. «Amerikalı Yunanistandan çık!» «NATO'ya paydos!» parolaları eklendi. Bu savaşlarda halk, gericilerin biriktikleri bir uc ve emperyalistlerin elinde bir alet olan sarayın rolünü gittikçe daha derinden kavıyor ve görüyor. Cuntanın, sağcılarının, sarayın arkasında NATO'nun, halkın ölümcül düşmanı Amerikan emperyalistlerinin bulundu-

---

⁽¹⁾ Yunan Anayasasının son maddesidir. Anayasanın korunmasını yurtdaşlara yükler.

⁽¹⁾ Friderika, Yunan kiralının anasıdır. Azılı gericidir. Saray entrikalarında baş rolü oynar.

ğunu halk daha açık seçiyor. Bütün bunlar Yunan halkının ulusal onurunu eziyor. Bugün Yunanistanda ulusal çapta yükselen görülmemiş halk hareketi işte bununla tanımlanıyor.

Bu büyük savaşımın gelişmesiyle yığınlar açıldı, sağcıların etkisi düştü, sarayın itibarı önemlice sarsıldı. YKP'nin ve genellikle solların etkisi, itibarı arttı. Çünkü yığınlar, bunların güttükleri politikanın doğruluğuna inanıyor. Bunu yanısıra Merkez Birliğinin de otoritesi ve etkisi kuvvetlendi. Geniş yığınlar arasında birlik, dayanışma gelişti. Yığınların kendi güçlerine güvenleri, dış ve iç komplocu güçlerle başa çıkabileceklerine, onları alt edebileceklerine inançları sağlamlaştı.

Önde işçiler olmak üzere 10 binlerce, 100 binlerce insan, üç ay boyunca, hemen hemen her gün sokaklara döküldüler. Bunlar, Anayasa düzenini ayağa kaldırmak, bunalımın içinden demokratik yolla çıkmak kararında olduklarını gösterdiler. Yapılan bazı toplamlara göre, memleketin başlıca kentlerinde, her birine onbinlerce insanın katıldığı 500-den fazla miting yapılmıştır. Bunlardan üçü en büyüydü: Papandreu'nun da katıldığı 1 milyonluk Atina yürüyüşü. Gene Atınada, «Lambrakis Gençlik Birliği» üyelerinden, genç kahraman Patrulas için yapılan 300 bin kişilik cenaze töreni. Selanikteki 200 bin kişilik miting. Kentlerin sokaklarında yüzlerce gösteriler oldu. Memleketin bölgelerine ve üretim kesimlerine göre politik grevler düzenlendi. 27 Temmuzda 24 saatlık genel politik grev ilân edildi. Bu greve: Atina, Pire, Selanik, Elefsina gibi memleketin başlıca endüstri merkezlerinden, en önemli endüstri ve ulaştırma kesimlerinden 350 binden fazla işçi ve memur, yapı işçileri, esnaf, zanaatçı, aydın katıldı. Halkın büyük bir çoğunluğunun desteklediği bu genel politik grev demokratik savaşımın en yüksek kertesini oldu. Ayrı ayrı kentlerde ve iş kesimlerinde, arayla, 24 saatlık politik grevler yapıldı. 120 bin yapı ve ağaç sanayii işçilerinin politik grevi, Volos ve Heraklion'da 15 bin metalurji işçilerinin politik grevi, 5 bin kimya işçisinin grevi, Atınada matbaa işçilerinin, kundurucuların ve başkalarının grevleri, genel politik grev, işçi sınıfının olgunlaştığını, sınıf bilincinin arttığını gösterdi. İşçi sınıfının yönetici rolü daha açık meydana çıktı. İşçi sınıfı yürüttüğü savaş örneğiyle geniş yığınların birlikte hareket etmelerine yardım etti ve ediyor.

4. Birlikte yürümek demokratik hareketin önemli başarısı olmuştur

Sarayın yaptığı hükümet devirmesi, halkın ezici çoğunluğunun Anayasa düzeni, kanun, demokrasi bayrağı altında toplanması sonucunu verdi. Halk savaşımının süreci içinde, işçi sınıfının ve partisinin (YKP)nin, bütün solcu güçlerin kahramanca, fedakârca, kesinlikle davranmaları sayesinde, demokratik güçlerin son yıllarda görülmemiş dayanışması, hareket birliği kuruldu. Bu hareket birliği, demokratik gelişmenin en önemli başarısı olmuştur. Aşağıdan, alttan temel örgütlerin birlikte yürümeleriyle başlayan bu hareket, bazı konre hallerde yukarda üst katlarda birliği sağladı.

Halk hareketinin yükselişi ve ulusal birliğin düzey kertesı bakımından bu savaş Ulusal Direnme dönemi günlerini andırıyor.

Demokratik güçlerle gerici güçlerin bu sert çatışması, değişik sınıfların rollerini apaçık ortaya koydu. Bu savaşın yüreği, manivela ve yöneticisi, başında komünistlerin bulunduğu işçi sınıfıdır. Gericilik, son yıllarda, işçi sınıfını zayıflatmak, onu parçalamak için herşeyi yaptı. Ynan-İş (GSEE)nin başına sağcıların oturttukları Markis ve Feodoru, işçi sınıfının savaşını sistemli sabote ettiler, baltaladılar, işçi sınıfının parçalanmış, güçlerinin bölünmüş kalmasına çalıştılar. Onlar, başında ilericilerin bulunduğu örgütleri, sendikaları GSEE'ye almadılar, yahut çıkardılar, attılar. Onlar, politik polisin «sendika masası»yla beraber, GSEE'yi baltaladılar, soysuzlaştırdılar. Ama gene de, devrimci geleneklerinin kökleri son 50 yılın, özellikle Ulusal Direniş döneminin derinliklerine uzanan işçi sınıfı bu bölünme ve parçalanmayı yenmek, Merkez Birliği Partisi yöneticilerinden bazılarının çıkardıkları engelleri yıkmak gücünü, savaşların gelişmesiyle, kendisinde buldu. Bu başarıya YKP'nin ve bütün solların sebatlı çalışmaları, sonra kahraman işçi sınıfının sıralarında reformistlik ülküsünün pek öyle yer tutmamış olması yardım etti. GSSE'nin yeni Yönetim Kurulu'nun durumu, tutumu bunu gösteriyor. Bu yeni kurulun başında da Merkez Birliği'nden yana olan militanlar bulunuyor. Yeni Yönetim Kurulu, hükümet devirmesine karşı savaşkan bir durum alınca ve genel politik grev parolasını ileri sürünce sollarla ortacıların güçleri tek cephe oldu. Bu omuzomuzla verme işi aşağıdan başladı, üst katlara çıktı. İşçi sınıfının bu cephe birliği, bütün emekçileri, bütün demokratları kendisine çeken toplayıcı bir uc oldu. Bu uc, başka tabakaların ve sınıfların demokratik amaçları daha açık anlamalarına, daha kararlı ve kesin savaşmalarına yardım ediyor.

İşçi ve memur gençliğinin oynadığı aktif rol ayrı bir önem taşıyor. İç harbi yaşamamış, bilinci komünizm düşmanlığıyla zehirlenmemiş olan gençliğin, «Lambirakis Gençliği» örgütünün kesin yardımıyla, saflarını perkiştirdi ve demokrasi savaşında ön sıraya geçti.

Köylülük. Anayasa ve kanun düzeni uğrındaki savaşta gittikçe daha canlı bir rol oynamaktadır. Endüstiri merkezlerinden alıp yürüyen mitinglerin, gösteri yürüyüşlerinin ve genel politik grevlerin peşisıra, Anayasa ve kanun düzenine dönmek, köy emekçilerinin zorunlu ekonomik isteklerini yerine getirmek parolasıyla yapılan miting ve gösteriler köylere yayıldı. Savaşlarla oldukça özgürlük kazanan köylüler, jandarma ve yerebatası TEA'nın zorbalık rejimine dönmek istemiyorlar.

Milli burjuva, son aylarda daha canlı ve enerjik bir rol oynuyor. Yunanistanda bu sınıf oldukça kalabalıktır. Ama ekonomik ve politik bakımdan zayıftır. Komünizm düşmanlığının etkisi altında kalmıştır ve eskiden çoğuzaman sağcıların peşinden gitmiştir. Şimdi, yabancı sermayelerin memlekete dalması, tekellerin boyunduruğu altında kalması sonucunda milli burjuvazi yokolmak tehlikesiyle yüze gelmiştir. Gericici rejimin geri gelmesi

tehlikesini gören bu burjuvazi canlı eyleme geçiyor, Anayasa ve kanun düzeni için yürütülen savaşa şu veya bu biçimde katılıyor. Nitelikli bir örnek: Pek çok tüccarlar, küçük ve orta sanayiciler, serbest meslekçiler, başlıca olarak küçük kasabalarda, büyük kentlerin yörelerinde, hattâ Atınanın göbeğinde genel politik grevlere, küçük çaptaki grevlere katıldılar, dükkânlarını, bürolarını kapadılar. Hareketin genişliği ve ulusal çapta oluşu bununla tanımlanır.

Demokratik güçlerin birlikte hareket etmelerinde EDA, Merkez Birliği, «Lambirakis Gençliği» ve Merkez Birliğinin gençlik kolu-EDİN aktif rol oynadılar.

Cephe birliği kurmak işinde YKP ve bütün sol güçler kesin rol oynamaktadır. Uzun yıllar boyunca Karamanlis rejiminin zorbalık koşulları içinde komünistler, bütün soldan yana olanlar, zorluklara, verdikleri kurbanlara bakmıyarak, birlik ülküsünü yaymak yolunda çetin, iğneyle kuyu kazarcasına sebatla çalıştılar, uzlaşıcı – reformist meyilli işçilerle, demokratlarla, bütün halkla bağlar kurdular, bozguncu sağcıların direnişlerini kırdılar, komünist düşmanlığı politikasının ve Merkez Birliğinin yürüttüğü «iki cephe» savaşın bir sonucu olarak meydana gelen engelleri aştılar. Demokratik cepheyi kurmak işinde, hele bu son bunalımlı olaylar sırasında komünistlerin ve bütün solların oynadıkları rol daha belirli olmuştur. Sarayın hükümet devirmesinden günlerce önce, devirme hazırlığı yapıldığını EDA açığa çıkardı, millete duyurdu, halkı buna karşıkoymağa çağırdı. Bir çok kentlerde, EDA'nın önyaklığıyla, halk mitingleri düzenlendi, demokrasiyi savunma komiteleri kuruldu. Bunlara Merkez Birliğinden yana olanlar da girdi. Papandreu çekilmeğe kalktığı zaman EDA, bunu yapmaması için ayak diredi. Gericilik hükümet devirmesine koyulur koyulmaz, YKP ve EDA halkı sokaklara çıkmağa, saray hükümetinin çekilmesini ve 16 Şubat seçimleri sonuçlarına uygun bir hükümet kurulmasını, yahut yeni seçimlere gidilmesini sağlamak için savaşa çağırdılar. Bunalım patlak verince, demokrasiyi savunmak için yapılan bütün çıkışlarda özellikle komünistler ve solculardan yana olanlar başta, ön sıralarda geliyordu. YKP'nin ve solların tekcephe ilkesi üzerinde doğru bir politika ve çalışma yürütmeleri, Merkez Birliğinin sallantılarını önemlice durdurdu ve birlikte hareket geniş ölçüler aldı.

Ama demokratik geniş bir birlik kurulmasında Merkez Birliğinin rolünü görmemek, onu değerlendirmemek doğru olamaz. İşçi sınıfı ve partileri bu birliğin kurulmasında öncü ve kesin rol oynadılar. Ama, Merkez Birliği buna katılmasaydı bu birlik böylesine ulusal çapta ölçüler alamazdı. Merkez Birliğinin arkasından milli burjuvazinin önemli bir kısmı, köylülüğün büyük bir çoğunluğu gidiyor. Bu partinin içinde. Ulusal Direniş hareketine katılmış pek çok savaşçılar vardır. Evet, sağ kanadının etkisi altında Merkez Birliği, başlangıçta, sağcılara karşı pek gevşek davrandı. Ama durum kızıştıkça, yabancı emperyalistler ve saray Merkez Birliği hükümetini devirmeye hazırlandıkları iyice ortaya çıkınca, aynizamanda

solların savaşı gelişince ve kendisinin aktif üyelerinin baskısı artınca Merkez Birliğinin karşı koyuşu da arttı. Sonunda Merkez Birliği halk yığınlarının yardımına başvurmayı karar verdi ve halk direnişi yolunu tuttu.

Son olayların sürecinde birlik hareketi çok değişik biçimler aldı. Yan yana, birbirine paralel, yahut birlikte yapılan çıkışlar, hareket birliği değişik örgütler meydana getirdi. Büyük kentlerde kurulan: «Demokratik sendika dayanışması» örgütleri, mahallelerde, kentlerde ve endüstri kesimlerinde kurulan: «Demokrasiyi savunma koordinasyon komiteleri», sonra Yunan-İş (GSEE) ile, esnaf birlikleriyle, bilim, edebiyat, sanat adamları dernekleriyle iş birliği kuran: Koordinasyon Komitesi gibi örgütlerin önemi pek büyüktür. Atina Belediyesi ve Komünleri Birliği, Yunan Köylü Birlikleri Federasyonu bu Koordinasyon Komitesiyle sıkı iş birliği kurmuşlardır.

5. Sarayın dayattığı hükümetin niteliği

Stefanapulos hükümetinin kurulmasıyla – sarayın bu üçüncü yaratıyla –, sarayın 15 Haziran hükümet devirmesi yüzünden kapan derin politik bunalımın bir dönemi bitti ve yenisi başladı. Böyle bir «çözüşle» politik bunalımın içinden çıkılacağını sanmak gerçeğe hiç yakın değildir. Bu «çözüş», gerici güçlerin «dipsiz zaferidir». Bu «zaferi» gericilik yedek güçlerini savaşa sürmekle elde etti... Dev ölçülerde yükselen halk direnişi karşısında saray, gericiliğin desteği, emperyalizmin maşası olduğunu ortaya koydu. Sarayın hükümet devirmesinde baş rolü oynayan, onu esinliyen ve yöneten Amerikan emperyalizmi olduğunu geniş halk yığınları daha açık gördü. En önemlisi, bu tekteke çatışmada, bu süreç içinde geniş demokrasi cephesi kanlandı, canlandı, gurbüzleşti. Stefanopulos hükümeti, Anayasa kabaca çiğnenerek kuruldu. Bu hükümet politik bir şerefsizliktir. Şantajla, sayılabları satınalmakla, parlâmentoda iğne ucu bir çoğunluk sağlamakla kurulan bu hükümet halkın ezici çoğunluğuyla uzlaşmaz, keskin bir çatışma halindedir. İçindeki derin çelişmeler onu kemirmektedir. Yeni seçimlere gidilmesi isteğiyle EDA ve Merkez Birlik partileri kentlerde ve köylerde yeni politik bir çıkışa başladılar. Emekçilerin geçim durumlarını düzeltmek, ilerici sendikaların GSEE-den atılmalarına son vermek, seçimlere gitmek istekleriyle memlekette grev hareketleri, köylü çıkışları yeniden dalga dalga yükseliyor.

Partimizin Merkez Komitesi, sarayın hükümet devirmesiyle doğan zorlukları ve tehlikeleri gözden kaçırmıyor. Merkez Birliği hükümeti devirilmiştir. Bu «çözüş», daha sonra bilinmeyen bir polis rejimine kaymak, militaristlere ve polise dayanan monarşist – faşist bir rejimi memlekete dayatmak eğilimindedir. Sarayın dayattığı yeni hükümet, Merkez Birliği kaçaklarından, plutokratlardan yahut onlarla ve yabancı tekellerle sınımsız bağlı kimselerden kurulmuştur, sağcıların mutlak kontrolü altındadır. Bu hükümet, sağcıların egemenliğini geri getirmek için bir köprüdür. Yeni hükü-

metin görevi, bugünkü anormal durumun sürüp gitmesiyle ilgili yabancı ve yerli çevrelerin isteklerini, Krallık Konseyi'nin arzularında belirtilen istekleri yerine getirmektir. Onun görevi, seçimlerin yapılmasında «huzur» ve «sükünü» sağlamak behanesiyle, seçimleri yaptırmamaktır, yeni bir hükümet devirmesi için ortam hazırlamaktır, sağcı faşist güçlerin polis rejimini daha katmerli biçimde geri getirmektir, demokrasi hareketini, halkın ve gençliğin ilerici örgütlerini ezmektir, memleketi kanlı Viyetnam harbine sürüklemektir, emekçilerin zararına «sıkı bir ekonomi» politikası gütmektir.

Yeni hükümetin güttüğü politika ilk sonuçlarını verdi bile. Türk-Yunan konuşmaları yeniden başlıyor. Kıbrıs sorununu NATO'nun yetkisine vermek, bu sorunu, Kıbrısın bağımsızlığını yoketmek amacıyla ayarlanmış olan «Açeson plânına» göre çözmek. adaya NATO ve Türk üsleri yerleştirmek için emperyalistler de, onların Yunanistandaki kapıkulları da bütün gayretlerini gösteriyor. Kuzey Yunanistanda, Lennitserin komutasında, sosyalist ülkelere karşı ve sarayın hükümet devirmesini desteklemek amacıyla NATO manevraları yapıldı. Orduda, milli emniyet servisinde, komutan kadrolarında geniş ölçüde aktarma ve taramalar oluyor. Bununla, devlet mekanizmasının kilit yerlerinde askeri çuntanın durumu kuvvetlendiriliyor. Faşist örgütler canlandırılıyor. Bunlar, «Lambirakis Gençliği» kulüplerine saldırıyorlar. TEA taburları yeniden düzenleniyor, silâhlandırılıyor. «Dirlik-düzenlik» behanesiyle sağcılar, emekçi örgütlerine karşı kudmuşça bir kampanya yürütüyor ve «Lambirakis Gençliği»nin dağıtılmasını istiyor. Geçim indirimi boyuna yükselirken, pahallılık artarken toplu sözleşmeler zorla yeniletilmiyor, eğitim reformuna karşı saldırı kuvvetlendiriliyor. Oysa, sağcıların GSEE'deki ajanları, federasyonlardan, işçi merkezlerinden ilerici örgütleri atmak ve GSEE'nin yönetimini ellerine geçirmek yoluyla sendika hareketini parçalamak planlarını uygulamak için ortam hazırlıyorlar.

Durumu böyle değerlendiren YKP Merkez Komitesi, halk yığınlarını uyanık olmağa, ekonomik ve politik başarıları savunmak, sarayın kurduğu yeni hükümeti devirmek, bunalımdan kurtulmanın biricik demokratik yolu olan seçimlere gitmek için savaşa çağırıyor.

6. Sonuç ve gelecek

Demokrasi ve memleket için önemli olan son olaylarda partimiz ideolojik-politik bir olgunluk gösterdi ve hazırlıklı bulundu. Yunanistan gerçeklerinden yürüyen YKP, daha 1956'da partinin stratejik amacını özetlemiştir: Derin ulusal, demokratik oluşum memleketin sosyalizme geçişinde ilk aşamadır. Yeni koşullarda partimiz, geniş emekçi tabakalarla ve milli burjuvaziyle birlik kurmak sorununu yalnız derin ulusal – demokratik oluşum savaşının bugünkü aşaması için değil, sosyalist oluşum aşaması

savaşı için de koymuştur. YKP önce demokratik, sonra sosyalist oluşuma barışçı yolla geçmek olanağı bulunduğunu belirtti. Bu politika geniş demokratik harekete yol açtı, Kramanlis hükümetini devirmek savaşında Komünist Partisini kuvvetlendirdi. Bu politika, memleketin demokratik yola girmesine, gerici güçlerin ideolojik yenilgiye uğramasına, iç savaşlar sırasında yararlandıkları ideolojik silâhı, partimizi memlekette «huzursuzluk» etkeni diye niteledikleri silâhı yitirmelerine ve demokrasinin yeni baştan kurulmasına yardım etti. 16 Şubat 1964 seçimlerinde demokratik güçlerin üstüngelmesiyle doğan durumdan hareket eden YKP Merkez Komitesi hemen bir minimum program: «Demokrasinin yeniden kurulması, Yunanistanın ekonomik ve sosyal ilerlemesi» programını ileri sürdü, bu programın gerçekleştirilmesi için halk yığınlarını, bütün demokratik birlikleri ve örgütleri savaşa çağırdı. Son olaylar partimizi boş avlıyamadı. YKP Merkez Komitesi, Şubat 1965'te, VIII. plenumunda, gericilerin yeni faşist planlarını ortaya çıkardı. Sağcılara ödün, bağış verme politikasından Merkez Birliği'nin sorumlu olduğunu, ortanın sağındakilerle hükümet kurmanın tehlikesini belirtti. Gericiliğin plânlarını bozmak için toplu, güçlü, birleşik bir halk hareketine girişmek, en küçüğünden en büyüğüne kadar bütün savaş biçimlerini kullanmak, demokratik güçlerin birliğini genişletmek gerektiğine parmak bastı. Halk güçlerini toplamak, Merkez Birliğinin kararsızlıklarını eleştirmek, bununla beraber onun her olumlu adımını desteklemek yoluyla partimiz, demokratik güçlerin birlikte hareket etmelerine kesinlikle yardım etti. Komünist Partisi ve EDA bağımsız, başarılarınabuyruk kaldılar ve bu dönemde en geniş demokratik güçleri birleştirmekte esnek bir politika kullandılar. Bu, önemlidir. Demokratik ve gerici güçler arasındaki savaş alabildiğine keskinleştiği zaman YKP ve bütün solcu güçler metinlik gösterdiler, onları oyuna getirmek için gericilerin çıkardıkları kışkırtmalara karşı durdular.

Yeryüzünde barış, demokrasi ve sosyalizmin yararına gelişen tarihsel değişiklikleri, bunun yanında, Yunanistanda demokratik güçlerin önemli değişmesini iyimserlikle değerlendiren partimiz, uluslararası durumdan doğan ciddi tehlikeleri ve yurdumuzda gelişmekte olan demokratik hareketin kendisine özgü koşullarını gözden kaçırmıyor.

Emperyalistler, herşeyden önce gericiliğin vurucu gücü olan Amerikan emperyalistleri, yeryüzünde işçi, demokrasi, sosyalizm ve ulusal kurtuluş hareketlerinin gelişmesine engel olmak için her aracı kullanıyorlar. Harp ocakları yeryüzünün kâh bir yerinde, kâh başka bir bölgesinde tutuşturuluyor ve yeni bir dünya yangınının kopması tehlikesi yaratılıyor.

Bütün bunlar ülkemizde de, Akdenizin bütün Doğu bölgelerinde de apaçık kendisini gösteriyor. Yunanistanda emperyalizme oldumolısı satılmış gerici güçler, emperyalizme ve onun karanlık plânlarına yaranmak için herşeyi yapıyorlar. Faşizm baş kaldırıyor, ipincecik, delikdeşik parlâmento şalının altından kırallık diktatorasının iğrenç surati görünüyor. Amerikan emperyalistleri ve NATO Akdenizi kendileri için bir savaş alanı

yapmak istiyorlar. Kıbrıs sorununu NATO yararına çözmek çabaları da buradan geliyor. Tekelci Amerikan sermayelerinin ve onun bir dalı olan «Ortak-pazar»ın memleketimize dalışı, ulusal ekonomimiz için bir yıkımdır ve önümüzdeki yıllarda daha büyük bir yıkım olacaktır.

Bütün bunlar, demokratik sorunları, demokrasiyi, ulusal bağımsızlığı, barışı savunmak savaşı zorunluğunu önümüze diklemesine koyuyor. Bunaldıktan demokratik yollarla çıkmak için, serbest seçimler için partimiz sebatla savaşıyor, bu savaşı emekçilerin elde etmiş oldukları konkre ekonomik ve demokratik başarıları savunmak savaşıyla bağlıyor.

Yukarda belirtildiği gibi, son olayların sonucunda kırıllığa, monarşiya karşı düşmanlık duyguları artmıştır. Kırıllığın rolü geniş yığınların gözleri önüne daha açık serilmiştir. Böylece Anayasa hürriyetlerini perkiştirmek, kırıllığı, hiç olmazsa bugün için, Anayasanın çizdiği kısıtlayıcı çerçevenin içinde tutmak zorunluğu daha açık ortaya çıkmıştır. Sonra sarayın yaptığı hükümet devirmesi, Yunanistanın çektiği felâketlerin derin köklerini su yüzüne çıkarmıştır, Amerikan emperyalistlerinin rolü geniş yığınların gözleri önüne bütün çıplaklığıyla serilmiştir. İşte neden ötürü partimiz en canlı ekonomik ve demokratik haklar için savaşıırken, parti Merkez Komitesinin 16 Şubat 1964'te kabul ettiği demokrasi temeli üzerinde, daha derin demokratik bir dönüşüm için, demokrasiyi geliştirmek ve genişletmek için, NATO'dan çıkmak için, tarafsız bir politika yürütmek için, memleketi yabancı bağımlılıktan kurtarmak için savaşmak zorunluğunu geniş yığınlara anlatıyor.

Son aylarda memlekette gelişen önemli ilerlemeler, gericiliğin yıllarca yürüttüğü komünizm düşmanlığının, sosyalist ülkelere karşı düşmanlık propagandasının yıkıcı sonuçlarının geniş yığınların gözleri önüne serilmesi, özellikle solların ve Merkez Birliğinin arkasından yürüyen yığınlar arasında birlik hareketinin gerçekleşmesi, solcu savaşçılarla Merkez Birliği savaşçıları arasındaki hareket birliğinin kuvvetlenmesi demokrasi cephesini genişletmek için elverişli bir ortam ve durum yaratıyor. Bu ortama daha bir olay yardım ediyor. Merkez Birliği (onun yönetiminde plutokratları temsil edenler varsa da, bunlar Vima gazetesinin çevresinde toplanmış ve etkisi olan bir grupsa da) kaçaklardan kurtulduğu için, yığınların ve kendi aktif üyelerinin baskısı altında sağcılara karşı direniyor, onların ödün – bağış koparmak, bu partiyi halk hareketine karşı çıkarmak çabalarını göğüslüyor, yaptığı komünizm düşmanlığının sivri ucunu kütleştiriyor, bugün «birbirine karşı iki grup» bulunduğunu söylüyor, yani Anayasa ve demokratik haklar için yürütülen savaşta vurucu bir durum alıyor. Böylece demokratik güçler arasında daha sıkı bir iş birliği için, Merkez Birliği ile solcuların hareketlerini birleştirmek için, gericilerin plânlarını bozabilecek geniş ve güçlü bir hareket için, demokratik gelişmeye yol açmak, demokrasiyi genişletmek ve geliştirmek için bir ortam yaratılıyor.

Son aylardaki kahramanca savaşlar, geniş demokratik harekette işçi sınıfının oynadığı enerjik ve önemli rolü ortaya çıkarıyor. Genel politik ve politik grevler bugün emekçilerin elinde daha etkili ve önemli bir silâh oluyor. Bu grevler işçi sınıfının çevresinde köylüleri, kentlerin orta tabakalarını ve milli burjuvaziye toplayabiliyor.

YKP'nin itibarı, çekici gücü ve etkisi son olaylar sırasında arttı. Geniş yığınlar, YKP'nin legalize edilmesi, açık çalışmasına izin verilmesi zorunluğunu duydu. Memlekette politik yaşantının normalleştirilmesiyle doğrudan doğruya bağlı bulunan, demokratik harekette işçi sınıfının yönetici rolünü arttırmak için vazgeçilmez olan bu sorunu Merkez Komitesi daha 1965 Şubatında, VIII. plenumda ileri sürmüştür.

Gene bu ödevi belirten Merkez Komitesinin IX. plenumu, aynı zamanda, demokrasi uğrunda savaşı yükselmekte olduğu bir sırada işçi ve demokrasi hareketine başçılık edecek binlerce aktif üyenin ileri sürülmesi sorununu koydu.

Demokrasiyi diriltmek ve genişletmek için demokratik güçlerin savaşı, elbette, kolay bir iş değildir. Son aylardaki çatışmalarda gerici güçler, halk arasında etkilerini yitirmek bakımından önemli bir yenilgiye uğramışlarmışlardır. Ama, onların daha bir hayli olanak ve araçları vardır. Orduda ve milli emniyette kilit yerleri onların elindedir. Amerikan emperyalistlerinin her türlü yardımı tamamıyla onlardan yanadır. Onlar, işçi sınıfının birliğini sağlamak işindeki zorluklara hâlâ bel bağlamaktadır. Savaşta aşılacak önemli daha bir çok engeller, zorluklar vardır.

Bugün Yunan halkı, Avrupada gericiliğe karşı, demokrasi cephesinin ön sıralarında savaşıyor. Son aylar içinde Yunan halkına Avrupada ve yeryüzünde bütün komünist ve işçi partilerinin, bütün ülkelerde işçi ve demokrasi hareketlerinin gösterdikleri derin ilgi, yardım ve dayanışma buradan geliyor.

Biz, Anayasa ve demokratik hürriyetleri diriltmek, «olağanüstü tedbirleri» kaldırmak, demokrasi için savaşanları serbest bırakmak, YKP'nin serbest – legal çalışmasına izin vermek, politik mühacirlerin yurda dönmelerini sağlamak yolundaki savaşta, geçmişte olduğu gibi bundan sonra da, yeryüzünde işçi sınıfının, bütün demokratların ve ilericilerin yardımını, desteğini ve dayanışmasını göreceğimize derinden derine inanıyoruz. Yunan halkının üstüngelmesi, aynizamanda, Avrupa halklarının faşizm ve harp kuvvetlerine karşı üstüngelmesi, demokrasi ve barışın zaferi olacaktır.

Lübnan'ın ekonomik ve sosyal kurtuluş yolu

Georges Batal

Geçen yıl ve bu yılın başlarında Lübnan'da olup bitenler, Lübnan halkının politik, ekonomik ve sosyal kurtuluşu için yürüttüğü savaşın hızlandığını göstermektedir. Gerçek yığın karakterini türlü eylemlerde – büyük kütle gösterilerinde ve grevlerde, yapılan kongre ve konferanslarda, kabul edilen bildiri ve dilekçelerde, devlet organlarına heyetler gönderilmesinde – gösteren bu savaşa geniş halk tabakaları, bir çok siyasi parti ve sendika örgütleri faal olarak katılmıştır.

Savaş boyunca türlü halk tabakalarının hayati önem taşıyan istekleri somutlaştırıldı. İşçi, köylü, memur, aydın, küçük mülkiyet sahipleri, öğrenci, gençlik ve kadın kütleleri, sorunlarını anlamayı, pratik ve somut çözümler öne sürmeyi ve bunların çabuk gerçekleştirilmesinden yana çıkmayı öğrendiler.

Bu yılın başında Beyrut'ta Lübnan Komünist Partisi Merkez Komitesinin bir geniş oturumu yapıldı ve bu toplantıda halk hareketinin bugünkü aşaması incelendi. Merkez Komitesi'nin plenumu ülkedeki savaşta bir hızlanma olduğunu tesbit etti ve bu savaşta işçi sınıfı ile sendika hareketinin önemli rolünü öncelikle belirtti. İşçiler türlü kütle eylemlerine faal olarak katılmaktaydı. Büyük işçi sendikaları ve sendika federasyonları kendi isteklerini durmadan öne sürmekte ve bütün halkın isteklerini önemle desteklemekteydi.

Emekçilerin birlik olarak giriştikleri ve çeşitli sendika merkezlerinin katıldığı eylemlerde son zamanlarda yeni başarılarla erişildi. Bu eylemlerle, sendikaların ortak isteklerinin kabul ettirilmesi, her şeyden önce sosyal sigorta kanununun bir an önce ve doğru olarak uygulanması, ayrıca bu kanunun birkaç maddesiyle noktasının değiştirilerek düzeltilmesi amacı güdülmektedir. Sendikalarda örgütlenmiş işçilerle örgütlenmemiş işçilerin ortak savaşı, emekçilerin sınıf bilincinin artmasına, ülkenin politik hayatında işçi sınıfının ve sendika örgütlerinin rolünün yükselmesine, bütün halk hareketinin kuvvetlenmesine ve etkisinin artmasına yardım etti. Kütle eylemlerinden edinilen tecrübeler gösteriyor ki, Lübnan'da halk savaşının gelişiminin en önemli kaynaklarından biri, bu savaşın ağırlığı artan yeni etkeni, yurtsever, ileri güçlerin anlaşması ve sıkı işbirliğidir; özellikle de bir yanda Sosyalist İlerilik Partisi (Parti socialiste progres-siste), Arap Milliyetçileri Hareketi (Mouvement des nationalistes arabes), Komünist Partisi ve öte yanda ülkenin bağımsızlığı ve gerilikten kurtulma-

sından yana çıkan öteki yurtsever hareketler ve kişiler arasındaki anlaşma ve işbirliğidir. Bütün bu güçlerin ortak savaşı ve Yurtsever ve İleri Partiler ve Kişiler Cephesi'nin birlik içinde eylemleri ülkede yeni bir politik ortamın yaratılmasında en önemli etkenler olmuşlardır. Bu ortam, hükümeti, ekonomik gelişme sorunlarıyla ve halkın hayatıyla ilgilenmeye zorlamıştır.

Bu savaş parlâmentoda da tepki uyandırmış, yurtsever düşünceli ve daha başka bir kaç milletvekil ihalkın isteklerini destekliyerek hükümetin, bu isteklerin karşılanması yollarını bulmasını önce sürmüşlerdir.

Lübnan'da politik savaşın önemli verilerinden biri, kütlelerin ortaya attığı şiarların ayrı ayrı halk tabakalarının günlük istekleri çerçevesini aşması ve ülkenin gelişmesi için gerekli objektif koşullara ve bütün emekçilerin, müteşebbisin ve aydınların ilerici çabalarına uygun düşen temelli genel istekler durumuna gelmesidir.

Lübnan komünistleriserbest teşebbüs düzenini Lübnanın gelişmesinde en ciddi engel saymaktadırlar. İki yıldan fazla bir zamandan beri yürütülen halk savaşının başlıca sonucu, özel teşebbüs düzeninin reddedilmesi gerektiği inancına halkın ezici çoğunluğunun erişmiş olmasıdır. Bu düzenin asalak ve sömürgeci karakteri, emperyalist tekellere aşağılık bağımlılığı ve yeni-sömürgeciliğe organik olarak bağlılığı halk tarafından açığa vurulmuştur. Bu düzenin anarşi, ekonomik yıkım ve sürekli sefalet kaynağı olduğunu kütleler kendi acı tecrübeleriyle gittikçe daha çok inançla görmüşler, anlamışlardır.

Gerici çevreler ve malî bakımdan güçlü yukarı tabakalar halk savaşının hızlanmasından korkmakta, buna engel olmaya çalışmaktadırlar. Bu çevreler, emperyalist tekellerle daha sıkı ilişkiler kurmalarının bu çabalarında kendilerine yardım edeceğini ummaktadırlar. Özellikle «Milyoneler Hükümeti», amerikan sermayesine garanti sağlayacak bir kanunu zorla kabul ettirmeyi denemiştir. Ama, ilerici, yurtsever güçlerin birlik halindeki halk eylemleri bu hükümeti geçen yılın Temmuz'unda çekilmeye zorlamıştır.

Bununla beraber gerici çevreler, ilerici, yurtsever güçleri parçalamak için giriştikleri oyunlardan vaz geçmemişlerdir. Bunlar, halkın devirdiği hükümete benzer yeni bir hükümetin kurulmasını pek istiyorlardı. Ne var ki, gericilerin manevraları, emekçilerin bir an önce gerçekleşmesini istedikleri talepleri kabul ettirmek için halk hareketinde görülen savaş ruhunu ve direnişi daha da kuvvetlendirmiştir.

Emekçilerle gericiler arasındaki savaşın önemli bir sorunu, ekonominin geliştirilmesi amacını güden beş yıllık devlet plânıdır. Lübnan komünistlerinin görüşüne göre bu plân halkın bazı isteklerine uygun düşen gerekli ve yararlı girişimleri öngörmektedir. Onun için Lübnan komünistleri bu girişimleri olumlu değerlendirmekle beraber, aynı zamanda bunların çabuk ve doğru olarak gerçekleştirilmesi uğrunda yorulmadan savaşın yürütülmesi çağrısında bulunmaktadır. Şüphe yok ki bu girişimler, milli

ekonominin gelişme yönünde ve yapısında ancak temelli değişiklikler yapıldığı takdirde kelimenin bugünkü anlamıyla etkili bir ekonomik gelişme ve sosyal ilerleme sağlayabilir.

Ekonomik gelişme ve sosyal ilerleme sorunlarının çözümü için, her şeyden önce iç siyasetteki gerici eğilimlerin ve Lübnan'ın daha emperyalistlerin mandası altında bulunduğu dönemden kalma gerici, anti-demokratik ekonomik yapısının ortadan kaldırılması ve gene aynı dönemin karakteristik yönetim ve yürütme yöntemleriyle, parlâmento temsilciliğe ve genel kanun normlarının giderilmesi gerekir.

Lübnan komünistleri, idare cihazının yeniden düzenlenmesi için şimdiki hükümetin aldığı tedbirleri destekliyor ve halk kütlelerinin çıkarlarına uygun modern bir idarenin kurulması amacıyla bu tedbirlerin genişletilmesini ve derinleştirilmesini istiyorlar. Öte yandan bu tedbirlerin başarısı, devlet gelirlerini yükseltecek bir sıra vergi ve iktisat kanunlarının çıkarılmasına bağlıdır.

Komünistler, sanayi kesiminin çabuk ve etkili bir biçimde gelişmesine özel bir dikkat gösterilmesini ve sanayi için uzun vadeli bir siyaset tesbit edilmesini teklif etmektedir. Devlet sektörünün genişletilmesine ve sağlamlaştırılmasına, Milli İktisat Bakanlığı'na bağlı olmıyan bir Sanayi Bakanlığı'nın kurulmasına, sanayi kalkınması için bir devlet bankasının kurulmasına, milli sanayiın çalışan kollarının korunmasına ve geliştirilmesine önemle yer verilmelidir. Lübnan'ın koşulları altında tarımın kalkındırılması, genel ekonomik gelişmenin en önemli ön şartlarından biridir. Komünistler, feodalizm kalıntılarının kökünün kazınmasını, özel toprak mülkiyetine bir tavan konmasını, tarıma yeni topraklar kazandırılmasını, toplum topraklarının fakir köylülere dağıtılmasını ve onlara kooperatifler kurmaları için yardım edilmesini, makineleştirilmiş ve merkezi büyük üretimin en elverişli bir biçimde düzenlenebileceği topraklar üzerinde ve buna uygun üretim kolları için devlet çiftliklerinin kurulmasını istemektedir. Küçük üreticilerin tekellerin egemenliğinden kurtarılması amacıyla acele tedbirler alınmalı, özellikle ihracata ayrılan meyvaların alım satımı bir devlet kurumuna verilmelidir.

Ülkemizin büyük kaynakları var; ve bunlar, teklif edilen kalkınma girişimlerinin sermayesinin karşılanmasında kullanılabilir. Bununla beraber, gerekli araçların sağlanması için, vergi kanunlarının gözden geçirilmesi, progresiv ve dolaysız gelir vergisi konması, petrolden sağlanan gelirin arttırılması ve devlet sektöründeki işletmelerde yönetimin düzeltilmesi zorunludur.

Partimiz, batı ülkelerinden alınan kredilerin pratikte taşıdığı tehlikeye dikkati çekmektedir. Bu krediler her zaman politik ve ekonomik şartlara bağlanmıştır. Yabancı sermaye yatırımları ekonomimizin serpilmesini sağlamamakta, aksine onun emperyalist tekellere bağımlılığını arttırmaktadır. Buna karşılık sosyalist kamp ülkeleriyle işbirliği siyasetine devam edilmesi ekonominin gelişmesine yardım etmektedir.

Lübnan halkının savaşı, gelişmesi boyunca yalnızca iç gerici direnişiyle değil, aynı zamanda Arap dünyasında ve Orta Doğuda gerici emperyalistlerin daha şiddetli komplolarıyla karşılaşmaktadır.

Arap milli kurtuluş hareketinin büyümesi ve eriştiği başarılar emperyalistlerin huzurunu bozmakta ve onlar bu hareketi parçalayarak zayıflatmak için entrikalara girişmektedir. Son zamanlarda emperyalistlerin hazırladığı en büyük suikast, Suudî Arabistan ve İran gericilerinin çatıp çevirmek istedikleri sözümona İslam-Paktı'dır. Emperyalistler bundan başka İsrail'i Arap ülkelerine karşı bir saldırı üssü olarak kuvvetlendirmektedir. Ama, gerici emperyalist suikastler bütün Arap halklarının geniş bir protesto kampanyasıyla karşılaşmıştır. İlerici, yurtsever güçler bu paktın karakterini ve amacını açığa vurmuşlardır.

Emperyalistler, Arap halklarının demokratik gelişme yollarına engeller çıkarmaktadır. Yürüttükleri siyaset ve gösterdikleri destek ile içerdeki gericiyle, yakın bir geçmişte Sudan'da Komünist Partisi'nin yasaklanmasında olduğu gibi, demokratik, yurtsever güçleri ezdirmektedirler. Arap halklarının anti-emperyalist ve yurtsever savaşını, Kürt halkının demokratik hareketine karşı şövenist harbi sürdüren ve genişleten Irak önderlerinin anti-demokratik davranışları da zayıflatmaktadır.

Partimiz, dünya sahnesinde durumu değerlendirirken şu sonuca vardı: Geçen yılların uluslararası olaylarının tümü, uluslararası durumun gelişmesinde ana eğilimin, sosyalizm kuvvetlerinin, milli kurtuluş, demokrasi ve barış kuvvetlerinin gittikçe artan etkisi olduğunu açıkça göstermektedir.

Sovyetler Birliği, komünist toplumun maddi-teknik temelini kurmaya başarıyla devam ediyor. Öteki sosyalist ülkeler, sosyalizm kuruculuğunda önemli tedbirler uyguluyorlar.

Dünya emperyalizminin maceraları ve saldırganlık hareketlerini arttırması uluslararası durumu zehirlemiştir. Lübnan komünistleri, Viyetnam'daki amerikan saldırganlığını suçlandırmakta ve bu saldırganlığı derhal son verilmesini istemektedir. Lübnan komünistleri, dünyanın bütün halklarına karşı genel olarak her saldırganlığı suçlamaktadır. Partimiz, Sovyetler Birliği'nin – enternasyonalizm ilkelerine sadık olarak – Viyetnam Demokratik Cumhuriyeti'ne ve Güney Viyetnam halkına amerikan saldırganlığına karşı yürüttükleri savaşlarında ekonomik, askerî ve politik bakımdan destek olduğunu ve öteki ülkelerdeki milli kurtuluş hareketlerine yardım ettiğini belirtmektedir.

Asya, Afrika ve Lâtin-Amerika halklarının savaş birliği milli kurtuluş hareketlerinde büyük bir rol oynamaktadır. «Üçüncü Dünya» halkları, yeni bir hayatın kurulması için Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerle en iyi birlik, dostluk ve işbirliği ilişkilerinin kurulmasının ne kadar önemli olduğunu, emperyalizme karşı yürüttükleri her günki savaşlarında edindikleri tecrübelerle görüp anlamışlardır.

Gelişmiş kapitalist ülkelerde işçi sınıfı, ilerici ve soluc güçler politik ve ekonomik savaşlarında son yıllarda belirli başarılarla ulaşmışlardır. Bir-

leşik Amerika, Belçika, Fransa, İtalya ve öteki ülkelerdeki grevler, işçi sınıfının savaşçı ruhunun bir delilidir.

Dünya sahnesinde olup bitenler açıkça göstermiştir ki, uluslararası emperyaemperyalizm – şimdiki saldırganlıklarına rağmen – halkların kurtuluş savaşının baskısına ve barış, milli bağımsızlık, ilerilik ve sosyalizm güçlerinin zaferlere ulaşan hücumlarına karşı koyamıyacak ve kendi durumunu koruyamayacaktır.

Uluslararası komünist hareketi ideoloji ve örgütlenme alanında dev bir adımla daha ilerledi. Bununla beraber, birkaç yıl önce komünist saflarında ortaya çıkan güçlükler küçümsenmemelidir.

Lübnan komünistlerinin inancına göre, çağımızın bütün devrimci güçlerinin çıkar ve amaç birliğinin objektif karakteri bütün parçalama denemelerinden daha kuvvetlidir. Biz, eylem birliği siyasetinin doğru yol olduğuna ve bugünkü karmaşık duruma rağmen bu yoldan komünist hareketinin birliğinin sağlanlaştırılmasına varılacağına inanıyoruz. Bunun için biz, 1965 Mart'ında yapılan danışma toplantısının açıklamasını bütünüyle destekliyoruz. Lübnan komünistleri, bölücü elemanları saflarından uzaklaştırdılar ve onların baltalayıcı cürümlerini suçlandırıdılar.

Lübnan komünistleri, Marksizm-Leninizm ilkeleri ve 1957 ve 1960 görüşmelerinde açıklanan dökümanlar temeline dayanarak bütün dünyada komünistlerin birliği uğrındaki savaşa katılmayı, önceden olduğu gibi şimdi de kendileri için en kutsal ödev sayıyorlar.

Amerikanın saldırganlık üsleri

P. Maes

Vaşington hükûmeti Viyetnam'daki «pis harbe» milyarlar harcıyor, durmadan Viyetnam'a tümenler, cephane ve harp malzemesi gönderiyor. Güney Viyetnam'da, Tayland'da, Tayvan'da Filipinler'de ve Japonya'da muazzam paralar harcıyarak askeri üsler, hava alanları, limanlar kuruyor, varolanları da modernleştiriyor.

SEATO askeri bloku kurulduğu zaman, Amerikan generalleri ve amiralleri, Asyanın Güney Doğusunda, saldırgan plânlarında Tayland'a önemli bir yer ayırdılar. Bugün de Pentagons, bu ülkeyi Viyetnam'da yürüttüğü savaş için fevkalâde önemli bir cephe-gerisi haline getirmektedir. 13.000 den fazla Amerikan memuru Tayland'daki üslerde çalışıyor. Birkaç aydan beri yüzlerce askeri uçak Bangkok, Takli, Ubon ve Uden hava alanlarından Demokratik Viyetnam Cumhuriyetini ve Laos da Pathet – Lao'nun kontrolü altında bulunan bölgeleri bombalıyor. Tayland'da hava, deniz ve kara orduları birliklerini yerleştirmek üzere büyük hazırlıklar yapılıyor. Bangkok'un 150 kilometre güneyinde bulunan Rayong'da büyük bir hava alanı kurulmaktadır. Siam Körfezinde bulunan Sattahipte, limanı ve uçak alanı daha modern bir şekle sokuluyor. Tayland'da üslendirilmiş ABD silâhlı birlikleri, yüzlerce tank, yüzlerce kamyon, top, binlerce ton cephane yedekleri yığılmaktadır. Tayland Amerikanın Laos'a karşı beslediği saldırgan plânların gerçekleştirilmesinde başlıca üs rolünü oynayacaktır. Viyetnam yurtsever Cephesi Merkez Komitesinin çağrısında belirtildiği gibi: «Bu plânlar, Laos'un Güney ve Orta bölgelerinin işgal altına alınmasını, bu bölgelerin Güney Viyetnamı Tayland'a bağlayan askeri bir üs haline getirilmesini öngörüyor.»

Öte yandan, Amerikan Genel Kurmayı Tayland ordusunu kuvvetlendiriyor, komşu ülkelere karşı harbe hazırlıyor. Tayland'lı pilotları Viyetnam'a ve Laos'a yapılan akınlara katılıyor. Amerikalıların Tayland'ın kuzeyinde ve kuzey-doğusunda kurduğu stratejik yollar, Tayland askerlerinin Laos'a akmasını kolaylaştırıyor. Mayıs ayında, Kittikaşon hükûmeti Güney Viyetnam'a askeri birlikler göndermeye karar verdi.

Ama Tayland halkı, ülkenin Amerikalılara satılmasına karşı geliyor; iktidarda bulunan hain güruhunun işlediği cinayetleri protesto ediyor. Kitlelerin direnişinden korkan Kittikaşon hükûmeti, Amerikan jandarma birliklerinden yardım istedi. «Özel görevli birlikler»in subayları Tayland'a gelip çeteci hareketine karşı yürütülecek savaşa yerli «uzman» yetiştirmeye

başladı. Bu subaylar komşu ülkelere ve özellikle Laos'a karşı yürütülecek provokasyonları da yönetecektir.

Viyetnam savaşının başından beri, Çin Halk Cumhuriyetinin Kuang-Tong vilâyeti topraklarında bulunan, ama hâlâ bir İngiliz sömürgesi olan Hong-Kong limanı da Amerikalılar için günden güne artan bir önem kazandı. Amerikalı ve İngiliz sömürgecileri Hong-Kang'u bağımsız Asya ülkelerine karşı bir saldırganlık üssü haline getirdiler. Limandaki doklar ve tersaneler 7. Amerikan Filosunun hizmetine verildi. Batılı kaynaklara göre, Hong-Kong hava alanından, sivil uçaklardan başka, hergün 10–12 büyük uçak havalanmaktadır. Bu uçaklar, askerî donatım malzemesiyle, sözde dinlenmek, «yeniden sıhhata kavuşmak» üzere Hong-Kong'a gelmiş Amerikan memurları taşımaktadır. Bir buçuk yıldan beri Hong-Kong Amerikan hava ve deniz kuvvetlerinin cephe-gerisi haline getirildi.

İngilterenin yardımından yararlanan Amerikalılar harp gemilerinin tamiri, tayfaların dinlenmesi, askeri donatım malzemesinin ve silâhlı birliklerin hava yolu ile nakli için Hong-Kong'u kullanıyorlar. Demokratik Viyetnam Cumhuriyeti Dış İşleri Bakanlığının 11 Şubat tarihli bildirisi bu durumu açıklamıştır. Örneğin, bu bildirinin belirttiğine göre, 1965 yılında 300 Amerikan harp gemisi Hong-Kong limanına girmiştir: «Bu olaylar, İngiliz hükûmetinin, Amerikanın Hong-Kong'u Viyetnama karşı bir askeri üs olarak kullanmasını kabul ettiğini ispatlamaktadır.»

Viyetnam'a karşı giriştikleri saldırıda, Amerikalılar, Çin Halk Cumhuriyeti topraklarına bağlı olan Tayvan adasını da rahatça kullanıyorlar. Çang-Kay-Çek çetesi, Amerikan ordusunun himayesi altında, bu adaya sığındığı tarihten bu yana, on altı yıl geçti. Bu süre içinde, Amerikan emperyalistleri bu çetenin yardımıyla bu adayı Asya sosyalist ülkelere karşı bir saldırganlık üssü haline getirdiler. ABD'nin sağladığı – ve bu son 15 yıl içinde 27 milyara yükselen – yardım ve gönderdiği askeri birlikler sayesinde, Tayvand'da örneğin Kao-Hiong'da, Peng-Hu'da – askeri deniz üsleri inşa edildi, ve – örneğin Sin-Çu'da Kiayi'de, Tay-Nan'da – askeri hava alanları kuruldu.

New-York Times'in verdiği bir habere göre, Tayvan'da, Kung-Kuan'da yeni bir askeri hava alanının inşaatı hızlandırılmıştır. Bu alan, adanın en büyük hava alanı olacak, Amerikan askeri birliklerinin ve askeri malzemenin çok çabuk ve çok uzaklara nakline ayrılacaktır. Son zamanlarda, bu alana gelen «Hercules C-130» jet uçak filosu, Tayvan'la Viyetnam arasındaki yolu dört saatte yalmıştır.

Viyetnam'da savaş başlar başlamaz, Tayvan idarecileri Amerikan efendilerine ellerinden gelen yardımı sağladılar, Viyetnam'a gönderilecek uçak, asker ve harp malzemesi nakli için en önemli üslerini hizmetlerine verdiler. Hattâ, Viyetnam'a hemen asker göndermeyi teklif ettiler, ve şimdiden birkaç yardımcı bölük gönderdiler.

Amerikan militaristleriyle Çang-Kay-Çek güruhunun sinsi plânlarını

açığa vuran *Nhan Dan* gazetesi, ABD'nin Viyetnam halkına açtığı savaşta, Tayvan adasını da kullandığını belirtiyor.

Amerikan Senatosu Ordu Komisyonunun Viyetnam savaşına ayrılacak tahsisatla ilgili raporunda, bütün Japonya topraklarıyla özellikle Okinawa adalarının «destekleme ve iâşe üsleri» olarak kullanıldığı belirtilmektedir. Amerika askeri birliklerinin işgal altında bulunan Okinawa, Viyetnam'a stratejik hava akınları yapan uçakların hareket noktasıdır. Japonyanın başka bölgelerinde bulunan 200'den fazla Amerikan üssü de doğrudan doğruya kullanılmaktadır (örneğin, Itazuke ve Yokota stratejik hava alanları). Yokosuka limanı ise 7. Amerikan filosunun başlıca üssüdür. Güney ve Kuzey Viyetnam'a akın yapan uçakların bir kısmı da bu limandan hareket etmektedir. Amerikan pilotları burada hasara uğramış uçaklarını onartıyor, gereken akaryakıtı yine bu limandan alıyorlar. Kanlı akınlarını bitirdikten sonra, uçak ve gemi tayfaları yine bu limana «dinlenme»ye geliyorlar. Atomla işleyen denizaltıları ise, Sasebo limanını kullanıyor.

Çok büyük bir sanayi gücü olan Japonya, savaş bölgesine, nispeten yakın bulunduğu için, ABD'e için bir askeri tersane haline getirilmiştir. Japon firmaları, Amerikan askeri birliklerinin harp malzemesini sağlıyor, onarım ve donatım işlerini görüyor, Viyetnam'a gönderilen harp malzemesini naklediyor. Amerikan uçaklarının Viyetnamda kullandığı napalmin % 90'ını iki büyük Japon tröstü sağlamaktadır.

Viyetnam'da yürütülen saldırı gitgide genişlediği için, Japonya'dan satın alınan mal miktarı da durmadan artıyor. Amerika Japon işletmelerini günden güne daha çok kullanıyor. *Japan Times* gazetesine göre, bu alışverişte ocak 1966'dan bu yana 1.053.000 dolarlık bir artış görülmektedir. Tutarı 4.764.000 dolara yükselmiştir. 1967 Amerikan bütçesinde askeri masraflara ise 360 milyon dolar ayrılmıştır.

Japon tekelleri, Saygon kukla hükümetine önemli bir iktisadi yardım sağlamaktadır. 1965 yılında, bu tekeller Saygon hükümetine iki milyon dolar değerinde çeşitli mallar teslim etmiştir. Şubat 1966'da Amerikanın baskısına uyan Japon hükümeti, Güney Viyetnamın siparişlerine 200.000 dolarlık yeni bir kredi açtı. Saygona gönderilecek sağlık ekibi için de 555.000 dolarlık bir kredi öngörülmektedir. Japon teknisyenleri Güney Viyetnam'da askeri üslerin inşaatında çalışmaktadır.

Amerikan ve Japon yönetici çevrelerinin politikası, Asyanın Güney-Doğusundaki harp batağına Japonyayı da sürüklemek amacını güdüyor. Bu politika barışsever komşu ülkelerde ciddi endişeler uyandırmaktadır. Sovyetler Birliği Dış İşleri Bakanlığının 17 Şubat tarihli memorandumu «Amerikanın Japonya topraklarını başlıca lojistik üs olarak kullandığını», Viyetnama karşı giriştiği saldırıyı genişletmek için Japonyanın endüstrisinden ve kaynaklarından yararlandığını belirtmektedir.

Bu politika Japonya halkına büyük zararlar veriyor, Japonyayı militarist yollara sevk ediyor, barışı ve güvenliği tehdit ediyor; bu yüzden de Japon halkında büyük bir öfke ve infial uyandırıyor. Amerikalı saldırganlara,

Sato hükümetinin Viyetnam savaşını destekleyen politikasına, Amerikan atom gemilerinin Japonya limanlarına girmesine; Saygon kukla hükümetinin başkanı Nguyen Cao Ky'nın Japonya'ya yakında yapacağı ziyarete karşı ve sayısı 200'ü geçen askeri üslerin kaldırılması için yürütülen savaş, Japon halkının kanısına göre, Viyetnam halkına karşı duyduğu dayanışmayı dile getirdiği gibi; bu savaşla Japonya bağımsızlık ve barış uğruna savaştan bütün Asya halklarına karşı da enternasyonalizm ödevini de yerine getirmiş oluyor. Japon halkı bu mücadeleyi çok çeşitli yollarla yürütüyor: Örneğin, gösteriler düzenliyor, Viyetnama gönderilen malzemeyi harp gemilerine yüklemiyor. Bu savaş öte yandan, Amerikan emperyalizmi, Japonya Sato hükümeti, Tayvan ve Güney Kore kukla rejimleri arasında bir askeri blokun kurulacağını gösteren Japon-Güney Kore anlaşmalarına yürütülen mücadeleye bağlıdır.

ABD Filipin Adalarındaki askeri üsleri çok kullanıyor. SEATO askeri blokuna bağlılığını göstermek isteyen Filipin hükümeti, Amerikanın Asya Güney-Doğusunda yürüttüğü saldırılara yardım ediyor, Viyetnam savaşına Filipinleri sokmaya çabılıyor. Son günlerde bu hükümet, Güney-Viyetnama bir istihkâm taburanun gönderilmesiyle ilgiyi kararı vermesi için Parlâmentoyu sıkıştırıyor. Bu tabur Viyetnam'da Amerikan askerî üslerinin inşaatında iş görecektir.

Güney Korede, Pak Şon Hi kukla hükümeti Amerikalıların yürüttüğü «pis harbe» asker gönderiyor. Ücretli asker tümenleri Güney Viyetnamdaki savaşlara katılmıyor. Yeni bir tümenin gönderilmesi için hazırlıklar yapılıyor. Güney Kore'nin Viyetnama göndereceği asker sayısı 40.000'e yükselecektir.

Çin Hindinde bugünkü savaş bölgesini çevreleyen Amerikan askeri üsleri, Avustralyada, Yeni-Zelanda'da ve daha uzak bölgelerdeki üslerle muazzam bir örgüt teşkil ediyor. Malezya'da ve Singapur'da, 50.000 askerin bulunduğu İngiliz askeri üsleri de burada sayabiliriz. Askeri plânlarının gerçekleştirilmesi için bu üsler Amerikanın dayanabileceği güçlü bir destektir.

Askeri bloklardaki müttefiklerini peşlerinden sürükleyen Amerikan emperyalistleri bütün ülkelerin güvenliğini ve egemenliğini tehdit eden, milletlerarası gerginliği arttıran büyük bir tehlike yaratıyorlar.

Bütün dünyada, ilerici ve demokratik unsurlar Viyetnam macerasını şiddetle protesto ediyor. Barışçı ve ilerici güçler, tek bir cephe içinde birleşerek, Viyetnam savaşına son verebilir, son vermek zorundadır.

Martinik halkı dize getirilemeyecektir

Bu yılın başında Havana'da toplanan Üç Kıta Konferansı'na katılmak üzere Martinik Adası'ndan da bir heyet gönderilmişti. Bu heyet, bir zamanki geniş Fransız sömürge imparatorluğunun son kalıntılarından birinin kurtuluşu uğrunda mücadele etmekte olan bir sıra teşkilât tarafından elbirliği ile seçilmişti. Seçimi yapan teşkilâtlar, Martinik Komünist Partisi başta olmak üzere, İleri Hareket Partisi, Birleşik Sosyalist Partisi, Genel İşçi Konfederasyonu ve Martinik Kadınlar Birliği idi. Bu beş teşkilât ilk defa olarak böyle bir elbirliği ile ortak bir heyet seçebildiler. Heyet, sözü geçen milletlerarası forumda, kendisini seçen teşkilât'ları temsil edecekti.

Bu olay, memleketimizde geniş ölçüler alan anti-kolonyal mücadele süreci üzerinde olumlu etkiler yaptı. Yoksa, sömürgeci egemen çevrelerin eli altındaki basının, yukarıda belirttiğimiz gerçeği bilmezlikten gelerek, Havana'da Martinik'i temsil eden heyeti sadece Komünist Partisinin temsilcileri olarak gösterme yelteniş i rasgele değildir.

Bilindiği gibi, Havana Konferansı, Martinik, Fransız Güyan'ı ve Reün-yon halklarının anti-kolonyal mücadelesi hakkında özel bir karar sureti kabul etti. -Bu karar suretinde, her üç memleket halkının, ülkelerindeki şimdiki «Deniz-aşırı vilâyet» statüsünün kaldırılması ve kendilerini muhtariyet verilmesi için ileri sürdükleri istekler kayıtsız-şartsız desteklenmektedir. Aynı karar suretinde, sömürge makamlarının bu ülkelerde uyguladıkları baskı ve zorbalık politikası da şiddetle yerilmektedir.

Martinik'te halk yığınları, anayurtlarında vaktiyle ihdas edilen «deniz-aşırı vilâyet» statüsünün, adada sömürge rejiminin korunması amacını güden bir manevra olduğunu gittikçe daha açık şekilde anlamaktadır. Bugüne bugün uygulanmakta olan bu rejim, iktisaden geri kalmışlığımızın, yoksulluk ve işsizliğimizin başlıca nedenidir. Bundan ötürü, Martinik emekçilerinin önemli ekonomik istekler ileri sürerek ve demokrasiyi savunarak yaptıkları her çıkış, neticede sömürgeci düzene indirilmiş bir darbe olmakta ve muhtariyet isteklerine karşı zaten tepkiler gösteren egemen çevreleri daha da kudurtmaktadır.

Memlekette ekonomik durum her zamankinden daha ağırdır. Son yıllarda beş şeker fabrikasının kapanması, ispirto ve rom üreten birçok işletmelerin kapılarını kapamaları, şeker kamışı ve ananas üretiminin düşmesi, binlerce ton muzun satılamıyarak yokedilmesi, işsizliğin daha da artması, ticaret dengesindeki büyük açık ve daha birçok olaylar Martinik ekonomisinin karşılaştığı güçlüklerin sonucudur. Bu olaylar, Fransız sömürgeci egemen çevrelerinin sorumlu olduğu ekonomik bunalımın durmadan derinleştiğini göstermektedir.

Ekonomik bunalımın çilesini her şeyden önce gençler çekmektedir. Martinik yurttaşı 25 bin genç işsizdir. Binlerce genç erkek ve kız liselerde yer yetersizliği yüzünden öğrenimlerine devam edemiyorlar. Teknik ve sanat okulları yetersizliği büyüktür.

Bu durumda, gençler arasında anti-kolonyal durgular kaçınılmaz olarak şiddetleniyor. Memleketi birinci derecede ilgilendiren sorunlar üzerinde gençliğin düşünmesini istemiyen egemen çevreler bu yüzden büyük bir endişe ve telâş içindedir. Sömürgeci yönetimin birçok baskı tedbirlerine başvurmasının bir nedeni de budur. Bu cümleden olarak, yönetici çevreler, Martinik gençliğinin birinci konferansının toplanmasına engel oldular. Aynı çevrelerin 1963 yılında tertitledikleri bir provokasyon sonucunda, Martinik Antikolonyal Gençlik Birliği'nin 18 yöneticisi tutuklanarak hapse atıldı. Bunlardan beşi komünisti. Sonra, zorunlu askerlik hizmeti kanununda bir değişiklik yapıldı ve gençlere zorunlu askerlik hizmetini Fransa'da yapma imkânı verildi. Bütün memlekette jandarma kışlaları ağı daha yoğun bir hale getirildi. Fransız sömürge makamları, bir yandan da, işsizliğe karşı tedbirler alıyor görünerek, Martinik gençlerini yığın yığın metropollere göndermeye ve onları oralarda ucuz işgücü olarak sömürecek olan yerli kapitalistlere teslim etmeye koyuldular.

Yurdumuzdaki sömürgeciler, bu baskı tedbirlerinin yanı sıra, demokratik hak ve özgürlüklere saldırılarını da şiddetlendiriyorlar. Kaldı ki, Martinik'te bu demokratik hak ve özgürlükler zaten sınırlıdır. Tehdit ve baskı politikası politikası uygulayan sömürgeciler, bu hak ve özgürlüklerin kırıntılarını da çok görüyor ve bütün hücumlarını, Martinik halkının kurtuluş emellerinin en güvenilir ifadecisi olan Martinik Komünist Partisi'ne karşı yöneltiyorlar.

Sırtlarını Fransız tekellerine dayayan yerli kapitalistler ve sömürgeci kumpanyaları, ekonomik bunalımın bütün yükünü emekçilerin omuzlarına yüklemeye çalışıyorlar.

Bütün bunlara karşılık, Martinik'te halk yığınlarının çıkışları gittikçe büyük ölçüler almaktadır. Bu çıkışlar protesto yürüyüşleri, gösteriler, mitingler ve grevler gibi çeşitli şekiller altında yapılmaktadır. Bu açık aksiyonlara büyük sayıda sanayi ve tarım işçileri, yapıcılar ve liman işçileri, memurlar ve üniversiteliler katılmaktadır. Son yıllarda önemli grev hareketlerine sahne olmamış her hangi bir sanayi kolu yok gibidir. 1966 Martında ekonomik hayatın birçok kollarını kapsıyan büyük grev gayet etkili oldu. Bir aydan fazla süren bu grev boyunca, şeker fabrikalarında, şeker kamışı çiftliklerinde faaliyet durdu, belediye ve yapı işleri aksadı. For De Frans limanı işçileri ücretlerine bir miktar zam yapılmasını sağladılar. Teknik Yardım Cemiyeti emekçileri iki ay süren grevleri sonucunda, işten atılan arkadaşlarını savunduktan başka, bazı ekonomik isteklerini patronlara kabul ettirebildiler. Bu grevler emekçilerin birliğini daha da sağlamlaştırdı. Sendikalar Birliği-OKT ve «Fors Uvrier» Sendikaları elbirliği ile hareket için aralarında bir anlaşma imzaladılar. Bu belgede, ilk

defa olarak, demokratik hak ve özgürlüklerin korunması ve baskı kanunlarının kaldırılması gibi politik karakterli istekler ileri sürüldü.

Böylelikle, Martinik emekçilerinin hayat şartlarını iyileştirme uğrunda mücadeleleri, anti-kolonyal savaşla, muhtariyet hakkını elde etme savaşıyla gitgide daha fazla kaynaşıp örülmektedir.

Sömürge rejimine karşı savaş şimdi muhtariyet şiarı altında yürütülmektedir. Martinik Komünist Partisi'nin 1960 yılındaki II. Kongresinde ileri sürülen bu şiar, halk yığınları tarafından tam bir destek görmüş, diğer politik partiler ve demokratik örgütlerce de benimsenerek, Martinik'te siyasi mücadelenin belkemiği olmuştur. Daha sonra, Komünist Partisi muhtariyet fikrini geliştirerek, bu konuda ayrıntılı bir program ortaya koymuştur.

Komünistler, bu programı ileri sürerken, Martinik'te demokratik bir muhtariyet statüsü uygulanmasının ve bunun hâ'k yığınlarının kontrolü altında gerçekleştirilmesinin, memleketin sömürge esaretinden tamamen kurtuluşu yolunda önemli bir adım teşkil edeceğini gözönünde bulunduyorlar. Bununla ilgili olarak, Martinik Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin III. Kongre önündeki faaliyet raporunda şöyle denmektedir: «Partimiz, tecrit durumuna düşmemek, yığınlardan kopmamak ve yağınlar tarafından anlaşılabilmek için, bu yığınları çekecek nitelikte şiarlar bulmalı ve ileri sürmelidir. Martinik halk yığınları arasında hâlâ gereği kadar gelişmiş bir milli duygu olmadığını, bu yığınların bir sömürge ezgisi altında bulunduklarını tamamiyle kavramadıklarını gözönünde bulundurmalıyız. Bu bakımdan, şimdi muhtariyet şiarı, etrafında bir cephe birliği yaratılabilecek, sömürgeciliğe karşı mücadelemizin ödevlerini kavrama dereceleri değişik olan çeşitli anti-kolonyal güçlerin en geniş elbirliğini sağlayabilecek nitelikte bir politik tez'dir... Şiarın değiştirilmesi, ancak anti-kolonyal savaşın genel şartlarında esaslı bir değişme olduğu zaman, doğru ve yerinde olur.»

Gerçekten de, muhtariyet şiarı, Martinik'te bütün anti-kolonyal güçlerin eylem birliğini sağlamaya yardım etmektedir. Son iki yılda böyle bir birlik sağlama yolunda belirli başarılar elde edilmiştir. Bu birliği canlı kılan da Martinik Komünist Partisi'dir.

Örneğin, 1963 Aralık ayında, yukarıda sözü geçen 18 genç yurtseverin vargılandığı günlerde, Martinik, Guadelup ve Reünion'dan 24 teşkilât ortak bir çağrı yayınlamışlardır. Muhtariyet isteğinde ısrar eden bu çağrıyı Martinik Komünist Partisi, İleri Hareket Partisi, Birleşik Sosyalist Partisi, sendikalara üye şehir ve köy emekçilerinin % 80'ini temsil eden Genel İşçi Konfederasyonu, Martinik Kadınlar Birliği ve Üniversiteliler Birliği ve diğer örgütler imzalamışlardır.

Santo-Domingo'daki Amerikan terörünü ve Viyetnam Amerikan saldırılarını, Martinik'in bütün anti-kolonyal parti ve örgütleri bir tek cephe hareketiyle protesto etmişlerdir. «Kahrolsun Amerikan saldırganları!» haykırıları Martinik başkentinde ve öteki şehirlerinde sokakları çınlatmış

ve bütün duvarlar Amerikan müdahalesini suçlayan yazılarla donatılmıştır. İlk defa olarak, Martinik'in bütün anti-kolonyal parti ve örgütleri adına bir ortak beyanname yayınlanmış, «For De Frans»da bir genel miting organize edilmiş, Dominik ve Viyetnam halkları ile dayanışma şiarı altında yer yer gösteriler yapılmıştır.

Sömürgeciliğe karşı savaşıyan siyasi partilerin ve örgütlerin elbirliği ile hareketleri ve başarıları, sömürgecileri büyük bir telâşa düşürmüştür. Netekim, son zamanlarda, yeni ve daha ağır baskı tedbirlerine başvurarak, memlekette bütün ilerici güçlere ve elbette en başta Komünist Partisine çullanmışlardır. Polis, toplantıları basmakta, gösterileri dağıtmakta, demokratik kuvvetlerin broşür ve beyannameleri toplatmakta, silâh kullanmaktan da çekinmiyerek çeşitli provokasyonlar tertiplemektedir. Komünist Partisi yöneticileri ve diğer demokratlar hapislere atılmakta, vatandaşlık hakları ve siyasi faaliyet hakları çiğnenmekte, her biri maddi ve mânevi büyük cezalara çarptırılmaktadır.

Kovuşturmalar, özellikle Başkan seçimlerinden sonra şiddetlenmiştir. 1965 yılı Ekim ayında, Fransız jandarmalarının canavarlıklarını protesto maksadiyle yapılan büyük gösterilerde, başkentin bir mahallesinde halk yığınlarına karşı ateş açtıran sömürgeciler bir kişinin ölümüne ve birçoklarının da yaralanmasına sebep oldular. 1966 Ocak ayındaki gösterilerde ise 40 kişiyi tutukladılar. Martinik Komünist Partisi MK. üyelerinden Gi Düfon ve demokrat öğretmen Abel Teotiz de bu tutsak edilenler arasındadır. Sadece iftiralara ve uydurma suçlamalara dayanarak bu iki yurtseveri tutuklayan ve bir ay boyunca hapiste tutan sömürgeciler, hele Gi Düfon'un hürriyetini kısıtlamakla, bütün Komünist Partisini gözden düşüreceklerini zannettiler. Ama bu provokasyon da suya düştü. Geniş halk yığınlarının giriştiği protesto hareketinin baskısı ve milletlerarası kamuoyun tepkileri karşısında Martinik yöneticileri gerilemek zorunda kaldılar ve Gi Düfon'u, A. Teotiz'i ve diğer birçok tutukluyu serbest bıraktılar.

Hiçbir baskı ve zorbalık Martinik halkını dize getiremeyecek, memleketteki anti-kolonyal kurtuluş hareketini boğamayacaktır. Tersine, bütün dünya ilerici kamuoyu tarafından desteklenen kurtuluş ve demokrasi mücadelemiz daha da şiddetlenecektir.

A. Nikolya

Bir yabancının gözüyle kahraman bir halkın yürüttüğü savaş

İb. Nörlünd

Viyetnam halkının yürüttüğü savaş, bütün dünyanın dikkatini üzerine çekmektedir. Amerikalıların, Viyetnam'da barış, demokrasi ve millî bağımsızlık prensiplerini ayaklar altına almaları, bu prensiplere bağlı bütün insanlarda derin endişeler uyandırıyor. Çeşitli eğilimli ilerici unsurlar, emperyalist aleyhtarı cephenin ilk saflarında savaşan bu kahraman halkın çabalarını destekliyor. Halkların barış, demokrasi ve millî bağımsızlık uğruna yürüttüğü savaşın, toplumsal ilerlemenin başlıca etkeni olduğunu bilen komünistler, bu prensipler uğruna yürütülen mücadeleyi büyük bir dikkatle izliyor; emperyalizme karşı savaşan Viyetnam halkına elden gelebilecek bütün yardımın sağlanmasında, kendilerine düşen büyük sorumluluğu binlinçle idrak ediyorlar. Komünistleri, Viyetnam Emekçiler Partisine ve Demokratik Viyetnam Cumhuriyetine bağlayan bağlar, proletarya enternasyonalizmi prensipleridir.

Bütün dünya halklarının, savaşan Viyetnamı nasıl candan desteklediği meydandadır. Bununla beraber, dünya kamu oyuna, Viyetnam yurtseverlerinin direnişiiyle ilgili gerçek, eksiksiz bilgiler vermek gerekiyor. Viyetnamda işledikleri cinayetleri örtbas etmek için, emperyalistler yerinde bilgi edinmemizi sistemli şekilde engelliyor, çeşitli siyasî dalaveralara başvuruyorlar. Bu yıl başında, Johnson'un giriştiği sözde «barış taarruzu» bu metotların tipik bir örneğidir geçekte. Bu taarruz Teksaslı politikacıların oynadığı korkunç bir oyundur. Bu gibi metot ve dalaveralara karşı başvurulacak silâh, Viyetnamda ve komşu bölgelerde olup bitenleri iyice öğrenmektir. Bu silâhın etkisini ve gücünü küçümsemek büyük bir hata olur. Bu amaca varmak üzere çeşitli şekillerde çabalar yürütülmelidir. Büyük kitlelerin kafasını ve yüreğini kazanmak için, her yola baş vurulmalıdır. Bugün dünyada harpten yana güçlerle barışçı güçler arasında yürü-

tülen ve bu anda Viyetnamda en şiddetli şeklini alan savaşın bu yönünden fevkalâde önemlidir.

Bu yılın Ocak ve Şubat aylarında, bu satırların yazarı Danimarka Komünist Partisinin temsilcisi, «*Land og Folk*» gazetesi ve, *Barış ve Sosyalizm problemleri* dergisi muhabiri sıfatıyla Viyetnama gitti. Viyetnamdaki şartlar Avrupanın şartlarından bambaşka olduğu için, Kuzey Avrupanın gelişmiş bir kapitalist ülkesinden gelmiş bir gözlemcinin Viyetnamda edindiği izlenimleri, kanımıza göre, dünyanın çok geniş bir kesimi için büyük bir önem taşımaktadır. Şu noktayı da belirtmek isteriz: Viyetnam halkını daha yakından tanıyınca, bu halkın yaşadığı şartları yerinde görünce, yürüttüğü savaşın kendine özgü koşulları izleyince, insanda bu kahraman halka, haklı dâvasına karşı uyanan dayanışma duygusu bir kat daha artıyor.

Danimarka Komünist Partisinin faaliyet şartları hiç şüphesiz Viyetnam Emekçiler Partisinin faaliyet şartlarından tamamiyle ayrıdır; bu iki partinin, uğrunda mücadele ettiği yakın amaçlar da bambaşkadır. Buna rağmen, bu iki partinin temsilcileri, ortak bir dil bulmakta, ortak görüşlerini tespitte, eksiksiz bir karşılıklı anlayışa varmakta, hiç sıkıntı çekmemiştir.

Bunun nedeni açıktır: Bu iki partinin faaliyetlerini tanzim eden prensipler Marksist-Leninist prensiplerdir. Her iki partide 1957 ve 1960 işçi ve komünist partilerinin ortak bildirilerini kabul etmiş, Marksist-Leninist prensiplere bağlılıklarını belirtmişlerdir. Bu da, bu Bildirilerin, dünya komünist hareketi: bu hareketin birliğini kuvvetlendirmek üzere sarfedilen çabalar bakımından taşıdığı büyük önemi bir kere daha ispatlamaktadır.

Bu Viyetnam gezisinin üzerimizde bıraktığı izlemleri belirtmek amacıyla, çeşitli ülkelerde sık sık ortaya atılan soruları cevaplandırmaya çalışacağız:

Viyetnam halkı, Amerikan saldırısıyla meydana çıkan güçlüklerle nasıl başediyor? Maneviyatı nasıldır? Savaşma isteği azalmış veya çoğalmış mıdır?

Ocak 1966'nın ilk günlerinde Başbakan Phem Van Dong'a Viyetnam halkının, yürüttüğü savaşta hangi amaçları güttüğünü sorduk. Demokratik Viyetnam Cumhuriyeti Başbakanı bu sorumumuzu şöyle cevaplandırdı: «Halkımız savaşa devam kararlıdır. Zafere ulaşacağına tamamiyle emindir. Savaşımızın amaçları işte bunlardır.»

Viyetnam halkının her yerde şiddetle beliren savaşçılığı, Başbakanın bu açıklamasını doğrulamaktadır. Saldırgana karşı yürütülen savaşta beliren birlik ve kararlılık, Viyetnamda rastladığım bütün yabancı gözlemcilere en çok tesir eden özelliktir. Bunlardan biri de esir düşmüş bir Amerikalı pilottu. Amerikalıların Viyetnamda yürüttüğü askeri hareketi haklı göstermeye çalışırken, bu pilot: «Baştakiler her halde ne yaptıklarını biliyorlar»dan başka bir söz bulamıyordu. Aynı adam, Amerikalı hava korsan-

ların uçuştan önce çok sinirli olduklarını anlatıyordu: Viyetnamdaki durumu değerlendirirken, bütün Viyetnam halkının, memleketini savunmak üzere başkaldırdığını kabul ediyor, bunun da «pek normal» olduğunu söylüyordu.

Evet, saldırıya uğrayan bir halkın, özgürlük uğruna yürüttüğü savaşta bütün güçlerini seferber etmesi «pek normal» dir. Amerikan emperyalistleriyle yerli kuklaları artık bu gerçeği iyice anlamalıdır. Özellikle anlamaları gereken gerçek şudur: Birkaç kuşaktan beri geçirdiği acı denemelerle emperyalizmin gerçek niteliğini anlayan bir halkın, savaşma zorunluluğunu bilinçle anlaması çok tabiidir. Yıllardan beri Viyetnam halkı özgürlüğü uğrunda çeşitli emperyalistlere karşı hiç durmadan savaşıyor. Birkaç kuşak bu mücadelenin içinde yetişti. Kurban vermemiş, bu savaşa bağlı olmayan, bu mücadeleye devam etmek zorunluluğu bilincine varmamış tek bir aile yoktur.

Bütün bu yıllar boyunca Viyetnam halkı büyük acılara, büyük kayıplara uğradı. Ama bu halk amansız bir düşmana karşı yürütülen savaşın zaferle sonuçlanabileceğini de anladı. Şu gerçeği hatırlatalım: Yirmi yıl içinde Viyetnam halkı özgürlük ve bağımsızlık uğrunda yürüttüğü savaşta iki defa zafere ulaştı. Elde ettiği ilk zafer, Ağustos 1945 Devriminin zaferidir. Bu devrim bütün ülkede Demokratik Viyetnam Cumhuriyetinin kurulmasına yol açtı. İkinci zafer ise, 1954 zaferidir. Dien-Bien-Phu'da yenilgiye uğrayan Fransız emperyalizmi, Viyetnam halkının egemenlik, bağımsızlık ve milli birlik haklarının tanınması temeline dayanan görüşmeler kabul etmek zorunda kaldı. 1954 Cenevre Anlaşmaları da bu hakların milletlerarası düzeyde tasdiki demektir. Yine du yirmi yıl içinde, askerî işgal ve zorbalık yollarına başvuran emperyalistler, bu halkın bir kısmının elinden egemenlik hakkını iki defa zorla aldı.

Viyetnam halkı gerçekte dostluk seven, yumuşak bir halktır. Ama tarihsel gelişmesi du halkı, gücü ile saygı uyandıran savaşçı bir millet haline getirdi. Bu özelliğin önemini küçümsemek, büyük bir hata olur. Bir yandan emperyalistlerin işlediği kanlı cinayetler, öte yandan Viyetnam halkının yıkılmaz birliği, başeğmezliği sayesinde elde ettiği parlak başarılar, her fedakârlığı göze alarak birkaç kuşaktır yürütülen savaş zafere ulaştırma kararını perçinleştirdi. Viyetnamdaki durumu değerlendirirken fevkalâde önemli olan bu siyasal etkeni gözönünde tutmamız gerek.

Saldırı ve baskı politikalarını uygulamak için Viyetnamı seçmiş olmaları, Amerikalılar için biç şüphesiz büyük bir talihsizliktir. Saldırganların bu yanlış hesabı sayesinde, Viyetnam halkına sağlayacakları destek ve dayanışma yolu ile, bütün dünya halkları emperyalistlere sert bir ders verebilir; onları saldırgan politikalarını uygulama denemelerine son vermek, bu politikalarını başka halklara karşı uygulamaktan vazgeçmek zorunda bırakabilir.

*Amerika bu harpte Viyetnam halkına karşı hangi yollara başvuruyor?
Bu savaş Amerikalılara bugüne kadar neler kazandırdı?*

Amerikalılar Viyetnamda bütün çağdaş harp yollarına başvurdukları gibi, nükleer silâhlardan başka her çeşit silâhı da deniyorlar. Buna rağmen, teşebbüse bir türlü geçemiyorlar.

Amerikanın Viyetnamda giriştiği harp, utanç verici emperyalizm tarihindeki en vahşi savaşlardan biridir. Bu savaşta, kapitalist toplumun beslediği aptallaştırıcı fikirlerin etkisinde kalan, en gaddar, en modern askeri araçları kullanan Amerikalılar insana yaraşmayan vahşet ve zorbalık yollarına da gidiyorlar. Savaşla beraber yürütülen siyasi dalavereler, Viyetnamda işbirlikçileri yaratmak, ülkenin tarihi gidişatını durdurtmak, vahşi bir feodalizm kurmak amaçlarını güdüyor. Amerikalıların yürüttüğü harp, utanç verici, vahşi, korkunç, zalim, pis bir harptir. Bu savaşta en korkunç silâhlar kullanılıyor: napalm bombaları, zehirli gaz ve maddeler, şiddetli bombardımanlar. Masum insanlar toptan katlediliyor. «Eğlence» diye köyler yakılıyor. Kadınlara, çocuklara, yaşlılara karşı her çeşit şiddet kullanılıyor. Bu harple korkunç bir taassup belirdi, ve bu taasubun etkisiyle Amerikan askerleri insanları diri diri gömüyor, ciğerlerini söküyor, karnını değiştiriyorlar.

Viyetnam halkının maneviyatı bezulmadı, aksine gitgide kuvvetlendi. Ama maneviyatındaki bu yükseliş, Amerikan Genel Kurmayında, ücretli askerlerinde herhangi bir acıma duygusunun belirmesinden, daha ölçülü hareket etmelerinden ileri gelmemiştir. Viyetnam halkı, düşmanın barbarlığına ve teknit üstünlüğüne *rağmen* zafere ulaşacağına emindir.

Viyetnamlı yurtseverler, «Güney Viyetnam'ı 18 ay içinde sukûnete kavuşturma» amacını güden Stanley-Taylor emperyalist plânını sonuçsuz bıraktılar. Faşist ve işbirlikçi Ngo Dinh Diem rejiminin yardımıyla bu plânı uygulamaya çalışan emperyalistlerin amacı, bütün Güney Viyetnom halkını «stratejik köyler» – de toplamak, yurtsever güçleri yok etmek, Kuzey Viyetnama karşı saldırı şartlarını rahatça hazırlamaktı. Ngo Dinh Diem 1963 sonlarında öldürülünce, Amerikalılar bu plândan vazgeçmek zorunda kaldılar. Bu plânı hazırlayan general Taylor, «özel savaş» plânını hiç değilse kısmen uygulamak üzere, Amerikan elçisi sıfatıyla Güney Viyetnama gönderildi. Ama general da Viyetnamda izlenen Amerikan politikasının haksızlığını bir kere daha ispatladıktan sonra – herhangi bir başarı elde edemediğinden memleketine dönmek zorunda kaldı. Bugün Viyetnamda savaş, Mac Namara plânına göre yürütülüyor. Bu plân, «özel savaş»ı bölgesel bir savaş haline getirmeye çalışıyor. Plânın başlıca noktası, başka ülkelerden gelmiş ücretli asker sayısını yükseltmek, ve Amerikan kara kuvvetlerini de arttırmaktır. Savaşın idaresi artık doğrudan doğruya Amerikan Genel Kurmayın eline geçti. Buna rağmen, Amerikan müdahalecileri, bu plânı uygulamaya başlar başlamaz, büyük başarısızlıklarla karşılaştılar. 1965 yılında büyük çapta arttırılan işgal kuvvetleri

o nispette önemli kayıplara uğradı. En seçkin Amerikan askeri kuvvetleri – uçaklarla nakledilen 1. Tümen, 101. ve 173. paraşütçü Tugayları, ve 3. Deniz piyadeleri Tugayı – arka arkaya büyük kayıplar verdi. 1966 Şubatında toplanan Honolulu Konferansının amacı, hiç şüphesiz, saldırıyı bir kat daha arttırarak, bu plânın hiç değilse bir kısmını gerçekleştirmektir. Bununla beraber, bütün bu çabalar şimdiye kadar sonuçsuz kaldı.

Dünyanın en güçlü emperyalist devleti, birkaç yıldır, hazırladığı bütün askeri plânlara rağmen, ufak bir ülkede üst üste nasıl yenilir, bu durumu nasıl izah edebiliriz? Üstelik, bu başarısızlıklar o kadar ağır ki, Amerikanın yürüttüğü savaş, Başkan Kennedy'nin deyişiyle «sonu gelmeyen bir tünel»e benzetilebilir.

Bu durumun temel nedeni de şudur: Amerikalı müdahaleciler, bütün Viyetnam halkına karşı haksız, «pis bir harp» yürüttüklerini kabul etmeden, saldırı plânlarını gerçekleştirmeye çalışıyorlar. Vaktiyle Dien Bien Phu'da Viyetnam Halk Ordusunu yöneten, bugün Genel Kurmay Başkanı yardımcılığını yapan generalin anlattığına göre, Dien Bien Phu kalesi düştükten sonra, kalenin Fransız kumandanı albay de Castries şöyle demiştir: «İşlediğimiz hatayı şimdi anlıyorum. Askeri kuvvetlerinize karşı savaştığımızı sanıyorduk, bütün halkınızla savaşmak zorunda kalacağımızı bilmiyorduk?» Bu acı dersi geçirmiş olan Fransanın bugün Amerikan siyasi ve askeri yöneticileri hakkında yaptığı tenkitleri kolayca anlarız. Fransızlar: «Amerikalılar bizim geçirdiğimiz tecrübelerden bir türlü faydalanmak istemiyorlar, bu yüzden de macera onların de aleyhine gelişti . . .» diyorlar.

Pentagons, bu «özel savaş» plânlarını, çetesi savaşı ile ilgili bütün incelemeleri tetkik ettikten sonra ancak hazırlamıştır. Öte yandan, Pentagons'daki strateji uzmanları hesaplarını yaparken güçler oranına baktılar. Bu oran ona bir olunca, zaferi elde edeceklerini sandılar. Elektronik hesap makinelerinde bu hesapların doğru olup olmadığını da kontrol ettiler . . . Ama bu nazari hesaplar, pratikte yanlış çıktı.

Güney Viyetnam Milli Kurtuluş Cephesi, bu sinsî plânlara karşı, halkın yürüttüğü savaş stratejisine başvurdu; kararlı bir ortak savaş yürütmek üzere halkın çok büyük çoğunluğunu seferber etti. Emperyalistlerin teknik üstünlüğü ve zorbalığı, halkı korkutamadı. Müdahalecilerin cinayetleri karşısında halkta uyanan öfke, savaş birliğini ve kararlılığını bir kat daha arttırdı. Böylelikle halk, düşmanın elindeki modern askerî teknik karşısında paniğe kapılmadı, durumu büyük bir soğukkanlılıkla değerlendirebildi, Viyetnama özgü şartların etkisiyle düşmanın savaş mekanizmasında meydana çıkabilecek zayıf noktaları hemen keşfedebildi.

Viyetnama özgü dediğimiz şartlar örneğin şunlardır: Yabancıların kolay kolay giremeyeceği vahşi ormanlar, genellikle çok ilkel kalmış yol örgütü, ve – belki de bu şartların en önemlisi – savaşın genellikle belirli bir hat üzerinde yürütülememesi. (Oysa Kore'de durum tam aksi idi.)

Bu özel şartlardan yararlanan Güney Viyetnam Milli Kurtuluş Ordusu,

kendine özgü savaş yollarına başvurabiliyor, en basit silâhları, fevkalâde etkili savaş araçları haline getirebiliyor. İşgal kuvvetleri açısından «dost» ve «düşman» bölgelerin ayrılmaması; saldırganların başvurduğu zehirli gaz ve madde, mikrop savaşı, şiddetli bombardıman gibi en zalim savaş yollarının etkisini azaltıyor. Bu şartlar içinde düşman, çok yakından savaşmak zorunda kalıyor – böylece elindeki uçaklardan, toplarken fazlasiyle yararlanamıyor. İşgal kuvvetlerinin ve ücretli askerlerinin askeri harekâtını zorlaştıran başka bir etken de, bu kuvvetlerin üslerinden ayrılamaması, kuvvetlerinin önemli bir kısmını bu üslerde tutmak zorunda olmalarıdır. «Cezalandırma hareketleri» için Amerika ordusu, manevra kabiliyeti oldukça sınırlı olan tanklarını ve helikopterlerini ancak kullanabiliyor. Bu araçları kullanan asker ve pilotların yok edilmesi de, peşlerinden gelen askeri kuvvetleri çok zor duruma düşürüyor.

Güney Viyetnam halkının yürüttüğü kurtuluş savaşının başlıca özelliği ustalıktır; bütün elverişli unsurların maharetle kullanılmasıdır. Bu savaş, askeri harekâtın idaresi bakımından da, halk kitlelerinin kolektif maharetini aksettiriyor. Viyetnam Demokratik Cumhuriyetinin askeri yöneticileriyle görüştüğümüz zaman, kendilerine Batıda oldukça yaygın bir kanaati naklettik. Bu iddiaya göre, Güneyde savaşı idare eden, Kuzey Viyetnamın askeri şefleridir. Bize gülerek şu cevabı verdiler: «Bunu yapmamıza maddeten imkân yoktur. Güneydeki kurtuluş orduları o kadar yeni, o kadar kendilerine özgü savaş şekillerine başvuruyorlar ki, bizim bundan önce edindiğimiz tecrübeler onlar için yetersiz kalır.»

Kuzey Viyetnam'da da, Amerikan saldırısına karşı yürütülen savaş, bu kitle savaşı niteliğini kazandı. Bilindiği gibi, bugüne kadar, Demokratik Viyetnam Cumhuriyetine karşı yürütülen saldırılar, hava akını şeklini almaktadır. Bu akınlara karşı savunma bütün bir halkın meselesi haline geldiği için olağanüstü bir güç kazandı. Düşman uçaklarını yok etmek üzere – tüfekten tutun en modern füzelere kadar – her yola başvuruluyor. 1965 yılı içinde, Viyetnamın bu bölgesinde 1.000'de 41 oranında Amerikan uçağı düşürülmüştür. Oysa İkinci Dünya Savaşında, Amerikan, İngiliz ve Fransız hava kuvvetlerinin kayıp oranı ancak 1.000'de 9 oranına yükseliyordu. 1965 yılı sonlarından ve 1966 yılı başlarında, sınırda bombardımanlar bir süre için kesilmişti. Ama akınlar tekrar başlayınca, Demokratik Viyetnam Cumhuriyetinin uçaksavar güçleri yeniden düzenlendi: Hava korsanlarını daha da önemli kayıplara uğrattılar. Bu da, Batı basınında belirtildiği gibi, Amerikan ordusunun yüksek çevrelerinde ciddi endişeler uyandırdı.

Viyetnamda direniş hareketinin milli niteliği, «bire on» oranına körü körüne güvenen Pentagone generallerinin hesaplarını yanlış çıkarttı. En modern harp malzemesi kullandıkları halde, Amerikalıların lehine herhangi bir değişiklik sağlanamadı. Amaçlarına biraz olsun yaklaşabilmeleri için, Viyetnama en azından bir milyon asker göndermeleri lâzım. (Bu sayı, Amerikan kara kuvvetlerinin normal tutarı demektir.) Bu şartlar

içinde, saldırganlar askeri bakımdan oldukça çetin bir durumda bulunuyorlar. Hiç şüphesiz, Amerikan saldırısı, Viyetnam halkını muazzam kayıplara uğratmaktadır. Amerikalılar daha da büyük çapta ölüm ve dehşet saçabilirler. Bundan kimsenin şüphe ettiği yok. Zaten, Viyetnam yurtseverlerinin kanaatine göre, Honolulu Konferansından sonra, Demokratik Viyetnam Cumhuriyetine yapılan hava akınları ve Güney Viyetnamda yürütülen savaşlar bir kat daha şiddetlendirilecektir. Viyetnam halkı bu harpte daha çok acı çekecek, çok kurban verecektir. Bunu iyice bilmeliyiz.

Hiç şüphesiz, Amerikan yönetici çevreler, teknik üstünlüklerine fazla önem veriyorlar. Ama askeri donatım seviyesinin Viyetnam kurtuluş ordusu için herhangi bir önem taşımadığını sanmak, hatâ olur. Gerçekte, Pentagon askerî harekâtı güçlendirdikçe, barışsever halklara günden güne daha ivedili bir sorumluluk yükleniyor: görevleri, düşmanı yeni yeni yenilgilere uğratabilmesi için Viyetnam halkına muhtaç olduğu silâhları vaktinde ve yeteri kadar sağlamaktır.

Amerikan emperyalistleri Viyetnam halkına açmış oldukları harbi şimdiden kaybettiklerini, saldırılarına son vermek zorunda kalacaklarını, anlamaya başladılar bile. Başvuracakları yeni şiddet yolları ne olursa olsun, Viyetnam sorununa bulunacak tek çözüm yolunun başlıca şartı, bu saldırıyı durdurtmalarıdır.

Bugün Güney Viyetnamda askeri durum nedir?

Güney Viyetnam halkının isteklerini dile getiren, tek meşru sözcüsü olan Güney Viyetnam Milli Kurtuluş Cephesinin otoritesi bir kat daha artmıştır. Emperyalist propagandaları, Milli Kurtuluş Cephesinin gerçek niteliğini olduğundan başka göstermeye çalışıyor. Bu şartlar içinde, bu Cephenin Güney Viyetnamda milli Kurtuluş hareketinin vatansever kitle örgütü olduğunu; bütün demokratik güçleri, halkın en çeşitli tabakalarını temsil eden çeşitli siyasi partileri, çeşitli kitle örgütlerini saflarında topladığını ısrarla belirtmeliyiz. Milli Kurtuluş Cephesi, aynı amaçları savunan her parti, her dini teşkilât, her şahsiyetle, işbirliği yapmaya hazır olduğunu defalarca belirtmiştir: Cephenin amaçları nelerdir? Emperyalist müdahaleye son verilmesi; Güney Viyetnamda barışı, özgürlüğü, demokrasiyi, ve tarafsızlığı, bir süre sonra da ülkenin barışçı yollarla birleşmesini sağlayacak bir milli ve demokratik koalisyon hükümetinin kurulmasıdır. Burjuva propagandası bu amaçları gizliyerek, sadece Viet-Kong'dan, «kızılar dan bahsediyor. Kuzey Viyetnamdaki Emekçiler Partisine benzeyen Devrimci Milli Parti, Milli Kurtuluş Cephesini meydana getiren örgütlerden bir tanesidir ancak. Milli Kurtuluş Cephesi Güney Viyetnam topraklarının % 80'ini kontrol ediyor. (Bu kesimin nüfusu 10—14 milyonu bulmaktadır.) Milli Kurtuluş Cephesinin otoritesini belirten en büyük kanıt, Viyetnam halkının bu cephenin çağrısına uyması yönetimi altında kurtuluş savaşına katılmasıdır.

Kurtuluş hareketinde, siyasi savaşla silâhli savaş biribirine sıkı sıkıya bağlıdır. «Stratejik köyler» plânını iflâsa uğratan savaşın son döneminde, hareketin bu niteliği iyice belirmiştir. Amerikalı müdahalecilerle Ngo Dinh Diem hükümeti, bir aralık, 8.000 stratejik köy kurabilmişlerdi. Ama bugün bu köylerin dörtte biri bile kalmamıştır. Bölge halkı ile kurtuluş orduları ortak çabalar harcıyarak, diğerlerini yok etti. Bu başarının başlıca nedeni açıktır: Halk, bu plânlara karşı koyan, bu plânların gerçek anlamını açığa vuran Milli Kurtuluş Cephesinin takındığı tutumun ne kadar doğru olduğunu anlıyabiliyordu. Bu sonuca varabilmek için, uzun siyasi yorum ve açıklamalar gerekti. Ama bu yorumlar, Saygon kukla hükümetinin ordularını da etkiledi.

Stratejik köylerde esir tutulan halk, kurtulur kurtulmaz, elleri kanlı cellâtlarının hesabını görüverdi. Yeni bölgesel idareler kuruldu. Milli Kurtuluş Cephesinin yönetimi altında bu idareler, çeşitli demokratik dönüşümlere girişti, ve bunları gerçekleştirdi. Özellikle toprak reformu yapıldı. Özgürlüğe kavuşan bölgelerde, Milli Kurtuluş Cephesi köylülere iki milyon hektardan fazla toprak dağıttı.

Milli Kurtuluş Cephesi diğer bölgelerde de faaliyet yürütüyor. Kurtulan bölgelerle işgal altındaki bölgeler arasında sınırlar sık sık değiştiği için, Cephenin temsilcileri şimdilik düşmanın kontrolü altında bulunan bölgelerde işgal kuvvetlerine ve kukla hükümete karşı büyük kitle gösterileri düzenleyebiliyor.

Milli Kurtuluş Cephesi özgürlüğe kavuşan bölgelerde olduğu gibi, işgal altındaki bölgelerde de günlük sorunların çözümünde halka yardımda bulunuyor. Örneğin, Amerikalılar zehirli kimyevi maddeler kullanınca, Milli Kurtuluş Cephesinin temsilcileri köylülere, bu maddelerin etkisi altında kalmış bütün bitkileri gübre olarak kullanmayı, o mevsimde yeniden nelerin ekileceğini öğretiler. Harpten zarar gören bölgelere, komşu bölgelerden büyük yardımlar sağlanıyor. Bu da halkın Cepheye karşı duyduğu güveni perçinleştiriyor. Milli Kurtuluş Cephesi halke sağlanan bu yardımlara büyük önem veriyor, bu yardımları arttırmaya bakıyor, çünkü halk, bu şartlar içinde, hayat şartlarının yükseltilmesi uğruna yürütülen savaşın, özgürlük uğruna yürütülen savaştan ayrı tutulamıyacağını daha iyi anlıyor.

Büyük şehirlerde de Milli Kurtuluş Cephesinin etkileri günden güne artıyor. Ama Cephe çok tabii olarak, bu şehirlerde faaliyetini gizlilik şartları içinde yürütüyor. Bu etkilerin devamlı artışını gösteren bir örnek verelim: Amerikan işgal kuvvetleri, Milli Kurtuluş Cephesinin çağrısı üzerine düzenlenen birkaç grevi zor kullanarak engellediklerini iftiharla açıkladılar. Bunu söylerken de Amerikalılar, Milli Kurtuluş Cephesinin şehir halkını eskisi kadar etkilemediğini ispat ettiklerini sanıyorlar. Oysa milli ve demokratik kurtuluş savaşına katılmış olanlar – örneğin Avrupa ülkelerinde Nazi işgaline karşı mücadele etmiş olanlar – işgal kuvvetlerinin bu «iddia»ların değerini bilirler.

Milli Kurtuluş Cephesinin içinde ve başında ülkenin başlıca dini grupları, başlıca tarikatleri (budistler, katolikler, kaodaistler) temsil edilmektedir. Bu dini teşkilâtlardan bazıları, Saygon hükümetinin kontrolü altında bulunan bölgelerde kanunen tanındığı için, bu kesimlerde önemli bir muhalefet yürütebilmektedir. Ülkenin işgal altında bulunan kesiminde, talebe teşkilâtları, işçi örgütlerinden daha serbestçe faaliyette bulunabiliyor. Bu gençler, işbirlikçi hükümete ve Amerikan işgal kuvvetlerine karşı günden güne daha geniş gösteriler düzenliyor. Halkın bu tabakaları da, faaliyetlerini arttırdıkça, Cephenin izlediği politikanın doğruluğunu daha iyi anlıyabiliyor.

Hitler hayranlarından general Ky'nin uzun süredir iktidarda kalmış olması (Diem hükümetinden bu yana Saygonda 13 hükümet kurulmuştur) rejimin kuvvetlendiğini göstermiyor. Artık Amerika, kuklalarını çok sık değiştirmenin tehlikeli olabileceğini anladı.

Saygon hükümetinin ordusu hızla çözülmektedir. Bu da rejimin artık tafessüh ettiğini açıkca gösterir. 1965 yılı içinde, Kurtuluş ordularının karşısında bozguna uğrayan ve dağılan tabur sayısı 50'yi aştı. Bu da 200.000 subay ve er demektir. Bu unsurların çoğu ya teslim olmuştur, yahut da kaçmıştır.

Amerikalıların başlıca amaçlarından biri, Güney Vyetnamdaki silâhli kuvvetlerinin sayısını yükselterek, ve Demokratik Vyetnam Cumhuriyeti topraklarını daha da şiddetle bombardıman ederek, Saygon ordusunun dağılmasını önlemektir. Ama sonuç tam aksi oldu. Başvurulan bütün tedbirler, kukla hükümetinin ordusundaki çözümü sadece hızlandırdı. Bu yıl bu süreç bir kat daha hızlanmıştır. Durum bize şu gerçeği gösteriyor: Amerikan kuvvetlerinin devamlı artışı karşısında, Milli Kurtuluş Cephesinin çağrılarına uyan, kime karşı, kimden yana dövuşüleceğini anlayan Güney Vyetnamlıların sayısı günden güne artmaktadır.

Honolülü'de kukla diktatör general Ky'yı bağrına basan başkan Johnson bu davranışıyla, gerçek niyetlerini iyice belirtti. Böylelikle Amerikanın Güney-Vyetnamdaki siyasî hareket olanakları bir kat daha azaldı. Son olaylar bize şunu göstermiştir: Vaşington Güney Vyetnamın iç işlerine burnunu soktukça, işgal altında tutulan Güney Vyetnam şehirlerinde bile, şartlar Amerikan müdahalecilerinin aleyhine dönüyor.

Vyetnam halkının yürüttüğü savaşta, Demokratik Vyetnam Cumhuriyetini, sosyalizmi kurması, nasıl bir rol oynuyor?

Demokratik Vyetnam Cumhuriyeti 1945 Eylülünde bütün Vyetnam topraklarında kurulmuştu. Evelâ Fransız, sonradan da Amerikalı emperyalistleri, ülkenin bazı bölgelerini işgal ettiği halde, Demokratik Vyetnam Cumhuriyeti varlığını koruyabildi. Vyetnam halkı için, Demokratik Vyetnam Cumhuriyeti 1945 de büyük fedakârlıklarla elde edilen özgürlüğü koruyabilmiş kesimdir. Halk, «Vyetnam Sesi» – radyosunu hep dinler.

(Ağustos Devriminden önce, kurtuluş savaşı yılları içinde işleyen gizli radyo bu adı taşıyordu. Bugün ise Hanoy radyosunun adıdır.) Amerikan yönetici çevreleri Viyetnamda meydana gelen tarihsel değişiklikleri hiç bir zaman hesaba katmadılar. Cenevre Anlaşmalarında öngörülen genel seçimler yapıldığı takdirde, şartlar ne olursa olsun, Ho Chi Minh'in oyların % 80'ini alacağını öğrenince, – Eisenhower'ın «Anılar»ında belirtildiği gibi – Amerikalılar büyük bir hayrete düştüler. Ama artık geçenlerde bir Amerikan gazetesi Ho Chi Minh'in, Viyetnamın tek milli yöneticisi olduğunu söylüyordu.

17. koşut hattının geçici ve gerçeklere dayanmayan bir ayırım çizgisi olduğunu unutmamalıyız. Bu ayırımın tarihsel veya ulusal herhangi bir temeli yoktur. Meselâ, Saygonun eski diktatörlerinden Khanh'ın kardeşi, Hanoy'da mühendis olarak çalışıyor. Bu örnek te bu mantığa uyumayan ayırımın devam edemeyeceğini gösterir.

Viyetnamı hâkimiyetleri altında tuttukları devirde, sömürgeciler Viyetnam halkının hâlâ olgunlaşmadığını, kendi kendini idare edemeyeceğini iddia ediyorlardı. Hattâ katolik kiliselerde, beyazların ayrı bir Tanrısı, ayrı sabah ayinleri vardı. Sarı renkli halk ise, kendi Tanrı'larına ancak akşamları ibadet edebiliyorlardı. Sömürgeciler, Viyetnamda şartların sanayi gelişmeye «elverişli olmadığını» da iddia ediyorlardı. Demokratik Viyetnam Cumhuriyeti bütün bu iddiaların temelsizliğini pratikte ispatladı. Böylelikle daha ilk günden Viyetnam halkının milli kaderinde çok büyük bir rol oynadı. Saygondaki kuklalar bu rolü oynayamazlardı; zaten böyle bir niyetleri yoktu. Bu gerçekler karşısında, Saygon hükümetinin, milletlerarası ilişkilerde hak sahibi sıfatıyla 1954 Cenevre Konferansının resmi dokümanlarında yer almaması, bu hükûmeti Konferansta temsil edenlerin Cenevre Anlaşmalarını imza etmemeleri, herkese olağan görünmüştü.

Bu şartlar içinde, Demokratik Viyetnam Cumhuriyetinin, iktisadını kurarken elde ettiği başarılar, bütün Viyetnam halkı için bir zafer teşkil ediyor. Demokratik Viyetnam Cumhuriyeti, Viyetnam halkının kendi sorunlarını çözebileceğini, ülkenin toplumsal kalkınmasını tek başına sağlayabileceğini gerçekte ispatladı.

Toplumsal kalkınmanın gerçekleşme şartları, halkın kurduğu toplumsal rejimi sosyalizm yoluna götürdü. Toplumda meydana gelen bu köklü değişikliğin itici gücü, Viyetnam Emekçiler Partisidir. Emekçiler partisi bu görevi üzerine alabildi; çünkü özgürlük ve kalkınma uğruna yürütülen savaşta, halka sıkı sıkıya bağlı kaldı, ve Marksist-Leninist prensiplere dayandı.

Sosyalizmi kurma şartları çerçevesi içinde, tarımda, yani ülke ekonomisinin başlıca kolunda, kooperatif sistemi kabul edildi. Köylerde kollektif yollarla yapılan işlerin başarıya ulaşması, kooperatif örgüt şekillerinin üstünlüğünü gösterdi. (Özellikle sulama sisteminin kurulmasında.) Çağdaş tarım tekniği yeni yeni uygulandığı halde, çoğu zaman ilkel araç ve yollarla yürütülen kollektif çalışmalar bile, yıllık mahsul tutarını ve sayı-

sını arttırdı. Böylece eskiden Vyetnam halkını korku içinde yaşatan açlık tehlikesine karşı tarihsel bir zafer kazanıldı. (Örneğin 1944 yılı sonlarından 1945 ortalarına kadar hüküm süren korkunç açlık, iki milyon insanın ölümü ile sonuçlanmıştır.) Oysa bugün, en kötü hava şartların içinde bile bu kadar korkunç bir felâket tasavvur edilemez.

Demokratik Vyetnam Cumhuriyeti sosyalist bir sanayi kurmaya başladı ve kardeş sosyalist ülkelerin yardımıyla şimdiden önemli sonuçlar elde etti. Ülkenin zengin kömür ve demir madenleri işletiliyor. Öte yandan, hafif sanayi alanına ve tüketim malları üretimine de büyük önem verilmektedir. Bugün artık, Vyetnamın endüstrinin geliştirilmesine elverişli olmadığı iddialarının ne kadar temelsiz olduğuna herkes kanaat getirebilir.

Demokratik Vyetnam Cumhuriyetinin iktisadi, plânlı bir sosyalist iktisattır. Hiç şüphesiz, Amerikan saldırısı bu ekonomiye büyük zararlar vermektedir. Bu şartlar içinde plânda öngörülen amaçların hepsi gerçekleşmeyecektir. Bununla beraber, bu ana kadar, tarım ve endüstri üretimin hacmi devamlı şekilde artmaktadır.

Amerikan saldırısı yüzünden, bütün ekonomide ve özellikle sanayide üretim merkezleri dağıtıldı, bölge sistemi kabul edildi. Savaşın genişleme olanağı göz önünde tutularak, çeşitli tedbirler alındı. İşletmelerin boşaltılması, başka yerlere nakledilmesi, hiç şüphesiz, iktisadî gelişmeyi köstekliyor. Üstelik şu anda erkeklerin büyük bir kısmı silâh altına alındı. Demokratik Vyetnam Cumhuriyeti halkı bütün bu sorunları, Güney Vyetnamda yürütülen kurtuluş savaşına da göze çarpan girişkenlik ve gayretle çözümlmeye çalışıyor.

Bugünkü şartlar içinde, Vyetnamlılar için Güney Vyetnam *cephe* bölümüdür, Kuzey Vyetnam da *cephe gerisini* teşkil ediyor. Çok tabii olarak, bu durum da Demokratik Vyetnam Cumhuriyetinin izlediği iktisadî politikanın bazı yönlerini etkiliyor.

Demokratik Vyetnam Cumhuriyetinin güçlenmesi, bütün Vyetnam halkınında zafere ulaşmasını sağlayacak başlıca etkenlerden biridir. 1959 yılına kadar Demokratik Vyetnam Cumhuriyeti defalarca, Saygon hükümetine ülkenin birleştirilmesini barışçı yollarla sağlayabilecek ve Cenevre Anlaşmalarına uygun düşecek konkre tekliflerde bulundu. Ama Amerikanın emirlerine göre hareket eden Diem, bütün bu teklifleri reddetti. «Kuzeye karşı haçlı seferyürütme» lâfını ağzından düşürmedi. Bu gerçekler göz önünde tutulursa, Amerikanın bugünkü savaşı Kuzey Vyetnamdan gelmiş bir «saldırı» olarak gösterme çabalarının temelsizliği kolayca anlaşılır.

Demokratik Vyetnam Cumhuriyetinin bütün halkı için, Güney Vyetnamın kurtuluşu uğrunda yürütülen yurtsever mücadeleyi her yola başvurarak desteklemek, kutsal bir ödevdir. Ama Amerikan propagandasının iddia ettiği gibi, bu destekleme bugüne kadar silâhlı yardım şeklini almış değildir. Bununla beraber, Amerika, saldırısını genişlettiği ve kuvvetlen-

dirdiği takdirde, Kuzey Viyetnam hükümetiyle Güney Viyetnam Milli Kurtuluş Cephesi, gereken karşılıklı yardımı sağlama haklarını kullanacaklarını açıkca belirtmişlerdir.

Viyetnamda barış nasıl sağlanabilir?

Hiç şüphesiz, Viyetnam halkı barış istiyor, barışa kavuşmaya çalışıyor. Yirmi beş yıldır hiç durmadan yabancı emperyalistlere karşı savaşmak zorunda kalmış bir halkın bu isteği çok tabiidir. Ama Viyetnam halkı için barış, uğrunda fedakârca savaştığı bağımsızlığı, kendi kaderini tâyin etme hakkına sıkı sıkıya bağlıdır. Geçirdiği acı denemeler Viyetnam halkına yabancı hâkimiyetin barışı sağlayamayacağını öğretmiştir. Bu kanaatine herkes saygı göstermek zorundadır. Bilindiği gibi 1954'ten 1959'a kadar – yani Milli Kurtuluş Cephesinin kurulduğu yıla kadar – Amerikalı emperyalistlerle uşakları 170.000 yurtseveri öldürdü, işkencelerle 400.000 Viyetnamlıyı sakat bıraktılar.

Milli Kurtuluş Cephesiyle Demokratik Viyetnam Cumhuriyetinin tutumu fevkalâde açıktır. Ama emperyalist propagandalara, özellikle başkan Johnson'un sözde «barış saldırısı»nı öne sürerek, dünya kamu oyunu aldatmaya çalışıyor, saldırganların açtığı savaşın sorumluluğunu saldırıya uğrayanların üzerine atmaya çaballıyor. Demokratik Viyetnam Cumhuriyetinin bu «barış saldırısı»na güvenmemesi çok tabiidir. Bu teşebbüsün hemen ardından Amerikanın takındığı tutum da, Demokratik Viyetnam Cumhuriyetinin güvenmemekte ne kadar haklı olduğunu ispatlamıştır. Ama Amerikan propagandası bundan yararlanarak Demokratik Viyetnam Cumhuriyeti hükümetinin herhangi bir görüşmeye yanaşmadığını, savaşa son vermek istemediğini iddia ediyor.

Yoldaş Pham Van Dong'a şu soruyu sorduk: Viyetnam sorusuna çözüm yolu bulmak üzere hangi şartlar altında Demokratik Viyetnam Cumhuriyeti görüşmelere veya başka barışçı yollara razı olabilir? Başbakanın cevabı ise şu olmuştur: «Barışı 'aramaya' lüzum yoktur. Barış, Demokratik Viyetnam Cumhuriyetinin bildirisindeki 4 noktanın yerine getirilmesine bağlıdır. Bu noktalar Cenevre Anlaşmalarındaki başlıca hükümlerin, ve Güney Viyetnam Milli Kurtuluş Cephesinin 22 Mart 1965 tarihli Bildirisindeki noktaların konkre bir özetidir.»

Başbakan Pham Van Dong, Başkan Ho Chi Minh'in 24 Ocak 1966'de çeşitli hükümet başkanlarına gönderdiği mesajı da hatırlattı. Barışı sağlayacak tek adil yolu belirten bu mesaj şöyle demektedir: «Amerikan hükümeti barışı gerçekten istiyorsa, Demokratik Viyetnam Cumhuriyeti hükümetinin 4 maddelik açıklamasında dile getirilen tutumunu kabul etmek; Demokratik Viyetnam Cumhuriyetine karşı girişmiş olduğu bütün saldırgan hareketlerine kesinlikle son vermek, bombardımanlarını durdurtmak zorundadır. Bu şartlarla ancak Viyetnam sorununa barışçı bir çözüm yolu düşünülebilir.»

Görüldüğü gibi, Demokratik Vyetnam Cumhuriyetinin Vyetnam sorununa bulunacak çözüm yolları arasında görüşme yolunu da kabul etmediğini ileri süren iddialar katiyen temelsizdir. Bu görüşmeler sorunu şu şekilde konulmalıdır: *Ne gibi görüşmeler? Ve hangi şartlarla?*

Amerika hükümeti «şarta bağlı olmayan» görüşmelere taraftar olduğunu söylemektedir. Bu tutum gerçekte kaba bir hiledir. Amerika tekliflerinde çok önemli bir şart ileri sürecektir: Görüşmelere temel olarak, Vyetnam halkına karşı yürüttüğü saldırının meşru olduğunu kabul ettirmek istiyeciktir? Başka bir deyimle, Cenevre Anlaşmalarında kabul edilen kararları hesaba katmak istemiyecektir; saldırılarıyla saldırıya uğrayanlara, eşit haklar takınmasını şart koşacaktır.

Ama barış ve bağımsızlık uğruna uzun ve başarılı bir savaş yürüten, bu kadar fedakârlıkta bulunan Vyetnam halkından Amerikan saldırısının «meşruluğunu» kabul etmesini; böylelikle egemenlik, milli birlik ve kendi kaderini tâyin etmek haklarından vazgeçmesini, kimse istiyemez. Üstelik Vyetnam halkının bu hakları 1954 yılında milletlerarası Cenevre Anlaşmalarıyla resmen kabul edilmiştir.

Amerikanın «şarta bağlı olmayan» görüşme teklifine karşı, Demokratik Vyetnam Cumhuriyeti, Cenevre Anlaşmaları hükümlerinin gerçekten tanınmasını açıkca şart koşuyor. İleri sürdüğü 4 maddelik teklifinde, Demokratik Vyetnam Cumhuriyeti, çok haklı olarak, saldırıyı «meşru» göstermenin; Cenevrede çeşitle devletlerce tasdik edilmiş haklardan vazgeçmenin söz konusu olamayacağını söylüyor.

Şu hoktayı da belirtmeliyiz: Vyetnamın birleşmesi sorunu konusunda, Demokratik Vyetnam Cumhuriyetinin ileri sürdüğü teklifler, Cenevre Anlaşmalarındaki hükümler kadar kesin değildir. Bu teklifler, kabul edilecek süreleri, kullanılacak usulü, simdiden tespit etmiyor, sadece görüşme şartlarını ileri sürüyor.

Emperyalist propagandası, Demokratik Vyetnam Cumhuriyetinin ileri sürdüğü tekliflerde, görüşmeler için, bütün Amerikan askerlerinin Vyetnamdan çıkmasını şart koştuğunu söylerken, bu konuda dünya kamu oyunu şaşırtmaya çalışıyor. Gerçekte Vyetnamın durumunda, Amerikan hiç bir şekilde söz sahibi olamaz. Çok tabii olarak, yapılacak görüşmelerin temel şartı ve amacı, Amerikan silâhlı kuvvetlerinin bir an önce Vyetnamdan çekilmesi olmalıdır. Aksi halde, Cenevre Anlaşmalarını bir kere daha ihlâl etmiş olurlar.

Görüldüğü gibi, Demokratik Vyetnam Cumhuriyeti yöneticileri, bütün davranışlarında, dünya barışı bakımından taşıdıkları büyük sorumluluğu bilinçle idrak ediyorlar. Vyetnam halkı, yürüttüğü savaşın, dünya halklarının emperyalizmin saldırgan politikasına karşı yürüttüğü mücadelenin bir parçası, başka halklara karşı yürütülecek saldırıları da engelliycek bir savaş olduğunu biliyor. Bazı iddialara göre, Demokratik Vyetnam Cumhuriyeti ile Milli Kurtuluş Cephesi işler karışıkça durumdan faydalıyor, savaşın genişlemesine ve yayılmasına taraftarmış, Vyetnamlılar

bu iddialara inanmıyor, bu yalanları kesinlikle reddediyorlar. Viyetnam halkının yönetenler, maceracı bir politika izlemiyorlar. Barış uğrunda yürütülen mücadeleyi kuvvetlendirmeye çalışan bağımsız bir politika güdüyorlar. Bundan ötürü de *Amerikanın Güney Viyetnamdaki saldırgan plânlarını başarısızlığa uğratmayı kandelerine ödev biliyorlar.*

Bu amaca varabileceklerini kesinlikle bilen Viyetnam yöneticileri, milletlerarası dayanışmanın ne kadar önemli bir etken olduğunu biliyor, bu dayanışmaya güveniyorlar. Dünya halklarından özellikle sosyalist halk ve hükümetlerden – gördükleri yardımın önemini belirtiyorlar. Gerçekte de Viyetnama gelir gelmez, insan Sovyetlerin sağladığı yardımın önemini hemen farkediyor. Bugün savaş yeni bir döneme girmiştir. Bütün dünya demokratik ve barışçı güçlerine, özellikle dünya komünist hareketine düşen başlıca ödev, hareket birliğini bir kat daha kuvvetlendirmek; Viyetnama etkili ve eksiksiz bir yardım sağlamak; böylelikle Amerikan emperyalizminin saldırgan savaşına son vermektir.

Bugünkü şartlar içinde, en büyük tehlike, Viyetnam halkına karşı yürütükleri savaşta başarısızlığa uğrayan Amerikan emperyalistlerinin, çıkış yolu olarak, bu savaşı yaymaya kalkışmalarıdır. Böyle bir gelişme tahmin edemeyeceğimiz kadar korkunç sonuçlar doğurabilir. Bu tehlikeye engel olacak tek yol, milletlerarası dayanışma yoludur. Viyetnama yardım sağlamakla dünya halkları, kendi çıkarlarını savunmuş; barış uğruna, kendi gelecekleri uğruna savaşmış oluyorlar. Bugün bütün dünyada barış uğruna, yürütülen ve kahraman Viyetnam halkına sağlanan maddi manevi yardıma sıkı sıkıya bağlı olan mücadelede daha etkili, daha sıkı bir işbirliğini sağlayacak objektif şartlar hazırdır.

Bugünkü zorunluluklar karşısında gereken hareket birliğini, kuvvetlendirecek her teşebbüs, Viyetnamda sevinçle karşılanacaktır. Dünya halkları Viyetnam halkının umutlarını boşa çıkarmamalıdır.

KOMÜNİST VE İŞÇİ PARTİLERİNDE

Kapitalist Avrupa Ülkeleri Komünist Partileri Temsilcilerinin Görüşmesi İle İlgili Açıklama

Kapitalist Avrupa ülkeleri komünist partilerinin temsilcileri 9–11 Mayıs'ta Viyana'da bir görüşme yaptılar. Görüşmelerin kapanış oturumunda aşağıdaki açıklama kabul edildi:

«Kapitalist Avrupa ülkeleri komünist partilerinin temsilcileri Avusturya Komünist Partisi'nin daveti üzerine 9–11 Mayıs'ta Viyanada buluştular. Konferansın gündeminde, işçi ve demokrasi güçlerini tekellere karşı savaşta, demokrasi ve sosyal ilerilik savaşında birleştirmenin yeni olanakları üzerinde fikir ve tecrübe değiş-tokuşu yer aldı. Konferansa, Alman Federal Cumhuriyeti, Avusturya, Batı Berlin, Belçika, Danimarka, Finlânda, Fransa, İspanya, İsveç, İsviçre, İtalya, Kıbrıs, Lüksemburg, Norveç ve Yunanistan partileri heyetleri katıldılar. Portekiz Komünist Partisi konferansa gündemle ilgili yazılı bir muhtıra gönderdi.

Tartışmalar, çeşitli ülkelerdeki büyük sosyal ve politik savaşın kapsamını inançla görme olanağını verdi. Bu gelişme, işçi sınıfını öteki anti-monopolist tabakalarla birleştiren geniş bir kütle hareketi için elverişli olanaklar sağlamaktadır. Konferansın görüşüne göre, tekellerin politik ve ekonomik gücünü azaltmak, kamu hayatının gerçekten demokratikleştirilmesini sağlamak ve sosyalizm yolunu açmak için gerekli reformların başarılması uğrunda bu birlik daha da genişletilebilir.

Konferansa katılanlar, pek çok sorunda – sosyal isteklerle ilgili, demokratik hürriyetlerin savunulması ve geliştirilmesi, barışın korunması ile ilgili savaşta – çeşitli ülkelerde komünistlerle sosyalistler ve öteki anti-monopolist güçler arasında, her şeyden önce de sendikalar düzeyinde yeni ilişkilere doğru olumlu eğilimler görüldüğünü belirttiler. Konferans aynı zamanda, katolik dünyasının önemli kesimleri ve temsilcileriyle anlaşma uğrundaki hamlelere karşı hoşnutluğunu duyurdu. Politik ve ideolojik fikir ayrılıkları, anlaşma ve ortak savaş için yeni alanlar bulunmasını önlemeli.

Konferans, komünist partileriyle öteki demokratik, anti-monopolist güçlerin işbirliği ve ortak savaşı için elverişli adımların yararlılığını tanımaktadır. Bu yönelim, NATO ve Avrupa Ekonomik Birliği içindeki bunalımlar sonucunda, aynı zamanda amerikan tekellerinin kapitalist Avrupa ülkeleri ekonomilerine sokulmaları dolayısıyla pek çok kişinin bilinçli olarak görüp anladığı yeni koşullarda dayanak bulabilecektir.

Komünist partileri yapıcı tasarılar sunmakta ve bu tasarıların gözden geçirilmesi ve kullanılması yolunda anlaşma olmasını arzulamaktadır. Komünist partileri özellikle monopolist entegrasyona karşı yol olarak ülkeler arasında gerçek bir ekonomik işbirliği olanağı üzerinde durmakta ve kıtamızın ülkeleri arasında, güç dünya sorunlarının çözümüne yardım edecek bir Avrupa güvenlik sistemine dayanan yeni ilişkiler kurulması gerektiğini belirtmektedirler. Konferans, aynı ruh içinde, Viyetnam'daki amerikan saldırganlığının dünya barışını tehdit etmesine ve alman militaristlerinin öne sürdükleri isteklerle barışı tehlikeye sokmasına karşı bütün barışsever güçlerin birleşmesi gerektiğine işaret etmiştir.

Candan ve kardeşçe bir hava içinde geçen konferans, ayrı ayrı ülkelerdeki koşulların başkalığına rağmen komünist partilerini birbiriyile bağlayan dayanışma duygularını dile getirmiştir.»

Yüce ideallere adanmış bir hayat

Şu satırları yazarken gözlerim yaşıyor. Değerli yoldaşımız Kalufa – Karlos Luis Falias 7 Mayista hayata gözlerini kapadı.

Kosta-Rika'nın 1 nuamaralı proleteri diye anılan ve basit bir işçilikten memleketin ünlü bir yazarı olmaya kadar uzanan şanlı bir yol geçmiş olan bu adam kimdir?

Falias'a 1965 Milli Edebiyat Ödülü'nün (Mahon Ödülü) verilmesi münasebetiyle, memleket ve halk ölçüsünde yapılan törende söz alan ünlü şairimiz Karlos Luis Saens, onun kişiliğini ve sanatını şu sözlerle değerlendirdi: «Falias ile uzak-yakın ilişkisi olan herkes, onun doğuştan mükemmel bir hikâyeci istidadına sahip olduğunu bilir. Falias bu kabiliyeti ve ideallerine hayatını hiçe sayarcasına fedakârlıkla bağlılığı sayesinde ki, o eşsiz romanını («Mamita Yunay») yaratabilmiştir.» (1)

Falias bizim için sadece bir yazar, bir edebiyat ustası değildi. O, sanatın sanat için olduğu kanısındaki edebiyatçılardan değildi. Eserlerinin ayırdedici karakteri sadece söz götürmez edebi değerinden ve niteliklerinden ibaret de değildir. Onun eserlerinde, bunun da ötesinde bir özellik, yürüyüş halinde, ilerliyen bir edebiyat, aktif bir insanîyetçilik vardır. «Mamita Yunay», «Markos Ramires», «Vaftiz anam» gibi roman ve hikâyeleri, doğrudan doğruya kendi özel hayatından ve halkın hayatından alınmıştır. Esasen onun kendisi somut hakçılıktır. Eserlerinin bütün özü yığınları harekete çağıran haklı bir isyan ve cesur bir ithamnamedir. Onun her satırından yurt için parlak bir gelecek ve daha iyi bir dünya ümidi taşar. Bu ümit ve bu ışık, halkımızın hayatında, bütün dünyanın hayatında köklü değişikliklere götüren yolları gösterir ve aydınlatır.

İki değil, bir tek Falias'ımız var: Halk dostu, sanatçı yurttaş Falias! O, edebiyatı, sanatçı olmayı, her şeyden önce kendisi için, kendi vicdanının, eğiliminin, istidadının emri, halkına karşı boyunborcu saydığı bir ödevdi.

---

(1) Yazarın, bir seçim kampanyasında Li-Mon ili bölgesinde aldığı politik görevi ve en güç koşullar altında bunu nasıl başardığını konu edinen bu romanı, gerçekte partimizin bir hesap raporu sayılabilir.

Kalburüstü romanlar mı yazdığı ya da yığınların başında mı savaştığı bir yana, Falias bütün hayatını öz yurdu Kosta-Rika'ya adamın adamdır.

Onunla 34 yıl boyunca omuz omuza devrimci savaş arkadaşlığı yapmış olan Arnaldo Fereto diyor ki: «Biz Komünist Partimizin seçkin önderlerinden, işçi sınıfının dâvası uğrunda mücadele eden soylu ve cesur savaşçılarından olan yoldaşımıza, büyük yazar Falias'a saygı borcumuzu ödemekle kıvanç duyuyoruz. Yurdumuzun tamamen kurtulacağı gün de gelecek ve o zaman Falias'ın devrimci sanat eserleri de hepimizin özlemi olan meyvaları vermeğe başlayacaktır.»

Falias 57 yaşında, bütün halkı kapsıyan törenden, hasta olduğu için bizzat katılamadığı törenden iki hafta sonra hayata gözlerini kapadı. Cenazesi, halkın son defa görüp vedalaşması için, San Hose'de parti binamızın salonuna konuldu. İşçiler, köylüler, aydınlarımızın, gençliğin yurtsever temsilcileri 36 saat boyunca, birbirlerinden devralarak, onun başucunda nöbet tuttular.

Sonra, cenazesi, binlerce kişinin katıldığı hazin bir törenle kaldırıldı. Kosta-Rika Halk Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri Manuel Valverde, Falias'la şu sözlerle vedalaştı: «Senin eskimiye ve hiçbir zaman kocamıyacak olan partin olarak senin önünde vaadediyoruz ki Falias, canından aziz bildiğin yurdunda ülkün olan sosyalizmi kurmak için mücadeleye, bütün verimli hayatını adadığın savaşa devam edeceğiz!»

Ona karşı son saygı borcunu ödeyen yalnız Kosta-Rika halkından ibaret değildir. «Markos Ramires» adlı romanı «Folkner Fonu» armağanına da lâyık görüldü. Bu armağanın jürisi, bu eserin Lâtin Amerika edebiyatının en iyi 14 romanından biri olduğunu belirtti.

Falias'ın aziz hâtırası halkımızın kalblerinde sonsuz yaşayacaktır.

Lusiano FERETO

Not: Şili başkenti Santiago'nun merkez meydanlarından Almagro'da, Şili Komünist Partisinin kurucusu ve işçi hareketinin organizatörü Luis Emilio Rekabaren adına dikilen anıt, 29 Nisanda yapılan bir törenle açılmıştır. Plâstik sanatlar ulusal armağanını kazanmış yonutçu Samuel Roman Rohas'ın yapıtı olan bu anıt, komünist milletvekillerinin teklifiyle Parlâmentoda oybirliğiyle kabul edilen bir kanun gereğince Almagro Meydanı'na dikilmiştir.

Alberto Lovera'nın katilleri cezalandırılmalıdır

Geçen yılın Ekim ayı sonları. Venezüellâ başkenti Karakas'ın merkezinde, üniversite semtinin modern yapıları yakınında bir cinayet işlendi. Paul Leoni hükümetinin tepeden tırnağa silâhlı polisleri klâsik operasyonlarından birini daha uyguladılar. Meydanda bir otomobili durdurular. Bu arabanın içinde, alçak bir ajanın ihbarına göre, aradıkları devrimciyi bulacaklardı.

Gelip geçenler bu olaya dikkat bile etmediler. Bu da anlaşılır şeydir. Zira hükümetin çeşitli polislerinin, eski diktatör Romulo Betankur'un «Polis önce ateş eder, sonra kovuşturmaya geçer» şeklindeki talimatını harfiyen uyguluyarak sokaklarda yaptıkları keyfi hareket ve zorbalıklar günlük olağan işler arasına girmiştir ve halk buna kanıksamıştır. Dihepol'un, yani iplerinin doğrudan doğruya Amerikan enstrüktörlerinin elinde olduğu son zamanlarda anlaşılan bu düpedüz haydut çetesinin gözü dönmüş ajanları, elbette ödevlerini bu defa da başarıyla yerine getirdiler. Fakat her nedense bu sefer tetik oynamadı; her halde öldürme emri almamışlardı. Ödevleri bu defaki avlarını canlı olarak ele geçirmektir. Ele geçirdikleri adamı o anda öldürmek işlerine gelmiyordu. Zira cellâtlar, pençelerine düşenin ağzından ille bir şeyler alabilecekleri ümidini hiç yitirmiyorlardı.

Yukarıda dediğimiz gibi, memleketimizde her gün şahit olduğumuz sayısız dramların sadece basit bir vakasını teşkil eden bu sahne, birbirine eklenen olaylar zincirinin başlangıcı oldu ve son yıllarda Lâtin Amerikada işlenen polis cinayetlerinin en korkuncu ile sona erdi. Fakat Venezüellâ Komünist Partisi yöneticilerinden Alberto Lovera'nın siyasi polis tarafından böylece tutuklanmasının sadece birinci tabloyu teşkil ettiği bu facia ancak birkaç ay sonra duyuldu.

VKP Merkez Komitesi Politbüro üyelerinden Lovera, Venezüellânın genç işçi sınıfının bağrından, onun en önemli kolu olan petrol işçileri arasından yetişti. Partimizin Genel Sekreteri olan ve son defa ikibuçuk yıl hapse kaldıktan sonra geçenlerde serbest bırakılan Hesus Faria'yı da, daha nice devrimciler gibi aynı sınıf ve onun aynı kolu yetiştirdi. Hesus Faria, yasama dokunulmazlığına sahip olmasına rağmen, Betankur'un kendi halefi Leoni'nin seçilmesini garantilemek amacıyla verdiği bir emirle ve diğer bazı devrimcilerle beraber Faria da 1963 yılında tutuklanmıştı. Bu emirle tutuklanması istenenler arasında Alberto Lovera da vardı. Fakat Lovera o zaman saklanabilmiş ve ele geçmemişti. Bir komediden farksız olan seçim kampanyasında olduğu gibi, onu izliyen korkunç

polis baskısı boyunca ve ta 1965 yılının sözünü ettiğimiz Ekim günü akşamına kadar Lovera yoldaş gizli yaşamış ve çalışmıştı.

Alberto Lovera'nın sınıf menşeyini, onun proletaryanın bağrından yetiştiğini, partiye sendikalardan geldiğini de belirtmemiz gerek. Venezüellâ işçilerinin politik gelişme seviyesine delâlet eden Faria ve Lovera gibi değerlerin yönetici kadroda yer almaları VKP için istisna teşkil etmez. Cellâtların düşünebilecekleri en şeytani, en insanlıkdışı işkencelere tâbi tutulduktan sonra, geçenlerde hapislerde ölüp giden Luis Emiro Arieta, Donato Karmona ve Hose Gregorio Ródriges yoldaşlarımız da aynı sınıfın yetiştirdiği önderlerimiz arasındaydılar. Birkaç yıl önce feci şekilde öldürülen Maks Garsia yoldaşımız da işçi idi. Halen hayatta olanlara gelince, bunlar arasında Venezüellâ sendika hareketinin en seçkin önderlerinden ve VKP Politbüro üyelerinden olup, bundan dört yıl önce tutuklanarak özel askeri mahkeme tarafından kanunsuz olarak ağır hapis cezasına çarptırılan Eloi Tores'i anmak yeter. Yeri gelmişken söyleyelim ki, Tores yoldaşımızın hayatı tehlikededir. Zira cezasını çekmekte olduğu Takarigua adasında, yani burada Nazi örneğine göre kurulmuş olan toplama kampında mahkûmların sağlığını mahvedecek bütün şartlar yaratılmıştır. Ama Tores olağanüstü bir metanetle bu şartlara göğüs germeye devam etmektedir.

Hal böyleyken, bazı dostlarımız pek düşünmeden uluorta lâflar ederek, Venezüellâ devrimci hareketinde yönetici rolü proletaryanın bağrından çıkmamış kimselerin oynadığını iddia ederler. Gerçekte ise, milli bağımsızlığın elde edilmesi gibi çok bileşik bir dâvanın çözümü için kesinlikle seferber olan bu hareketin temeli ve asıl yönetici çekirdeği Venezüellâ Komünist Partisi'dir. Bu parti de, yalnız ideolojisi bakımından değil, onun yüksek yönetim katlarında Alberto Lovera gibi kişilerin oynadığı çözümleyici rol bakımından da işçi sınıfının partisi adını taşımaya yerden göğe lâyıktır.

Venezüellâ işçi sınıfı, kendi saflarından yetişip yükselen bu gibi yöneticilerle haklı olarak öğünmektedir. İşçi sınıfımız, başka sosyal gruplardan yetişmiş olsalar bile, sarsılmaz inanç ve sadakatlerini bu sınıfın menfaatlerini savunma mücadelesinde yıllar yılı fedakârca çalışmalarıyla ispat etmiş ve hayatlarını bu sınıfın dâvasına hasretmiş olan diğer militanlarımızla da aynı şekilde öğünmektedir.

Şüphe yok ki, Leoni'nin polisleri Alberto Lovera'nın nasıl bir devrimci önder olduğunu iyi biliyorlardı. Gerçi, onun ismi geniş yığınlar arasında pek yaygın değildi. Memleketin politik yaşantısıyla üstünkörü ilgilenenler onun adını duymamış olabilirlerdi. Gerçekten, Lovera yoldaş nasıl mütevazı ve basit bir hayat sürüyorsa, öylece de konuşuyordu. Kurumlu pozların yabancısıydı. Konuşmalarında öyle yüksekte atıp tutması yoktu.

Ama o, her günkü örgütleme işlerini üstün bir başarıyla yürütüyordu. Peres Jimenes diktatorası yıllarında (1948–58) Lovera yoldaş gızlilik şartları içinde çalışmada büyük tecrübeler edinmişti. Lovera, Karakas'ta, halk yığınlarının, orduyu da menfur diktatöre karşı yürümek zorunda bırakan Ocak ayaklanmasına aktif olarak katıldı. Diktatörlüğün alaşağı edilmesinden sonra, Lovera, partinin en çok önem verdiği Karakas vilâyet komitesinde örgütleme işleri sekreterliğine getirildi. Daha sonra da bu komitenin politik sekreteri oldu. VKP-nin 1961 Martında yapılan III. Kongresi, o zaman Merkez Komitesi yesi olan Lovera yoldaşı, devrimci hizmetlerini gözönünde tutarak, Politbüro yeliğine yükseltti.

Öyle anlaşılıyor ki, polis bütün bunları biliyordu. Zira 1963 sonbaharında, hükümetin baskısına boyun eğen bir yargıcın verdiği tutuklama emrinde, diğer 14 yoldaşımız arasında Lovera'nın ismi de vardı. Herhalde şimdiki İçişleri Bakanı Gonsalo Barrios, yani azçok akklı başında bir kişi diye göstermeye çalıştıkları bu kaşerlenmiş anti-komünist de, Alberto Lovera gibi bir önderin öyle daha vurmadan tozuyan korkak bir mzevir misali konuşturulamıyacağını biliyordu. Bundan ötürü korkunç kararlarnı da vermişlerdi: Lovera cellâtlar etesi tarafından ele geçirilecek, ona halen Venezüellâ'da bilinen işkence metodlarının en vahşiyane şekilleri uygulanacak ve kendisi tutuklu devrimciler hakkında itiraflarda bulununcaya kadar zorlanacak... Sk yok, bu karar, Lovera'yı korkunç işkenceler altında inlete inlete düpedüz öldürme kararıydı.

Biz, Venezüellâ'da Leoni rejiminin polisi rolünde görünen cellâtların Lovera yoldaşa ne işkenceler yaptıklarını hâlâ bütün ayrıntıları ile bilmiyoruz. Fakat onun ölümüne doğrudan doğruya bu işkencelerin sebep olduğu tamamiyle tesbit edilmiştir. Cesedin durumu hakkında gazetelerin sonradan verdikleri bilgi, en korkunç dedektif romanlarından alınmışa benzemektedir. O satırları okuyanlar ürpertiler geçirmiş, insan soyundan olup da böylesine canavarlıkları yapabilecek kadar cibilliyetsiz yaratıkların bulunmasından utanmışlardır. Lovera'nın omurgasının ve diğer birçok kemiklerinin kırılmış, çenesinin de dağıtılmış olduğu, cesede ilk bakışta belli olmaktadır. Denize atılınca dibe ksn diye cesede büyük bir demir ağırlık bağlanmıştır. El parmaklarının her biri, âdeta parmak izleriyle cesedin teşhisine imkân vermemek için kesilmiştir. Başının bir kısım derisi yzlmştr. Ve bütün bunların anlamı odur ki, Lovera bütün bu insanlık-dışı işkencelere kahramanca dayanmış, komünist iradesinin cellâtların gaddarlığı karşısında da kırılmıyacağını göstermiştir.

Halk efkârı, bu menfur cinayeti, Lovera'nın kaybolmasından dört ay sonra öğrendi. Bu arada, İçişleri Bakanı Barrios ise, Lovera'nın siyasi polis tarafından tutuklanmadığına dair üstüste demeçler veriyordu. Nihayet, Martın ilk günlerinde, bütün Venezüellâ gazeteleri bu heyecan verici haberi, yani cesedin geçen yılın Ekim ayı sonunda memleketin doğu sahilindeki büyük plâjin yakınında karaya vurduğu, tasavvuru g

işkencelerin bütün izlerini taşıyan bu cesedin Adli-Teknik Polis mensupları tarafından teşhis edilerek, Alberto Lovera olduğunun anlaşıldığı haberini yayınladılar. Bu açıklama, «geniş temel» koalisyonu kanatlarından biri olan Milli Demokratik Cephe Partisi'nin Leoni'den hoşnutsuzluğunu açıkça belirterek hükümet ortaklığından ayrılmasıyla başgösteren hükümet buhranı günlerine rasladı.

Bizzat hükümetin çeşitli polis şubelerinden biri tarafından ortaya çıkarılarak yapılan bu beklenmedik açıklomının gerekçeleriyle ilgili olarak birçok sorular akla gelmektedir. Örneğin, ceset 1965 Ekim ayı sonunda denizde bulunup, sözkonusu açıklama da Mart 1966-da yapıldığına göre, Adli-Teknik Polis dedikleri şube, her türlü gerekli araca sahip olduğu ve cesedi birkaç saatlik, bilemedin birkaç günlük bir incelemeyle teşhis edebileceği halde, bu işi neden bu kadar uzatmıştır? Bu cinayet olayı neden ancak hükümet buhranının arifesinde açıklanmıştır?

Anlaşılan odur ki, Leoni ve onun İçişleri Bakanı Barrios, Dihe-pol'ün işlediği bu korkunç cinayetten kendilerine düşen sorumu bir dereceye kadar olsun hafifletebilecek bir şey uyduramamışlardır. Venezüellâ halkı, Adli-Teknik Polis tarafından yapılan bu açıklamanın, aynı hükümet polisinin diğer bir şubesi olan Dihe-pol ile aralarındaki rekabetin bir sonucu olduğunu anlamaktadır. Zira bu rekabet ötedenberi bilinmektedir. Dihe-pol doğrudan doğruya Betonkur, Leoni ve Barrios'un partisi olan Demokratik Hareket Partisi tarafından kontrol edilmektedir, yani iktidarın emri ve eli altındadır. Adli-Teknik Polis şubesi ise, doğrudan doğruya Adalet Bakanlığına (İçişleri Bakanlığına değil) bağlıdır ve koalisyonun öteki kanatlarını teşkil eden partilere ve Milli Demokratik Cephe Partisine mensup bakanlar tarafından kontrol edilmektedir. Bu durumda akla yakın olan, Milli Demokratik Cephe lideri Uslar Pietri'nin bu cinayetten ötürü her türlü sorumdan azat kalmasına Adli-Teknik Polis'in yardım etmek istemiş olmasıdır. Belki de, Milli Demokratik Cephe üyelerinden olan Adalet Bakanı Ramon Salom, bulunan cesedin kime ait olduğunu çoktan bildiği halde, hiç değilse Leoni kabinesinden çekileceği zamana kadar susmayı tercih etmiştir.

Adli-Teknik Polis, başlangıçta sadece cesedin teşhis edildiğini ve Lovera'nın öldürülmüş olduğunu bildiren bir açıklama yayınlamakla yetindi. Bu açıklamada cinayeti işliyenlerin kim olduğundan veya olabileceğinden söz yoktu. Demek ki, Lovera'nın Dihe-pol ajanları tarafından öldürüldüğünü bütü Venezüellâ bildiği halde, Adli-Teknik Polis bu cinayet hakkında bütün bildiklerini açıklamaya henüz karar vermiş değildi. Parlâmentodaki muhalefet partileri sözcüleri, bu cinayetten kimlerin sorumlu olduğunun tom olarak tesbiti için etraflı bir tahkikat açılmasında ısrar ediyorlardı. Hattâ Dihe-pol'ün de, Peres Jimenes zamanında «cellâtlar çetesi» unvanını kazanan ve 1958 yılında kapatılan siyasi polis şubesi gibi, derhal dağıtılması istekleri ileri sürülmüştü.

Bu alçakça cinayetin estirdiği siyasi fırtına, İçişleri Bakanı Barrios'un

Cumhurbaşkanlığı koltuğuna oturma düşlerini ve iddialarını suya düşürecek nitelikteydi. Dihe-pol'ün canavarlığına Barios'un gösterdiği yardım, Venezüellâ halk efkârında, ono karşı, Betonkur zamanındaki selefi Karlos Peres'e karşı duyulan ölçüde, genel bir nefret doğmasına sebep oldu. Ve gerek Barios, gerekse onun emrinde çalışan Dihe-pol şefi Gonsales sorumdan kurtulmak, yakayı kaptırmamak için artık klâsik olmuş en alçakça bir oyuna başvurdular: Ortalığa, «öldürülen adam, partisinin hareket hattından sapmış ve bundan ötürü kendi arkadaşları tarafından böylece cezalandırılmış bir komünisttir» yalanını salarak, cinayeti Venezüellâ komünistlerinin üstüne yıkmaya kalkıştılar. Bu, elbette, en gerici rejimlere, faşist usullerle çalışan polise özgü bir oyundur.

Gel gör ki, hükümet propagandasına tellâllık eden bazı satılmış kalemşorlar daha da ileri gittiler. Ve aynı yalanı «izah ve ispat» gayretkeşliği ile şunları yazdılar: «Lovera partisinde önceleri «sert tutum» taraftarıymış. Sonradan «ılımlı tutum» taraftarlarına katılmış. Bundan ötürü de kendi arkadaşları tarafından öldürülmüştür.» Ve yine bu kalemşorlara göre, Lovera, 1964 Kasım ayında Havana'ya gidip, Lâtin Amerika komünist partileri konferansına VKP temsilcisi olarak katıldıktan sonro, yukarıda söylendiği gibi «görüş değiştirmiştir».

Normal şartlarda, bu kadar garip bir izah tarzına cevap vermek zahmetine katlanmak bile yersizdir. Fakat Venezüellâ Komünist Partisinin açık ve gizli düşmanları bizim saflarımızda parçalanma olduğu yolundaki söylentilerle kolpozanlığa yeltendikleri için, bu satıların yazarı bir komünist olarak şunları da söylemeyi bir ödev sayıyorum: Ben, sözü geçen konferanstan önce de, sonra da, Alberto Lovera ile uzun uzun konuştum. Ve iddio ederim ki, Lovera'nın yurdumuzun milli kurtuluşu için mücadele diye özetliyebileceğim görüşünde, herkesin bildiği bu sebatlı tutumunda hiçbir değişiklik yoktu ve olmamıştır.

Düşman propagandasının, basın organlarından, radyo ve televizyondan tamamiyle faydalanarak yaydığı uydurmalara karşı, VKP önderleri, hapiste bulunan San Karlos, geçenlerde «Ke» odalı haftalık gazetede cevap olarak yayınladıkları açıklamada şunları belirttiler: «Venezüellâ Komünist Partisinde dirlik-düzenlik düşmanlığı olamaz, böyle bir şeyin taraftarları da yoktur. Partimiz daime Venezüellâ yurttaşları arasında dirlik-düzenlik için savaşmıştır...» Aynı açıklamada şu satırlar da vardır: «Venezüellâ Komünist Partisinde sert tutum veya ılımlı tutum taraftarları diye de bir şey yoktur. Partimizin hareket hattı Merkez Komitesi tarafından tesbit edilir. Bizim bu tesbitteki kılavuzumuz da, bilinçli ve disiplinli işçi sınıfının partisi olarak diğer politik örgütlerle farkımızı belirliyen prensiplerimizdir.»

Venezüellâ komünistleri, partimizin bütün üyeleri ve Komünist Gençlik örgütleri mensupları, Lovera yoldaşın ölümü haberini büyük bir üzüntüyle

karşıladılar. Onu kaybetmek, bizim için düşmanlarımızdan yediğimiz en ağır darbelerden biri oldu. Bu cinayeti işliyen düşmanlarımız, Lovera gibi bir yoldaşımızın ölümünün, Venezüellâ'da devrimci hareketin bütünü bakımından, milli kurtuluş savaşımızın konkre ödevlerinin gerçekleştirilmesi bakımından ne demek olduğunu tamamiyle kavrayabilmekten herhalde uzaktırlar.

Yoldaşımızı öldüren katilleri kanadı altına alan Venezüellâ hükümeti, bu cinayetin ortak faili durumundadır ve cinayetin doğrudan doğruya hükümet emriyle işlendiği şüphelerini de üzerine çekmiştir. Bu durumda, dünya ilerici kamuoyu tarafından desteklenen Venezüellâ demokratik ve devrimci hareketinin temsilcileri, Lovera'nın katillerinin cezalandırılması ve baskıya, hunhar teröre son verilmesi için devamlı ve sistemli bir mücadeleye giriştiler. Bu mücadelede, Lovera'nın dul eşi Mariya Alvares de Lovera önemli bir rol oynamaktadır. Parlâmentoda halkın özbeöz temsilcilerinden olan Hose Ranhel ve Hose Oropes gibi milletvekillerinin ve Venezüellâda legal basın biricik dürüst organı olan haftalık «Ke» gazetesinin desteğiyle Mariya Lovera'nın çabalarının beklenen sonuçları vereceği ve Lovera yoldaşımızın feci ölümüyle ilgili bütün gerçeklerin meydana çıkarılacağı şüphesizdir.

VKP Politbürosu'nun, bütün memlekette illegal olarak dağıtılan 7 Mart tarihli bildirisinde, Alberto Lovera'nın öldürülmesi kesinlikle protesto edildikten sonra, tamamiyle haklı olarak şu hususlar belirtilmektedir:

«Adam öldürmelere kadar varan baskıyı, terörü, işkenceyi reddeden bütün çevreleri kapsamak üzere memleket ölçüsünde bir kampanya yürütülmelidir. Bu kampanyanın amacı, Lovera yoldaşımıza karşı işlenen cinayetin hesabını sormaktan başka, memleketi bir terör kışkıracında tutan Dihe-pol'ün ve resmiyet kazanmış olan diğer cani komandoların derhal dağıtılmasını ve Kaçipo, Kabure, El-Tokuyo, Takarigua toplama kamplarının kaldırılmasını istemek olmalıdır. Tabii, bütün siyasi tutuklu ve hükümlüler de serbest bırakılmalı, teröre tamanen son verilmeli, her alanda ve her seviyede kanun hâkim kılınmalıdır.

Eğer Alberto Lovera'nın ölümü ve memleket ölçüsünde duyulan üzüntü böyle geniş bir suçlama kampanyasının yürütülmesine ve sonuçlandırılmasına yardım ederse, boş yere kurban vermemiş olacağız.»

H. Karera

Bükreş Deklarasyonu ve Bildirisi üstüne

TKP Merkez Komitesi, 20. VII. 1966 günü yaptığı toplantıda, Varşova paktı devletleri temsilcilerinin, Avrupada barışın ve güvenliğin sağlamlaştırılması ve ABD'nin Viyetnam'a saldırısı hakkındaki Bükreş *Deklarasyonu* ve *Bildirisini* incelemiş, bu meselerle ilgili olarak aşağıdaki kararı almıştır.

Bükreşte toplanan Varşova paktı devletleri parti ve hükûmet temsilcilerinin kabul ettikleri belgeler, çağımızın başlıca devrimci gücü olan sosyalist sistemin, sosyal ilerleme, milli kurtuluş, demokrasi ve barış uğrunda, emperyalizme ve gericiliğe karşı mücadelede halkların ana desteği olduğunun yeni bir delilidir.

TKP Merkez Komitesi, büyük bir ilgi ile incelediği bu belgeleri derin bir kanısla değerlendirdiğini, benimsediğini belirtir.

Avrupada barışın, güvenliğin sağlamlaştırılması hakkındaki *Deklarasyon* ve ABD'nin Viyetnama saldırısı dolayısıyla kabul edilen *Bildiri*, barışa, halkların güvenliğine, milli bağımsızlıklara kasteden emperyalizme karşı mücadelenin açık ve konke bir programını vermektedir. *Deklarasyon* ve *Bildiri*, milletlerarası ilişkilerde ve ihtilâflı meselelerde, ayrı ayrı sosyal düzenlerdeki devletlerin yanyana yaşaması prensiplerinin gerçekleştirilmesi yollarını gösteriyor.

Emperyalist devletlerin, başta Birleşik Amerika ve Avrupada en güvendiği ortağı Federal Almanyanın askeri avantürlere girişerek ve saldırgan niyetlerini açığa vurarak, milletlerarası durumu gerginleştirmeleri karşısında halkların güvenliğini koruma, bir nükleer harbi önleme yolunda sosyalist devletlerin attıkları bu yeni yapıcı adımlar olağanüstü bir önem taşımaktadır.

Varşova paktı devletleri temsilcileri aldıkları kararlarla, bütün ilerici, barışsever insanlığın isteklerini dile getirerek, Avrupada ve bütün dünyada barışın kuvvetlendirilmesi, güvenliğin sağlanması, Birleşik Amerikanın Viyetnama saldırısının durdurulması yolunda kesin tedbirler alınmasını ileri sürmekte ve bu tedbirlerin konke esaslarını belirtmektedirler.

Amerikan emperyalistleri ve Batı Alman intikamcı militaristleri, saldırgan amaçlarla kurulmuş Kuzey Atlantik paktından kendi avantürist çıkarları için faydalanarak, Avrupayı bir harp ocağı haline getirmeye çalışmaktadırlar. Batı Alman intikamcıları, Amerikanın teşvik ve desteğiyle, türlü provokasyonlara başvurmakta, Avrupa ülkelerinin bugünkü sınırlarını değiştirmeyi açıkça ileri sürmektedirler, saldırgan emellerini gerçekleştirmek için harp hazırlıklarına hız vermekte, atom silâhı peşinde koşmaktadırlar.

TKP Merkez Komitesi, Türkiyenin bütün ilerici ve barışsever kuvvetlerinin isteklerini dile getirerek, saldırgan niteliği artık. Su götürmez olan Atlantik Paktının üyesi Türkiyenin de güvenliğini, milli menfaatlerini göz önünde tutarak, barışsever insanlıkla birlikte, Bükreş Danışma Toplantısının Avrupada güvenliğin sağlanması, barışın korunması uğrunda mücadele programını hararetle desteklemektedir. TKP Merkez Komitesi, ayrı ayrı düzenlerdeki Avrupa devletlerinin, barış içinde yanyana yaşama prensiplerine dayanan iyi komşuluk ilişkilerini geliştirmelerini, Avrupadaki politik ve askeri gerginliğin giderilmesi yolunda tedbirler alınmasını, yabancı topraklardaki askeri üslerin kaldırılmasını ve Avrupada atomsuz bölgeler meydana getirilmesini, Batı Alman intikamcılarının nükleer silâhı, her hangi bir şekilde olursa olsun, elde etmesine yol verilmemesini, Avrupa memleketlerinin bugünkü sınırlarının değişmez olduğunun tanınmasını, iki Alman devletinin (ADC ve FAC'nin) varlığının kabul edilmesini, Avrupada barışın ve güvenliğin ana şartları olarak görmektedir. TKP Merkez Komitesi, Varşova Paktı Politik Danışma Komitesinin, Kuzey Atlantik ve Varşova paktlarının karşılıklı olarak kaldırılması yolundaki yapıcı teklifini yerinde bulduğunu belirtir. TKP, aynı zamanda, Avrupanın güvenliği ve Avrupa devletlerinin işbirliği meselelerini görüşmek üzere, bütün Avrupa memleketlerinin katılacağı genel bir danışma toplantısının barışın sağlanmasına hizmet edeceği inancındadır.

Amerika emperyalizminin, 1954 Cenevre anlaşmasını hiçe sayarak, Viyetnam halkına karşı açtığı barbarca savaş ABD'nin saldırgan politikasının içyüzünü tamamiyle açığa vurmuştur. Viyetnam halkının hürriyetine, bağımsızlığına ve kaderini kendisi tâyin etmek hakkına kasteden Birleşik Amerika, Güney Doğu Asyayı kana ve ateşe boğarak dünya barışını ciddi surette tehdit etmeğe başlamıştır, Barışın kaderi ile kaygılı hiçbir memleket Birleşik Amerikanın bu saldırısına göz yumamaz. Bu saldırı karşısında Bükreşten yükselen ses, yeryüzünün bütün barışsever halklarının, bütün barışsever insanlığın isteklerini aksettirmektedir.

TKP Merkez Komitesi, Bükreş toplantısına katılan sosyalist memleketler temsilcilerinin Amerikan saldırısını durdurmak için, Viyetnam halkına bundan böyle de her türlü yardımda bulunmayı, bu yardımları artırmayı ve VDC isterse, Viyetnam halkının Amerikan saldırısına karşı mücadelesine yardım etmek üzere gönüllü göndermeye de hazır oldukları yolundaki kararlarını büyük bir memnurlukla karşılamaktadır.

TKP Merkez Komitesi Varşova paktı üyesi memleketlerin, barışı savunan bütün devletlere, milletlerarası işçi hareketine, komünist ve işçi partilerine, bütün ilerici insanlığa hitabederek gittikçe şiddetlenen Amerikan saldırısı karşısında Viyetnam halkını daha etkili bir şekilde desteklemeye çağırmasını memnurlukla karşılar.

Memleketimizin ilerici, barışsever güçleri Birleşik Amerikanın Viyetnama saldırısını, Viyetnam halkına karşı çanavarca davranışları nefretle karşılamakta, protesto seslerini yükseltmektedirler.

Partimiz, kendi enternasyonal ödevi bakımından olduğu kadar, Türkiyenin barışa olan ihtiyacı, güvenliği, bağımsızlığı bakımından da gerekli gördüğü bu desteği daha aktif ve etkili kılmak için bütün imkânlarını kullanacaktır.

Varşova Paktı Politik Danışma Komitesinin Bükreş çalışmaları, Çin Komünist Partisi idarecilerinin tutumuna rağmen, sosyalist memleketlerin birlik ve dayanışmalarının kuvvetlenmesi, emperyalizmin saldırgan çabalarının kırılması, Avrupada ve bütün dünyada güvenliğin sağlanması ve yeryüzünde barışın zaferi için önemli bir adımdır.

Biz Türk komünistleri, Türkiyenin de bağlı bulunduğu NATO teşkilâtını kendi emperyalist emelleri için kullanan Birleşik Amerika ve Federal Almanyanın gizlenmez bir hale gelen saldırganlık politikası ile, barış, bağımsızlık, demokrasi ve sosyal ilerleme uğrunda savaşıyan Türk halkının gerçek menfaatleri arasında kesin bir tercih yapılması zamanının henüz geçmediğine inanıyoruz.

Birleşik Amerika Viyetnamdaki emellerini gerçekleştirmek için giriştiği emperyalist saldırganlığı, Türkiyede bir müttefik maskesi altında başka türlü metodlarla yürütmektedir. Batı Alman intikamcılarını Türkiyedeki ekonomik, politik ve askeri nüfuzlarını genişletmek için gayretlerini artırmışlardır. Bu bakımdan, gerek Avrupada barış ve güvenlik hakkındaki Deklarasyon, gerek Amerikanın Viyetnama saldırısı ile ilgili Bildiri Türk halkı için ayrı bir değer, ayrı bir önem taşımaktadır.

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ
MERKEZ KOMİTESİ

20. VII. 1966

Amerika Birleşik Devletleri'nin Viyetnam saldırganlığı ile ilgili DEKLARASYON

Varşova Antlaşması'nın Bükreş'te yapılan Siyasi Danışma Komitesi toplantısında temsil edilen üye devletleri – Alman Demokratik Cumhuriyeti, Bulgaristan Halk Cumhuriyeti, Çekoslovak Sosyalist Cumhuriyeti, Macar Halk Cumhuriyeti, Polonya Halk Cumhuriyeti, Romanya Sosyalist Cumhuriyeti, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği – Amerika Birleşik Devletleri'nin Viyetnama karşı saldırganlığının yarattığı durumu, özellikle amerikan silahlı kuvvetlerinin Viyetnam halkına karşı harbi yayma amacını güden yeni cürümlerinden sonraki durumu görüşmüşlerdir.

Toplantıya katılanlar, Hanoy'un varoşları ile Hayfong limanının, Kuzey Viyetnam'ın bu en yoğun konut bölgelerinin bombardıman edilmesini Amerika'nın Viyetnam'daki «harp merdiveni» siyasetinin yeni ve daha tehlikeli bir dönemi olarak değerlendirmektedirler. Uluslararası durumu ciddi olarak keskinleştiren Viyetnam harbi bu yüzden barış ve genel güvenlik için daha da tehlikeli yeni bir karakter kazanmaktadır.

Toplantıya katılanlar bu suç eylemlerini bütün hiddetleriyle suçlamakta ve kendi özgürlüğünü ve bağımsızlığını, ülkesinin birliğini ve bütünlüğünü savunan kardeş Viyetnam halkının cesur savaşını sınırsız olarak desteklediklerini bildirmektedirler.

I.

ABD'nin Viyetnam'da yürüttüğü harp, amerikan emperyalizminin saldırgan siyasetinin en küstah ifadesidir. Bu harp, devletler hukuku ile, uluslararası anlaşmalarla alay etmek ve Birleşmiş Milletler Yasası'nı kabaca çiğnemektir.

Bütün Viyetnam'da seçimlerin yapılmasını ve Viyetnam'ın hiç bir yabancı müdahalesi olmadan birleşmesini öngören 1954 Cenevre Anlaşması'nın uygulanmasını önliyen ABD olmuştur.

Amerikan birlikleri, işgalciler olarak, Viyetnam halkının özgürlüğünü ve bağımsızlığını ezenler olarak Viyetnam'a saldırmışlardır. Viyetnam'a karşı yürüttüğü yağma harbinde ABD gitgide daha barbar ve insanlık dışı araçlara baş vurmaktadır. Saldırganlar barışçı halkı öldürmekte ve napalm-yangın bombalarıyla zehirli maddeler kullanmaktan çekinmemektedirler. Bu vahşete baş vuranlar Hitlerin yolunda yürüyenlerdir. Viyetnam'da işledikleri suçun, barış ve insanlığa karşı suçun bütün sorumluluğu ABD ile onun uydularına düşmektedir. Saldırganlar tarihten

ders almak zorundadır. Giriştikleri bu vahşetin sorumluluğundan kurtulmıyacaklarını unutamazlar.

Amerikan saldırganları, Viyetnam halkına verdirdikleri büyük maddî zarar ve kayıpların, yıkılan kent ve köylerin, ateşe verilen hastahane ve okulların, harab edilen ulaştırma yollarının, barışçı bir halka karşı yoptıkları bütün barbarlıkların kendilerine pahalıya malolacağını bilmelidirler.

ABD hükümeti bilmelidir ki, Viyetnam halkına karşı işlenen suç ne kadar büyük olursa, suçluluğu da o kadar ağır ve cezası da o kadar sert olacaktır.

ABD hükümeti, kendi düzenini Güney Viyetnam halkına silâh zoruyla kabul ettirmeğe ve halkın şiddetle nefret ettiği, ancak amerikan süngülerinin ayakta tutabildiği çürümüş askeri diktatörlük rejimini sürdürmeğe çalışmaktadır. Hiç kimsenin kendi isteğini Viyetnam halkına, ya da herhangi bir başka ülkenin halkına zorla kabul ettirmeğe hakkı yoktur. Kendi ülkesinde kurulacak düzen hakkında yalnız Viyetnam halkının kendisi karar verebilir. Bu onun kayıtsız şartsız bir hakkıdır.

ABD, Çin-Hindi yarımadasının öteki ülkelerini de boyunduruk altına almak istemektedir. Laos'un içişlerine kaba müdahalelerini arttırmakta, Laos topraklarını bombalamakta ve bağımsız Kamboçya'ya karşı kışkırtmalarda bulunmaktadır.

Bu, amerikan emperyalizminin, halkların kurtuluş savaşını ezmeğe ve onları kendi mukadderatlarını tâyin etmek ve kendi isteklerine uygun olan gelişme yolunu kararlaştırmak gibi en kutsal haklarından yoksun etmeğe çalıştığının delilidir.

ABD hükümetinin müttefiklerini de Viyetnam harbine sürükleme çabaları, giriştiği saldırganlığın doğurduğu tehlikeyi daha da arttırmaktadır. Avusturalya ve Yeni Zelanda, Siyam ve Filipinler gibi Güney Kore kukla idaresi de Viyetnam halkına karşı harbe katılmak üzere askeri birlikler göndermişler ve göndermektedirler. Batı Alman Federal Cumhuriyeti ABD'ni Viyetnamda maddi ve politik yönden desteklemektedir. Saldırganlara silah vererek yardım eden ülkeler, amerikan birliklerinin ve onlar için malzemenin Viyetnama gönderilmesinde topraklarını ABD'nin emrine veren ülkeler, saldırganlığın suç ortağıdır. Bütün bu ülkelerin hükümetleri yaptıklarının hesabını eninde sonunda halkların önünde vermek zorunda kalacaklardır.

Viyetnam sorununun düzenlenmesi için görüşmelere hazır olduğu yolunda amerikan hükümetinin öne sürdüğü iddialara kimse aldanamaz. Bu «barışçı emel» ve «barışçı görüşme» açıklamaları baştan aşağı yalandır, çünkü aynı anda harpçi eylemler yalnızca sürdürülmeyip daha da yayılmaktadır.

Viyetnam'da harbin sürdürülmesi ile ABD'nin silâhsızlanma yolunda ileri adımlar atmak istediği hakkındaki iddiaları birbiriyle yukardan aşağıya çelişme içindedir.

Ülkelerimizin partileri, hükümetleri ve halkları, kahraman Viyetnam halkının işgalcilere karşı yürüttüğü savaştaki cesaretine, dayanıklılığına ve azmine hayrandır. Saldırganlar ne kadar zorlansalar, ne kadar yeni yeni vahşete baş vursalar, gene de Viyetnam halkının özgürlük istemini ve bağımsızlık çabasını bastıramıyacaklardır. Toplantıya katılanların görüşüne göre, Viyetnam halkı yalnızca kendi milli haklarını savunmakla kalmamakta, aynı zamanda Sosyalist dünya sistemi ülkelerinin ve bütün halkların barış, bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm uğrunda yürüttüğü savaşa önemli bir katkıda bulunmaktadır. Viyetnam halkının haklı dâvası, sosyalist ülkelerden, uluslararası işçi sınıfından, komünist ve işçi partilerinden, bütün barış ve ilerilik güçlerinden en içten yakınlık ve tam dayanışma görmektedir.

II.

Bu açıklamayı imzalayan Varşova Antlaşması üye devletleri, Viyetnam sorunuyla ilgili şu görüşlerini kesinlikle doğrularlar:

Amerikan hükümeti Viyetnamdaki saldırganlık harbine gecikmeden son vermeli; 1954 Cenevre-Viyetnam Anlaşması'nda öngörüldüğü gibi, Viyetnam halkının barış, millî bağımsızlık, toprak bütünlüğü ve ülkesinin birliği üzerindeki millî temel haklarına saygı göstermelidir.

Bu görüşmeye katılan üye devletler, kendi işleri hakkında karar vermeye yalnızca Viyetnam halkının hakkı olduğundan hareket ederek, Viyetnam sorununun politik bakımdan düzenlenmesi için doğru bir temel yaratan Viyetnam Demokratik Cumhuriyeti hükümetinin Dört nokta programı ile Güney Viyetnam Milli Kurtuluş Cephesi'nin Beş nokta programını tümüyle desteklemektedir. Bu programlar, 1954 Cenevre Anlaşması ile tamamen uyuşmakta ve Güney-doğu Asya ile bütün dünyada barış yararına uygun düşmektedir.

ABD, Cenevre-Viyetnam Anlaşması'na noksansız uyma yoluna girmek; Viyetnam Demokratik Cumhuriyeti topraklarına karşı bombardıman saldırılarını gecikmeden, kesinlikle ve şart koşmadan durdurarak Viyetnam Demokratik Cumhuriyeti'ne karşı saldırganlığa son vermek; Güney Viyetnam'da silahlı işgali sona erdirmek, kendi birliklerini ve uydularının birliklerini Güney Viyetnamdan çıkarmak, bu ülkedeki bütün amerikan askerî üslerini kaldırmak; Milli Kurtuluş Cephesi'ni Güney Viyetnam halkının tek gerçek temsilcisi olarak kabul etmek ve Viyetnam halkının kendi mukadderatını dışardan bir müdahale olmadan tayin etmesi ve ülkesinin barışçı yollarla birleşmesi sorununu kendisinin çözmesi hakkını tanımak zorundadır.

III.

ABD'nin Viyetnam'da harpçi eylemleri genişletmesinden sonra ortaya çıkan durumu görüşen Varşova Antlaşması üye devletleri,

– birincisi, ABD hükümetinin dikkatini, bu harbi sürdürdüğü ve yaydığı

takdirde bütün insanlık önünde yükleneceği sorumluluğa ve bunun, Amerika Birleşik Devletleri için de doğurabileceği önceden bilinmez sonuçlarının sorumluluğuna kesinlikle çekerler;

– ikincisi, şimdi olduğu gibi bundan sonra da Viyetnam Demokratik Cumhuriyetine, Viyetnam'daki harbin yeni döneminin gereği gözönünde tutularak, ekonomik alanda ve savunma araçlarıyla, amerikan saldırganlarının zaferle yenilgiye uğratılması için gerekli materyal, teknik ve uzmanlarla, gittikçe artan ölçüde manevî-politik destek gösterecekler ve çok taraflı yardımda bulunacaklardır;

– üçüncüsü, Viyetnam Demokratik Cumhuriyeti ricada bulunursa, Viyetnam halkına amerikan saldırganlarına karşı yürüttüğü savaşta yardım etmek için kendi gönüllülerine Viyetnama gitme olanağını sağlayacaklarını açıklarlar;

– dördüncüsü, ABD'nin harbi Laos ve Kamboçya'ya yayma eylemlerini kesinlikle suçlarlar; bu ülkeler halklarıyla dayanışmalarını belirtirler ve ABD'nin 1954 ve 1962 Cenevre Anlaşmaları'na bu ülkeler karşısında da uymasını ve onların egemenliğine, bağımsızlığına, tarafşızlığına ve toprak bütünlüğüne saygı göstermesini isterler.

IV.

Ülkelerimizin parti ve hükümetleri, Viyetnam halkının zafere ulaşması için sosyalist ülkelerin eylem birliğini gerekli görüyor. Ülkelerimizin her biri, amerikan saldırganlığını yenilgiye uğratmak için Viyetnam halkına yardım etmek üzere hiç bir çabadan kaçınmamaya ve gerekli bütün tedbirleri almaya karardır.

Bu görüşmeye katılan ülkeler, barışa değer veren bütün devletlere, bütün ilerici ve barışçı güçlere, dünya kamu oyuna, uluslararası işçi hareketine, komünist ve işçi partilerine, amerikan saldırganlarına karşı bir savaş cephesinde birleşmeleri için ve Viyetnam halkının cesur savaşını desteklemek üzere Viyetnamdaki vahşet harbine kesinlikle karşı çıkmaları için çağrıda bulunmaktadır.

Varşova Antlaşması üye ülkeleri, bütün devletlerin hükümetlerini, Viyetnam'daki ABD saldırganlığına son verdirmek, Güney-Doğu Asya'daki harp ocağını söndürmek, gerginliğin azalmasını ve uluslararası ilişkilerin normale dönmesini sağlamak için ellerinden geleni yapmağa çağırılmaktadır. Barışa değer veren hiç bir devlet ve hükümet, ABD'nin Viyetnam'daki eylemleri karşısında seyirci kalamaz. ABD'nin bu eylemleri yalnızca Viyetnam halkının bağımsızlığını ve özgürlüğünü değil, aynı zamanda gittikçe artan ölçüde dünya barışını da tehdit etmektedir.

Viyetnam halkının savaşını destekliyen barış kuvvetlerinin amerikan emperyalistlerini Viyetnamdaki saldırganlığı durdurmaya zorlayabilecek ve böylece dünya barışının güvenliğine büyük bir katkıda bulunabilecek yetenekte olduklarına ülkelerimiz inanmaktadır.

Viyetnam halkının uğrunda savaştığı haklı dâvâ zafer kazanacaktır!
Viyetnam halkı zafere ulaşacaktır!

Valter Ulbriht

Alman Sosyalist Birlik Partisi Merkez Komitesi Birinci Sekreteri, Alman Demokratik Cumhuriyeti Devlet Konseyi Başkanı

Vili Ştof

Alman Sosyalist Birlik Partisi Merkez Komitesi Politbürosu üyesi, Alman Demokratik Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Başkanı

Todor Jivkof

Bulgar Komünist Partisi Merkez Komitesi Birinci Sekreteri, Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Başkanı

Antonin Nivotni

Çekoslavakya Komünist Partisi Merkez Komitesi Birinci Sekreteri, Çekoslavak Sosyalist Cumhuriyeti Başkanı

Yozef Lenart

Çekoslavakya Komünist Partisi Merkez Komitesi Presidyumu üyesi, Çekoslavak Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Başkanı

Yanoş Kadar

Macar Sosyalist İşçi Partisi Merkez Komitesi Birinci Sekreteri

Gyula Kallai

Macar Sosyalist İşçi Partisi Merkez Komitesi Politbürosu üyesi, Macar Devrimci İşçi-Köylü Hükümeti Başkanı

Vladislav Gomulka

Polonya Birleşik İşçi Partisi Merkez Komitesi Birinci Sekreteri

Jozef Sirankiyeviç

Polonya Birleşik İşçi Partisi Merkez Komitesi Politbürosu üyesi, Polonya Halk Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Başkanı

Nikolae Çauşesku

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri

Ion George Maurer

Romen Komünist Partisi Merkez Komitesi Daimî Prezidyumu ve Yürütme Kurulu üyesi, Romanya Sosyalist Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Başkanı

L. İ. Brejnyef

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri

A. N. Kosigin

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi Politbürosu üyesi, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği Bakanlar Kurulu Başkanı

Avrupa'da barış ve güvenliğin sağlanması hakkında BİLDİRİ

Varşova dostluk, işbirliği ve karşılıklı yardım Antlaşması'nın Bükreşte yapılan Siyasî Danışma Komitesi toplantısında temsil edilen üye devletleri – Alman Demokratik Cumhuriyeti, Bulgaristan Halk Cumhuriyeti, Çekoslovakya Sosyalist Cumhuriyeti, Macar Halk Cumhuriyeti, Polonya Halk Cumhuriyeti, Romanya Sosyalist Cumhuriyeti, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği – aşağıdaki bildiriye kabul ederler:

I.

Avrupa'da sürekli barışın ve güvenliğin garantisi, Avrupa kıt'asının bütün halklarının en istemli çabalarına ve dünya barışı çıkarına uygun düşmektedir.

İnsanlığın ilerlemesine büyük katkıda bulunmuş olan ve bulunan Avrupa halkları, yerkürenin bu kesiminde, her halkın ve her ülkenin kendi istek ve kararına uygun olarak maddî ve manevî zenginliklerinden tamamen yararlanmasına yol açacak olan bir yumuşama havası ve uluslararası anlaşma ortamı yaratabilirler ve yaratmak zorundadırlar.

Avrupa ülkeleri arasındaki ilişkilerin karakteri bütün dünya durumuna büyük ölçüde etki yapmaktadır. Milyonlarca insanın hayatına mâl olan ve muazzam yıkıma sebep olan iki dünya harbinin Avrupa kıt'asında çıktığı hiç bir zaman unutulmamalıdır.

Avrupanın güvenliği sorunu dünya da bugün ortaya çıkmış değildir. Bu sorun, yarım yüzyıl önce Birinci Dünya Savaşının başlamasıyla gündeme girmiştir. Yirmi yıl sonra da, devletleri birbiri ardına boyunduruğu altına alan faşizm canavarıyla Avrupa ve dünya karşı karşıya geldiğinde bu sorun, hayati önem taşıyan bütün anlamıyla halkların önüne çıkmıştır.

Zorla ölüm-kalım kavgasına sürüklenen halklar, dünya savaşının sonuncusunu vermek umuduyla coşmuştu. 1945'te Avrupa güvenliğinin garanti edilmesi amacı yakın ve uzak yollar o yönde açılmış görünüyordu. Alman faşizmi ezilmiş, cezasını bekliyordu. Adâlet zafer kazanmıştı. Hitler-Almanyası'na karşı eşi görülmemiş vahşet harbini yeni yaşamış olan halklar, bizim kuşağımızın ve gelecek kuşakların barış içinde yaşamasını ve yaratıcı çalışmalarını militarizm ve saldırganlık kuvvetlerinin yeniden bozamaması için her şeyin yapılmasını istiyorlardı.

Anti-Hitler koalisyonu devletlerinin ittifak ilişkilerini zirveye ulaştıran Potsdam Anlaşması, barışın sağlamaştırılması için geleceğe yönelen geniş bir program açıkladı. Tarihte ilk defadır ki Avrupa, kendi güvenliği sorununu çözecek gerçekçi olanaklara kavuştu. Böylece, Avrupada güvenliğin başta gelen şartının, Alman militarizmi ve nazizminin yeniden doğmasına izin vermemek ve Almanya'nın bir daha komşularından hiçbirini ya da dünya barışını tehdit etmemesini garanti etmek olduğu genellikle tanındı. Bu başta gelen şartın yerine getirilmesi için Avrupa devletleri arasında, Avrupa ve bütün dünyada barışın korunmasına ilgi gösteren bütün devletler arasında şerefli ve dostça işbirliği gerektiği konusunda da

Olaylar bu umutları gerçekleştirmedi. Avrupa halklarının umudu boşa çıktı. Harp korkusundan yoksun bir hayat için gösterdikleri çabalar sonuç vermedi. Bunun sorumluluğunu, zaferden hemen sonra alman saldırganlarına karşı büyük Anti-Hitler koalisyonunda perçinleşen işbirliğinden vazgeçen, Avrup'da bir barış düzeninin kurulması yoluna birlikte girmeyen ve hattâ kendileri saldırgan bir politikanın öncüleri olan devletler taşımaktadır.

İkinci Dünya Savaşının sona ermesinden yirmi yıl sonra bugün Avrupa'da bu harbin sonuçları hâlâ ortadan kaldırılmamıştır. Bir Alman barış antlaşması yapılmamıştır. Eskiden olduğu gibi gene gerginlik merkezleri ve devletlerarası ilişkilerde anormal durumlar vardır.

Bu bildiriye imzalayan sosyalist devletlerin görüşüne göre, bu durumu gidermek ve Avrupa'da barış ve güvenliğin sağlam temellerini atabilmek için devletlerarasında, tehdit ve zor kullanma yollarından vaz geçerek, uluslararası çatışmaların yalnızca barışçı araçlarla çözülmesi gereğinden hareket eden ilişkiler kurulması zorunludur. Bu ilişkiler, egemenlik ve millî bağımsızlık, eşitlik ve içişlere karışmama ilkelerine, toprak bütünlüğüne saygı gösterilmesine dayanmalıdır. Avrupa'da silâhlı çatışmalar çıkması tehlikesini gidermek ve Avrupa kollektif güvenliğini pekleştirmek uğrunda etkili yollara baş vurmak, Avrupa devletlerinin çabası olmalıdır. Bütün Avrupa devletlerinin çabalarının gerçekleşmesi için sorumluluk bilinci ve küçük ya da büyük her devletin, toplum düzeni ne olursa olsun, bağımsız, egemen ve eşit haklara sahip devletler arasında onlara yaraşır bir işbirliğinin gelişmesine yardım etmesi şarttır.

Bu görüşmelere katılan devletlerin görüşüne göre, bugünkü durum, Avrupanın bütün halklarının, bütün barışsever güçlerin Avrupada barış ve güvenliğin pekleştirilmesi uğrunda daha kararlı ve faal olarak savaşmalarını gerektiriyor.

II.

Şimdiki uluslararası durumun tâyin edici alâmetlerinden biri, barışın korunması ve sağlamaştırılmasından yana çıkan kuvvetlerin büyümesidir. Emperyalist saldırganlık politikasına karşı ve halkların güvenliğini garantilemek uğrunda, sosyalist devletler sahip oldukları muazzam ekonomik,

politik ve askerî güçleriyle, uluslararası işçi sınıfı komünist partilerinin yönetimi altında savaşmakta, millî kurtuluş hareketi, son yıllarda bağımsızlığını kazanan yeni devletler, bütün dünyanın ilerici ve demokratik güçleri savaş yürütmektedir. Avrupa'da soğuk harp kalıntıları ve avrupalıların işbirliğinin normal olarak gelişmesine karşı çıkan engelleri kaldırma eğilimleri, anlaşmazlık sorunlarını anlaşma yoluyla çözme ve uluslararası hayatı normalleştirerek halkları birbirlerine yakınlaştırma eğilimleri gittikçe daha çok kendini göstermekte ve gelişmektedir.

Gerici emperyalist kuvvetler bu yönetime karşı durmakta, saldırgan amaçlar gütmekte ve gerginliği şiddetlendirerek Avrupa devletleri arasında ilişkileri zehirlemeğe çalışmaktadırlar.

ABD'nin şimdiki diyeti Avrupa'da barış ve güvenliğe karşı doğrudan doğruya bir tehdit olmaktadır. Bu siyaset, dünyanın başka bir kesiminde – Güney Doğu Asya'da – Viyetnam halkına karşı artık bir saldırganlık harbini çıkartmış olan ve son yıllarda devletlerarası ilişkileri arka arkaya uluslararası bunalımlara kadar varırmış olan siyasetin aynıdır. ABD başka devletlerin içişlerine karışmakta, her halkın kendi kaderini kendisi kararlaştırması gibi kutsal bir hakkını çiğnemekte, sömürgeciliğin zecrî tedbirlerinde ve silahlı işgailerde çıkış yolu aramakta, Asya, Afrika ve Latin-Amerikadaki çeşitli ülkelerde suikastler düzenlemekte ve gerici kuvvetlerle halkların nefret ettikleri soygun rejimlerini her yerde desteklemektedir.

Şüphesiz ABD'nin Avrupa'da güttüğü siyasetin amaçları ile Avrupa halklarının hayatî çıkarlarının, Avrupa'nın güvenliği ödevlerinin hiç bir ilişkisi yoktur. Amerikan egemen çevreleri, Batı Avrupayı kendi dünya siyasetlerine âlet edebilmek için, Batı Avrupa'daki müttefiklerine kendi iradelerini zorla kabul ettirmek istiyorlar. Bu siyasetin temelinde, halkların millî ve sosyal kurtuluşunun tarihsel sürecini durdurma, hattâ geriye çevirme çabası yatmaktadır. Bazı Batı Avrupa devletlerini dünyanın başka kesimlerinde, özellikle Asya'da askerî maceralara sürüklemeye çalışmaları da burdan gelmektedir.

Batı Avrupa'nın gerici kuvvetlerince desteklenen ABD'nin saldırganlık güçleri, Kuzey Atlantik Askerî Paktı ve onun kurduğu askerî mekânizmanın yardımıyla Avrupa'da parçalanmayı git gide derinleştirmeğe, silahlanma yarışını kızıştırmaya, uluslararası gerginliği şiddetlendirmeğe ve Doğu ve Batı Avrupa devletleri arasında normal ilişkilerin kurulup gelişmesini engellemeye çalışmaktadır.

Avrupa halklarının gerçek güvenlik çıkarlarıyla bağdaşmayan bu amaçlar için bugün hâlâ ABD birlikleri Avrupa'da bulunmaktadır; Batı Avrupa ülkelerinde ABD'nin askerî üsleri vardır; atom silahları yığınakları yapılmakta ve Avrupa denizlerine Atom-denizaltıları gönderilmektedir; Akdeniz'de 6. Amerikan Deniz Harp Filosu kol gezmekte ve Avrupa ülkelerinin havalarında atom bombası yüklü uçaklar dolaşmaktadır.

Harp sonrası yıllarında ABD'nin Avrupa'da yürüttüğü bu siyaset, Batı Almanya'nın militarist ve intikamcı kuvvetleriyle girilen komploya git-tikçe daha çok dayandıkça Avrupa halkları için daha da tehlikeli olmak-tadır. Bu çevreler ABD'ni, Avrupa'da daha tehlikeli bir yön alması için üstelik sıkıştırmaktadır.

Bu siyaseti, amerikan emperyalistleriyle batı alman intikamcıları ara-sında bir çeşit ittifakın kurulmasında ortaya çıkan görüntülerde yankılan-maktadır.

Batı Almanya'nın militarist ve intikamcı çevreleri, Alman halkının ha-yatî çıkarlarını hesaba katmak istemiyorlar. Onlar, saldırgan amaçlar güdüyorlar ve bu amaçları, ülkenin ekonomik potansiyelini silahlanma üretimine göre yeniden düzenlemek, 500.000 kişilik Federal orduyu kur-mak, alman işgal harpleri tarihini göklere çıkarmak ve batı alman Fede-ral Cumhuriyetinin adı geçen çevrelerinin yeniden el uzattıkları bölgele-rin halklarına karşı düşmanlığı körüklemek gibi bütün eylemlerinde ortaya çıkıyor.

Bu siyasetin göbeğinde şimdi atom silahlarına sahip olma isteği bulu-nuyor. Batı Alman Federal Cumhuriyetinde, sırası gelince kendi atom ve hidrojen bombalarını yapmalarına yarıyacak bir bilimsel-teknik ve en-düstriyel temelin kurulması için açık ve kapalı olarak çaba harcanmak-tadır.

Barışsever devletlerin ve halkların ortak çabaları, Batı Alman Federal Cumhuriyetinin atom silahlarını ele geçirmesi olanağını yaratacak olan NATO Birleşik Atom Gücü'nün kurulmasını önleyebildi. Ama bu planlar-dan henüz vazgeçmiş değillerdir.

Bütün halkların kendilerine en özgü çıkarları, çok taraflı NATO atom gücünü kurma plânlarını bırakmalarını buyuruyor. NATO'ya üye devletler barış çıkarları zıttına gene de bu plânı gerçekleştirmeğe ya da Batı Al-manya'yı atom silâhlarına kavuşturmaya – hangi biçimde olursa olsun – baş vururlarsa, o zaman Varşova Antlaşması üye devletleri, Avrupa'da barış ve güvenlik için bunun doğuracağı ciddi sonuçları göz önünde tuta-rak, kendi güvenliklerini garanti etmek amacıyla gerekli tedbirleri almak zorunda kalacaklardır.

Batı alman intikamcılarının toprak istekleri kesinlikle reddedilmelidir. Bu istekler hiç bir temele dayanmamaktadır ve hiç bir umutlu geleceği de yoktur. Avrupa'da sınırlar sorunu kesin olarak ve bir daha bozulmamak üzere çözülmüştür. Avrupa halkları, intikamcılığın yolunu kesecek durum-dadır.

Avrupa'nın güvenliğini garanti etmek için önemli önşartlardan biri, egemen Alman Demokratik Cumhuriyeti, Polonya et Çekoslavakya ile bir-likte, Avrupa devletleri arasındaki sınırların dokunulmazlığıdır. Bu toplan-tıya katılan devletler, kendilerine karşı emperyalist ve gerici kuvvetler tarafından gelecek her saldırganlığı ezmeğe kararlı olduklarını belir-tirler.

Varşova Antlaşması üye devletleri, kendilerinin Avrupa'da hiç bir devlete karşı herhangi bir toprak isteği olmadığını açıklarlar.

Alman emperyalizminin yürüttüğü intikam ve militarizm siyaseti her kez iflâs etmiştir. Dünyada ve Avrupa'da bugünkü kuvvetler dengesi içinde böyle bir politika batı alman Federal Cumhuriyetine hiç bir yarar ve kazanç getirmedikten başka, batı alman Federal Cumhuriyeti için bir daha düzeltilmez sonuçlar da taşımaktadır.

Avrupa'da ve bütün dünyada barış ve güvenlik çıkarları gibi Alman halkının çıkarları da, batı alman Federal Cumhuriyeti hükümet çevrelerinin Avrupa'daki gerçek durumu hesaba katmalarını gerektirmektedir. Bu demektir ki: Bu çevreler, iki Alman devletinin var olduğu gerçeğinden hareket etmek; Avrupa'daki sınırların eski durumuna getirilmesi yolundaki isteklerinden ve bütün Almanya'yı zorbalıkla temsil etme hakkına sahip çıkmaktan, Alman Demokratik Cumhuriyetini tanımak isteyen başka devletlere baskı yapmaya çalışmaktan vazgeçmek zorundadırlar. Bu çevreler, bir suç niteliğinde olan Münih ultimatomunu bırakmak ve bunun başlangıçtan beri kanunsuz olduğunu kabul etmek zorundadırlar. Batı Alman Federal Cumhuriyeti'nin hükümet çevreleri, tarihten gerçekten ders aldıklarını eylemleriyle göstermek; militarizme ve intikamcılığa son vereceklerini, devletlerarası ilişkilerin düzenlenmesi ve halklar arasında işbirliği ve dostluğun geliştirilmesi yolunda bir siyaset yürüteceklerini yaptıklarıyla ispatlamak zorundadırlar.

Avrupa'da barışın garantisi için önemli bir etken olan Alman Demokratik Cumhuriyeti, Batı Alman Federal Cumhuriyeti hükümetine ve federal meclisine şu yapıcı tekliflerde bulundu: Her iki tarafın da atom silahlarından vaz geçmesi; her iki Alman devletinin asker sayısının azaltılması; zora baş vurmaktan karşılıklı olarak vaz geçilmesi; gerek Alman Demokratik Cumhuriyetini ve gerekse Batı Alman Federal Cumhuriyetini ilgilendiren olgunlaşmış millî sorunların çözümü için görüşmelere başlanması. Fakat Batı Alman Federal Cumhuriyeti hükümeti bu tekliflere ilgi göstermemektedir. Bu bildiriye imzalayan devletler, Alman Federal Cumhuriyetinin adı geçen teşebbüslerini desteklemektedir.

Toplantıya katılan devletler Avrupa'da bugünkü durumu bütün yönleriyle tartıştılar ve bu durumdaki gelişmeleri tâyin eden etkenleri inceliyerek şu sonuca vardılar: Devletlerin önemli bir kısmını sosyalist ülkelerin kapsadığı Avrupa'da olayların istenmiyen yönde gelişmesini önleme olanağı vardır. Avrupa devletlerinin birlikte çabalarıyla, – ideolojik durumları, dinî ve öteki inançları ne olursa olsun – barıştan yana çıkan bütün toplumsal güçlerin ortak çabalarıyla Avrupa güvenliği sorunu çözülebilir. Avrupa devletleri arasında gerginliğin daha da şiddetlenmesini sağlamak isteyen kuvvetlerin etkileri ne kadar çabuk felce uğratılırsa, bu ödev de o kadar başarıyla gerçekleştirilebilir.

Harp sonrası döneminde, Avrupa'da barışı kundaklama plânlarının birçok kere önlenmesi başarıldı. Avrupa sosyalist devletlerinin birliği ve

dayanışması, bütün sosyalizm ülkelerinin birliği ve dayanışması, barış bozguncusu güçlere karşı uyanık olan bu ülkelerin barışsever dış siyasetleri ve Avrupa'da güvenliğin sağlanmasına yardım etmek isteyen bütün devletlerle işbirliğine hazır olmaları, bu başarıda kesin bir önem taşımıştır.

Batı Avrupa ülkelerinin işçi sınıflarının ve onların öncüsü olan demokratik ileri örgütlerle barış hareketinin enerjik çabaları da bu amacı gütmekte ve bunlar en geniş emek kütlelerinin kamu oyuna kendi özlemlerini kazandırmaktadır.

Avrupa'da askerî macerâların gerçekleşmesini gitgide güçleştiren önemli etkenlerden biri, Batı Avrupa devletlerindeki kuvvetlerin, yâni politik görüş ve inanç alanında fikir ayrılıklarını aşarak uluslararası gerginliğin giderilmesinden yana, hiç bir ayırım yapmadan Avrupa'nın bütün devletleri arasında karşılıklı yararlı ilişkilerin her yönden geliştirilmesinden yana, ülkelerinin tam bağımsızlığı ve milli haysiyetlerinin korunmasından yana çıkmak gerektiğini anlamış olan kuvvetlerin artan etkisidir.

Bu bildiriye imzalayan devletler, Batı Alman Federal Cumhuriyetinde intikamcılığa ve militarizme karşı çıkan, gerek Batı ve gerekse Doğu ile, iki Alman devleti arasında da, normal ilişkiler kurulmasını isteyen, ve barış nimetlerinin bütün Almanların yararına olabilmesi için uluslararası gerginliğin giderilmesinden ve Avrupa'nın güvenliğinden yana çıkan çevrelerin var olmasını olumlu karşılamaktadırlar.

Avrupa'da barış ve güvenlikten yana çıkan kuvvetlerin etkisi günden güne daha çok duyulmakta, buna karşılık saldırganlık yöncülerinin etkileri azalmaya başlamaktadır. Gitgide daha çok Avrupa devleti ve halkları, hem kendileri ve hem de bütün Avrupa için gerçekten tehlikenin nereden geldiğini ve bütün Avrupa devletlerinin güvenliği için neler gerektiğini görüp anlamaktadır.

Toplantıya katılan temsilcilerin hareket ettikleri nokta şudur: Her Avrupa devleti, uluslararası işlerde kendisine düşen rolü yerine getirmeğe; Avrupa devletleri ve halkları arasında, her birinin güvenliğinin aynı zamanda hepsinin güvenliği demek olacağı bir karşılıklı ilişkiler düzeninin kurulmasına eşit haklara sahip taraflar olarak katılmaya yetkilidir. Avrupa devletleri kendi karşılıklı ilişkileri sorununu dışardan kimse karışmadan çözebilecek yetenektedir.

Sosyalist devletlerin görüşüne göre, Avrupada güvenliğin sağlanmasının temel şartlarından biri, egemenlik ve milli bağımsızlık ilkelerine, eşitlik, içişlere karışmama ve karşılıklı yarar ilkelerine saygı gösterilmesini temel alan devletler arasında normal ilişkilerin kurulması ve geliştirilmesidir. Avrupa'daki durum, halklar arasında işbirliği ve uluslararası durumun iyileşmesi için, çeşitli engeller bir yana bırakılarak, bu ilkelerin akla yatkın bir temel olarak gittikçe daha çok değer kazandığını ispatlamaktadır.

Barışın korunması amacına yönelmiş olan devletlerarası politik ilişki-

lerin, bu devletlerin toplum düzenine bakmadan, kuvvetlenmesi olağanüstü önemlidir. Geleneksel ticaret ilişkileriyle birbirlerine bağlı olan Avrupa devletleri aralarındaki ekonomik işbirliğini karşılıklı yarar temeli üzerinde geliştirmekle ancak kazançlı çıkabilirler. Avrupa devletleri arasında ekonomik ilişkilerin genişletilmesi, bu alandaki ayırımların ve engellerin giderilmesi, halklar arasında yakınlaşma için ve karşılıklı güven ve anlayış ortamı yaratılması için özellikle önemli bir etkidir. Avrupa ülkeleri arasında ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi, bu ülkelere mal mübadelelerini dünyanın öteki bölgelerindeki ülkelerle arttırma olanağını sağlar. Bu ilişkiler, halkların birbirlerini daha iyi tanımaları olanağını veren bilimsel-teknik ve kültürel işbirliğinin her yönde gelişmesiyle birlikte, adım adım Avrupanın güvenliği ve dünya barışının sağlanmasına hizmet edecek maddi bir temel yaratabilirler.

Avrupa halklarının, sosyal-politik düzenlerindeki başkalaşıma, ideolojilerinde ve politik görüşlerindeki başkalaşıma bakmadan, hepsinin hayati çıkarlarına uygun olan ortak bir istemi var: Avrupa'da barışın bozulmasına izin vermeme ve saldırganlık kuvvetlerini tutma ödevi.

III.

Bu bildiriye imzalayan devletlerin görüşüne göre, bugün meydana gelmiş olan durum, bütün Avrupa devletlerinden Avrupa barışının sağlanmasına amacına yönelmiş faal eylemlere girişmelerini gerektirmektedir. Avrupa devletleri hükümetleri, saldırganlık plânları kuranların yatıştırıcı vaatlerine bel bağlayamazlar; İkinci Dünya Harbinin sonuçlarını ters yüz etmeye çalışan ve atom silâhlarına yalnızca kendi güvenlikleri için ihtiyaçları olduğunu söyleyenlerin açıklamalarına inanç besleyemezler. Bu hükümetler pasif kalamazlar, çünkü bununla – ister istemez – Avrupayı korkunç bir atom silahları çatışması alanı yapmak isteyenleri cesaretlendirirler.

Halklar önündeki sorumluluklarının bilincine erişmiş olan Avrupa devletleri hükümetleri, Avrupa'da gerginliğin azalması, güvenliğin sağlanlaştırılması, Avrupa devletleri arasında karşılıklı olarak yararlı ve barışçı işbirliğinin gelişmesi yolunda bir yönelimi sağlayacak tedbirler almak zorundadır.

Avrupa bu ödevle ilk defa karşı karşıya bulunmuyor. Birinci ve İkinci Dünya Harbini saldırgan kuvvetler sahte barışçı emeller maskesi altında gizlice hazırladılar. Halkları uyuşturmak için her defasında dev bir propaganda ve yanlış bilgi cihazı harekete geçirildi. Halklar bunun iç yüzünü anladı, ama milyonlarca insan öldükten, yükselen şehirler ve köyler birer harabeye döndükten sonra. Bu, nükleer enerji ve kudretli füzeler çağında üçüncü bir kez yenilenmemelidir.

Konferansa katılan devletler, Avrupa'da barış ve güvenliğin sağlanlaştırılması uğrunda tezelden yapıcı tedbirlerin yürürlüğe konmasını kesinlikle desteklemektedir. Bu devletler, şimdiki koşullar içinde bu gibi

adımların atılabilmesi için gerçek olanakların var olduğuna inanmaktadır. Toplantıya katılan devletler bu amaçla öteki devletlerle işbirliğine hazırdır.

Avrupa'da barış ve güvenliğin sürekli olarak garanti altına alınması önemli bir ödevdir. Bu ödev, genellikle kabul edilebilecek çözümler bulunması amacıyla bütün Avrupa devletlerinin, görüşlerini sabırla ve yapıcılıkla tartışmaya katılmalarını gerektirmektedir.

Avrupa sosyalist ülkeleri bir çok kere, somut eylem programları niteliğinde olan ve sağlam temellere dayanan teklifler sundular.

Bu bildiriye imzalayan devletlerin görüşüne göre, Avrupa'da güvenliğin sağlanması uğrunda tedbirler ilk başta şu temel yönlerde gerçekleştirilebilir ve gerçekleştirilmesi zorunludur:

1. Görüşmelere katılan devletler bütün Avrupa devletlerini, bağımsızlık ve millî egemenlik, eşitlik, içişlere karışmama ve karşılıklı yarar temeli üzerinde, – toplum düzenleri başka başka olan devletlerin barış içinde yan yana yaşaması temeline dayanarak- iyi komşuluk ilişkilerini geliştirmeğe çağırır. Adı geçen devletler buna dayanarak, ekonomik ve ticarî ilişkilerin arttırılmasını; ilim, teknik, kültür ve san'at alanında olduğu gibi başka alanlarda da Avrupa ülkeleri arasında yeni işbirliği olanakları yaratacak ortak çalışmaların biçimlerinin ve bu uğurda ilişkilerin genişletilmesini desteklerler.

Avrupa devletlerinin, karşılıklı olarak yararlı yeni adımlar atma olanakları bulamayacakları hiç bir barışçı işbirliği alanı yoktur.

Avrupa'da işbirliğinin gelişmesi için, bütün devletlerin başka ülkelere karşı her türlü ayırımdan ve – ister politik, ister ekonomik olsun – her türlü baskıdan vaz geçmeleri; bu ülkelerle eşitliğe dayanan işbirliği yapmaları ve aralarında normal ilişkiler kurmaları; her iki Alman devletiyle normal ilişkiler kurmaları gereklidir.

Başka başka Toplum sistemleri olan Avrupa devletleri arasında iyi komşuluk ilişkilerine yol açılması ve bunun geliştirilmesi, bu ülkeler arasındaki ekonomik ve kültürel bağların canlanmasına önayak olabilir ve böylece Avrupa devletleri arasında Avrupa'da durumun iyileşmesine olduğu gibi karşılıklı güven ve karşılıklı saygıya yardım olanağını arttırır.

2. Sosyalist ülkeler dünyanın askerî bloklara ve paktlara bölünmesine her zaman ısrarla karşı çıkmışlar ve bunun dünya barışı ile güvenlik için doğurduğu tehlikelerin giderilmesinden yana olmuşlardır.

NATO askerî guruplaşmasının yaratılmasına ve Batı Almanya'nın NATO'ya alınmasına cevap olarak da Varşova Dostluk, İşbirliği ve Karşılıklı Yardım Antlaşması yapıldı. Bu antlaşma, egemen ve eşit haklara sahip olan devletlerin yaptığı ve üyelerinin güvenliğinin ve Avrupa'da barışın güvenliğinin korunmasına hizmet eden bir araç ödevini gören bir savunma paktıdır.

Bununla beraber Varşova Antlaşması üye ülkeleri önceden olduğu gibi

şimdi de şu görüştedir: Emperyalist kuvvetlerin dünyayı zorlamaları sonucunda başka devletlerin topraklarında askerî blokların ve üslerin kurulmuş olması, devletler arasında işbirliğinin yoluna çıkan bir engeldir. Her bir Avrupa ülkesinin barış ve güvenliğinin gerçek garantisi, uluslararası hayatın şimdiki sıhhatli eğilimlerine uygun düşmiyen askerî guruplaşmaların varlığı değil, aksine, kıt'anın bütün milletleri arasında eşit haklılığa ve karşılıklı saygıya, bütün Avrupa ülkelerinin bileşik çabalarına dayanan ilişkiler temeli üzerinde etkili bir Avrupa güvenlik sisteminin kurulması olabilir ve olmalıdır.

Bildiriyi imzalayan ülkelerin görüşüne göre, Avrupa'da her şeyden önce askerî gerginliğin giderilmesi uğrunda tedbirlere baş vurulması zorunluğu olgunlaşmıştır. Bu yolda kullanılacak köklü araçlardan biri, var olan askerî ittifakların aynı anda kaldırılması olabilir ve bugünkü durum bu olanağı da yaratmaktadır. Devletlerimizin hükümetler, Kuzey Atlantik Paktı hükmünü yitirirse, Varşova Antlaşmasının da yürürlükten kaldırılacağını ve bunların yerini bir avrupa güvenlik sisteminin alması gerektiğini bir çok kere belirttiler. Şimdi hükümetlerimiz, adı geçen ittifakların aynı zamanda kaldırılmasına hazır olduklarını yeniden ilân ederler. Eğer Kuzey Atlantik Antlaşması üye devletleri eskiden olduğu gibi şimdi de askerî guruplaşmaları hemen ve tümenden kaldırmayı gene kabul etmezlerse, bu bildiriye imzalayan devletler bu takdirde, gerek Kuzey Atlantik Antlaşması ve gerekse Varşova Antlaşması askerî örgütlerinin dağıtılmasını sağlamak amacıyla şimdiden bir anlaşmaya varılmasını amaca uygun bulurlar. Bununla beraber, bildiriye imzalayan devletler, Kuzey Atlantik Paktı var oldukça ve saldırgan emperyalist çevreler bütün dünyada barışa darbeler indirdikçe, bu toplantıya katılan sosyalist ülkelerin son derece uyanık bulunmaya ve kendi güçleriyle savunma yeteneklerini kuvvetlendirmeye kesinlikle kararlı olduklarını açıklarlar.

Biz, aynı zamanda, Kuzey Atlantik Paktı'nın ve Varşova Antlaşmasının bütün üye devletleri ile hiç bir askerî ittifaka bağlanmış olmayan ülkelerin, iki yönlü ya da çok yönlü olarak, Avrupa'nın güvenliği dâvâsını ileri götürmek amacıyla çaba göstermesini gerekli buluyoruz.

3. Günümüzde Avrupa kıt'asında askerî gerginliğin giderilmesi için aşağıdaki gibi tedbirler de büyük önem taşır:

Yabancı askerî üslerin kaldırılması;

Yabancı topraklardaki bütün yabancı kuvvetlerin millî sınırların gerisine çekilmesi;

Kararlaştırılan ölçüde ve süre içinde her iki Alman devletinin silâhlı kuvvetlerin sayısının azaltılması;

Bir atom çatışması tehlikesini giderme amacını güden, atom silâhlarından arınmış bölgelerin kurulması, atom silahlarına sahip olan devletlerin bu bölgelerdeki devletlere bu silâhları vermemeyi yüklenmeleri gibi tedbirler;

Atom ve hidrojen silâhları yüklü yabancı uçakların Avrupa devletleri toprakları üzerinde uçuş yapmasına ve bu devletlerin limanlarına yabancı atom denizaltılarıyla atom silâhları yüklü gemilerin girmesine son verilmesi.

4. Batı Alman Federal Cumhuriyeti'nin atom silâhlarını ele geçirme çabalarının Avrupa barışı için doğurduğu tehlikeler göz önünde tutulmalı ve devletler, Batı Alman Federal Cumhuriyeti'nin her hangi bir biçimde – doğrudan doğruya da devletlerarası guruplaşmalar yoluyla dolaylı olarak bu silahları tek başına ya da her hangi bir biçimde ortak olarak ele geçirmesi olanaklarına – atom silahlarını sağlaması olanaklarına yer verdirmemeğe çaba göstermelidirler. Avrupa halklarının olduğu gibi Avrupa dışındaki halkların da geleceği büyük ölçüde bu sorunun nasıl çözüleceğine bağlıdır. Ve bu sorun da yarım kalamaz.

5. Sınırların dokunulmazlığı, Avrupa'da sürekli barışın temelidir. Avrupa'da durumun normalleştirilmesi için, gerek Avrupa'daki ve gerekse Avrupa dışındaki bütün devletlerin dış siyaset eylemlerinde, Avrupa devletleri arasında var olan gerçek sınırları tanıyarak, insanlık tarihinin en korkunç yıkım harbinden sonra doğan sınırları ve bunlar arasında Polonya'nın Oder-Nayse boyu sınırı ile her iki Alman devleti arasındaki sınırları tanıyarak hareket etmeleri gereklidir.

6. Alman barış sorununun düzenlenmesi Avrupa'da barışın çıkarına uygundur. Toplantıya katılan sosyalist devletler, bu sorunun çözümü için yollar aramaya devam hazırdır. Bu çözüm, bütün ilgili ülkelerin güvenlik çıkarlarını, tüm olarak Avrupa'nın güvenliğini göz önünde tutmak zorundadır.

Bu soruna ve Avrupa'nın güvenliğiyle ilgili öteki görüntülere yapıcılıkla yaklaşmanın olanağı, ancak gerçeklerden hareket etmektir; ve her şeyden önce de iki Alman devletinin – Alman Demokratik Cumhuriyeti ve Batı Alman Federal Cumhuriyeti'nin – varlığını tanımadır. Aynı zamanda, Alman barış sorununun düzenlenmesi için, var olan sınırların tanınması ve her iki Alman devletinin atom silahlarından vaz geçmesi kaçınılmaz bir zorunluktur.

Her iki Alman devletinin eşit haklara sahip olarak Avrupa'da çeşitli alanlarda – politik, ekonomik, bilim-teknik, kültürel alanlarda – işbirliğinin geliştirilmesine ve pekleştirilmesine katılması, onların işçi sınıfının, köylüsünün, aydınının, bütün halkın kendi olanaklarına ve yaratıcı yeteneklerine uygun olarak öteki Avrupa halklarıyla birlikte barış ve ilerilik dâvâsına katkıda bulunmaları olanağını yaratır.

Her iki Alman devletinin birleşmesi sorununa gelince, bunun gerçekleşmesi, gerginliğin giderilmesi yolundan geçerek, her iki Alman devletinin adım adım birbirlerine yaklaşması ve aralarında anlaşmalar yapmaları yolundan, Almanya'da ve Avrupa'da silahsızlanma anlaşmaları bağlanması yolundan geçerek ve şu temel ilkeye dayanarak olabilir: Geleceğin

birleşmiş Almanyası gerçekten barışsever, demokratik bir devlet olacak ve komşuları ile Avrupa barışına bu devletten hiç bir zaman bir tehdid gelmiyecektir.

7. Avrupa güvenliğinin garantisi ve Avrupa'da işbirliğine yol açılması sorunlarını tartışmak amacıyla bir Avrupa Konferansı'nın toplanması büyük ölçüde olumlu bir önem taşır. Böyle bir konferansta varılacak anlaşma, örneğin Avrupa'da güvenliğin korunması ve sağlamlaştırılması uğrunda işbirliği üzerine bir Avrupa Bildirisi biçiminde belirtilebilir. Böyle bir bildiride, bunu imzalayan devletlerin aşağıdaki konulardaki yüklenimleri ön görülebilir: Karşılıklı ilişkilerinde barış çıkarlarından hareket etmeleri; anlaşmazlık sorunlarını yalnızca barışçı yollarla çözmeleri; karşılıklı olarak ilgili bulundukları sorunlarda danışmalar ve bilgi değiş-tokuşu yapmaları; karşılıklı ekonomik, bilimsel-teknik ve kültürel ilişkilerin her yönden gelişmesine yardım etmeleri. Böyle bir bildiri, buna katılmak isteyen devlete açık olmalıdır.

Avrupa'da güvenlik ve işbirliği sorunları üzerinde bir konferansa yapılması, Avrupa'da bir kolektif güvenlik sisteminin kurulmasına yardım edebilir ve Avrupa'nın bugünkü tarihinde önemli bir konak olur.

Ülkelerimiz, böyle bir konferansa her zaman, Kuzey Atlantik Antlaşması üyeleriyle tarafsız ülkelerin de, buna ilgi duyan öteki devletlerin de elverişli göreceği bir tarihte katılmaya hazırdır. Böyle bir konferansın toplanmasında, aynı şekilde tarafsız Avrupa ülkelerinin de olumlu bir payı olabilir.

Böyle bir buluşmanın ya da böyle bir konferansın gündemi ve hazırlıklarla ilgili öteki sorunları elbette buna katılacak bütün devletler tarafından ve herbirinin yapacağı teklifler göz önünde tutularak hep birlikte düzenlenmelidir.

Bükreş toplantısına katılan ülkeler, Avrupa'nın güvenliği sorunlarını tartışmak için, diplomatik yollarla konuşmalar yapılması, dış-içşeri bakanları arasında ya da özel temsilciler arasında iki ya da çok taraflı buluşmaların düzenlenmesi, en yüksek düzeyde temaslar gibi başka elverişli yöntemlerden de yararlanmaya hazırdır. Bu ülkelerin görüşüne göre, yukarda açıklanan düşünceler Avrupa'nın güvenliğini garanti altına almak için en önemli ve başlıca görüntüleri kapsamaktadır. Ülkelerimiz, bu sorunların çözümü amacıyla her hangi bir devletin yaptığı ya da yapacağı öteki teklifleri de tartışmaya hazırdır.

Böyle bir tartışmaya kimlerin katılacağı sorununa gelince, Varşova Antlaşması ülkeleri bu konuda hiç bir ayırım yapmamaktadır. Avrupa sorunlarının tartışılmasına ve çözülmesine katılmaya karar verip vermesi her devletin kendi işidir.

Bu ya da şu devletin tutacağı politik yön, barış ve güvenlik çıkarlarına bunun uygun ya da aykırı düşmesi elbetteki halklar için aynı şeyler demek değildir.

Toplantıya katılan devletler, Avrupa'da gelişmelerin aldığı yönün öteki

kıt'alarındaki ülkeler için önemsiz olamayacağı inancındadır. İki dünya harbi Avrupa'da patlak vermiş, ama hemen de bütün dünyayı alevlere boğmuştur. Birçok ülke – Avrupa'dan uzak olan kıt'alar da – yanıp yıkılmış ve kurbanlar vermiştir. Bunun için, barışın geleceğinden endişe duyan her hükümet, Avrupa'da gerginliğin giderilmesini ve durumun sağlamlığa erişmesini sağlayacak her adımı selamlamak ve bu gibi çabaları desteklemek zorundadır.

Ülkelerimiz, Avrupa'da güvenliğin sağlanmasına ilgi gösterdiklerini belirtirler, bu amaca uygun yönde atılan adımlara katılmaya hazır olduklarını bildirirler. Ülkelerimiz, dünya ölçüsünde önem taşıyan ve çözümlenmeleriyle Avrupa'nın durumuna şüphesiz elverişli etkiler yapacak olan sorunların çözümüne katılmanın bütün Avrupa devletleri için bir yüküm olduğu inancındadırlar. Devletlerin birbirlerinin içişlerine karışmamasının garanti edilmesi, uluslararası ilişkilerde zora ya da zorlama yoluyla tehdidlere baş vurulmasının önlenmesi, silâhsızlanma, atom silahlarının kullanılmasının yasaklanması ve bir atom çatışması tehlikesini gidermek için başka önemli tedbirlere baş vurulması, sömürgeciliğin her biçiminin kesin olarak ortadan kaldırılması, yabancı topraklar üzerindeki yabancı askerî üslerin kaldırılması, eşit haklara dayanan uluslararası ekonomik bir işbirliğinin geliştirilmesi bu sorunlar arasındadır. Görüşmelere katılan devletler dünya ölçüsünde önem taşıyan bu sorunların tezelden çözümlenmesine yardım etmek için bundan sonra da kendilerine düşeni yapacaklardır. Bu ülkeler, Birleşmiş Milletler örgütünün, yasasına sıkı sıkıya saygı gösterilmesi temeli üzerinde, Birleşmiş Milletler'in evrenselliğinin garanti edilmesi ve çalışmalarının dünya olagelen değişmelerle bağdaştırılması temeli üzerinde kuvvetlendirilmesine büyük önem vermektedirler. Bu ülkeler, genel barış ve güvenliğin korunması ve halklar arasındaki dostluk ilişkilerinin geliştirilmesi uğrunda Birleşmiş Milletler örgütünün etkililiğinin arttırılmasına çok yönlü olarak katılacaklardır.

Bu bildiriye imzalayan devletler, öteki devletlerle birlikte, Avrupa barışının sağlanması uğrunda karşılıklı olarak kabul edilebilecek yolları aramaya hazır olduklarını belirtirler. Bu ülkeler, uluslararası alanda, barışa, uluslararası işbirliğine ve bütün özgürlüksever ve ilerici güçlerin pekleşmesine yönelmiş olan hattı savunmaya; emperyalist saldırganlara, dikta ve zorlama politikasına karşı savaşılmaya ve özgürlük, millî bağımsızlık ve sosyal ilerilik dâvâsını desteklemeye kesinlikle kararlıdır.

Görüşmeye katılanlar, bütün Avrupa hükümetlerine ve milletlerine, – aralarında ideolojik, politik ya da dinî inan ayrımı yapmadan – kıt'amızın bütün barış ve ilerilik kuvvetlerine, Avrupa'nın, dünya uygarlığının bu en önemli merkezlerinden birinin, eşit hakka sahip milletler arasında geniş ve verimli bir işbirliği kıt'ası olması uğrunda, bütün dünyada barışın ve karşılıklı anlayışın kararlılığa kavuşmasında kudretli bir etken olması uğrunda çabalarını birleştirmeleri çağrısıyla baş vurur.

İÇİNDEKİLER

Birlik, barış ve komünizm savaşına önemli bir hizmet 453

Leonidas Stringos

Yunanistan demokrasi savaşımında 463

Georges Batal

Lübnan'ın ekonomik ve sosyal kurtuluş yolu 477

P. Maes

Amerikanın saldırganlık üsleri 482

A. Nikolya

Martinik halkı dize getirilemeyecektir : 486

VIYETNAM'DA SAVAŞ

İb. Nörlünd

Bir yabancınn gözüyle kahraman bir halkın yürüttüğü savaş 490

KOMÜNİST VE İŞÇİ PARTİLERİNDE

Kapitalist Avrupa ülkeler Komünist Partileri temsilcilerinin görüş-
mesi ile ilgili DEKLARASYON 503

KOMÜNİZM SAVAŞININ KAHRAMANLARI

Yüce ideallere adanmış bir hayat 505

Alberto Lovera'nın katilleri cezalandırılmalıdır 507

ÖZEL SAYFALARIMIZ

TKP Merkez Komitesinin Bükreş Deklarasyonu ve Bildirisi üstüne
kararı 513

Amerika Birleşik Devletleri'nin Viyetnam saldırganlığı ile ilgili
DEKLARASYON 516

Avrupa'da barış ve güvenliğin sağlanması hakkında
BİLDİRİ 521

İngilizcesi:

Central Books Ltd., 37 Grays Inn Road, London, W. C. 1.

İtalyancası:

Libreria Rinascita, Via delle Botteghe, Oscure 2. Roma

Almancası:

«GLOBUS»-Vertrieb ausländischer Zeitschriften, Wien XX,
Höchstädtplatz 3

Yunancası (Kıbrıs'ta):

Laikon Praktorion, Tricoupi Street, 53 r., Nicosia

Rusçası:

Stredisko pro rozširovani tisku, Praha 6, Thákurova 3

Fransızcası:

Societe d'Edition et d'Enformation 9, Boulevard des Italiens Paris (2e)

İspanyolcası:

Ediciones Pueblos Unidos Casilla Correo 589, Montevideo

Japoncası:

Nauka Ltd., 2, Kanad-Zinbocho 2-chome, Chiyoda-ku, Tokyo

İsveç dilinde:

Arbetarkultur, Söderarmsvagen 36, Johanneshov 6, Stockholm

Bulgarcası:

Raznoiznos, I, Rue Tzar Assen, Sofia

Türkçesi:

«YENİ ÇAĞ» – Stredisko pro rozširovani tisku, Praha 6,
Thákurova 3

Fiyatı 1 lira